

ความผิดอันยอมความไม่ได้ของกฎหมายสิทธิบัตร

Non Compoundable Criminal of Patent Law

ความผิดอันยอมความไม่ได้ของกฎหมายสิทธิบัตร

Non Compoundable Criminal of Patent Law

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ปีการศึกษา 2558

©2559

อาณัติ จินตามณี

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เรื่อง ความผิดอันยอมความไม่ได้ของกฎหมายสิทธิบัตร

ผู้วิจัย อาณัติ จินตามณี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.จุมพล ภิญโญสินวัฒน์)

ผู้เชี่ยวชาญ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา ล้ำเลิศ)

(ดร.ศันสนีย์ เทพปัญญา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

13 กันยายน 2559

อานันท์ จินตตามณี. ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, กันยายน 2559, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ความผิดอันยอมความไม่ได้ของกฎหมายสิทธิบัตร (105 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ซึ่งกฎหมายสิทธิบัตรฉบับนี้ในปัจจุบันวางอยู่บนทฤษฎีการผูกขาด (Theory of Monopoly) ที่เชื่อว่าการให้สิทธิผูกขาดในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดการประดิษฐ์คิดค้น และเปิดเผยการประดิษฐ์ต่อสาธารณะแต่ในความเป็นจริงนั้นแนวคิดข้างต้นกลับกลายเป็นการแสวงหาประโยชน์ของเจ้าของสิทธิอย่างไม่จบสิ้น และไม่เกิดประโยชน์แก่รัฐและสังคมแต่อย่างใด กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามีลักษณะความผิดทั้งประเภทความผิดต่อส่วนตัว และความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งทั้ง 2 ประเภทนี้มีผลกระทบต่อสังคมที่แตกต่างกัน โดยความผิดอาญาแผ่นดินเป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อรัฐและสังคมส่วนรวมโดยตรง กฎหมายจึงถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหาย แต่ความผิดต่อส่วนตัวนั้นเป็นความเสียหายต่อผู้เสียหายโดยตรง ไม่มีผลกระทบต่อรัฐและสังคมส่วนรวมและในที่นี้ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิบัตรซึ่งถูกกำหนดให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ทั้งที่ส่วนใหญ่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนซึ่งไม่มีผลกระทบต่อรัฐและสังคมส่วนรวม แต่เหตุใดกฎหมายสิทธิบัตรจึงถูกกำหนดให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดินซึ่งที่ผ่านมาผู้ทรงสิทธิใช้สิทธิตามกฎหมายสิทธิบัตรไม่เป็นไปตามคุณธรรมทางกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายและสร้างความไม่เป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหา ทั้งในด้านบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในเรื่ององค์ประกอบความผิดทางอาญาของการละเมิดสิทธิบัตรที่ซับซ้อน คลุมเครือไม่ชัดเจน และการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาในตัวผลิตภัณฑ์ที่ถูกหาว่าละเมิดสิทธิบัตรหรือไม่นั้น ต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ซึ่งรัฐยังขาดแคลน และการระบวนการพิจารณาคดีที่ล่าช้าไม่เป็นธรรมกับผู้ครุณี

ดังข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทั้งกฎหมายสิทธิบัตรและกฎหมายอาญาทั่วไปนั้นมิใช่คุณธรรมทางกฎหมายและเจตนารมณ์ที่ต่างกัน กล่าวคือบทบัญญัติของกฎหมายอาญาทั่วไปนั้นมิใช่เจตนารมณ์เพื่อข่มขู่มิให้ผู้ใดกระทำความผิดต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน หรือข่มขู่มิให้ผู้กระทำความผิดร้ายเดิมกระทำเช่นนั้นซ้ำอีก เพื่อความปลอดภัยของผู้อื่นในสังคมโดยรวม ซึ่งหากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษหนักเบาแตกต่างกันไปตามพฤติการณ์และโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่กฎหมายสิทธิบัตรนั้นเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชนที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับประโยชน์ทางธุรกิจเป็นหลัก สมควรหรือไม่ที่จะให้รัฐเข้าไปมีส่วนร่วมเป็น

เครื่องมือให้ผู้ทรงสิทธิใช้สิทธิที่ไม่สุจริตนั้น แทนที่จะเกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและสังคมกลับกลายเป็นการให้ประโยชน์แก่เจ้าของสิทธิบัตรเพียงฝ่ายเดียวในการ ข่มขู่ ต่อรอง เรียกร้องประโยชน์ทางธุรกิจที่ไม่เป็นธรรมและผูกขาดทางการค้า ฉะนั้นเจตนารมณ์ของกฎหมายและคุณธรรมทางกฎหมายจึงแตกต่างกัน อีกทั้งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในลักษณะความผิดตามกฎหมายสิทธิบัตรที่เป็นความผิดอาญาแผ่นดินนั้นเป็นเรื่องระหว่างเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญากับเอกชนทั่วไป แต่เมื่อคดีสิทธิบัตรจะต้องผ่านกระบวนการของตำรวจ อัยการ ซึ่งเป็นทรัพยากรสาธารณะของประเทศ และการที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้องให้แก่บริษัทเอกชนหรือบริษัทข้ามชาติ นั้นหมายความว่าเอกชนใช้รัฐในการแสวงหาประโยชน์ทางธุรกิจ และรัฐกำลังใช้ทรัพยากรสาธารณะไปกับการระงับข้อพิพาทของเอกชน ดังนั้น กฎหมายสิทธิบัตรของไทยที่เป็นความผิดอาญาแผ่นดินนั้น ยังคงเหมาะสมกับประเทศไทยหรือไม่ และยังคงมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ แม้โดยภาพรวมจะมีความสอดคล้องกับทริปส์แต่ก็ยังมีส่วนที่ไม่เอื้อต่อการสร้างประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจจากการกำหนดโทษที่สูงกว่าทริปส์โดยเฉพาะการกำหนดโทษอาญาในคดีละเมิดสิทธิบัตรยาและพันธุพืช และแบบผังภูมิวงจรรวมทั้งที่ในทริปส์ไม่ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้ และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรดี หรือมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้ความผิดที่เกิดจากการละเมิดสิทธิบัตรเป็นความผิดต่อส่วนตัวที่ยอมความได้

คำสำคัญ: ความผิดอันยอมความไม่ได้, กฎหมายสิทธิบัตร

Jindamanee, A. LL.M., September 2016, Graduate School, Bangkok University.

Non Compoundable Criminal of Patent Law (105 pp.)

Advisor: Assoc.Prof.Udomsak Sinthipong, Ph.D.

ABSTRACT

This thesis is related to study on “the possibility to rule out that the patent law is not an offense which presently the intellectual property law topic, particularly put the patent on a Theory of Monopoly”. They believe that the sole rights in a short period will create a motivation for innovation and expose the invention to the public. In fact, this concept turns out to seek to benefit of the patentee endlessly. The intellectual property laws are both of privacy offence and public offence, which this two kind of offence has a different effect to social. The public offence is the guilt that affect directly to state and social. The act count as the state is the victim but privacy offence is affect directly to injured person, not affect to the state and social. The researcher will study about patent law which defines to be a criminal offence. Most is dispute between private which not have an effect to the state society. In this context, we will study on patent law which is defined as a public offence. The majority of the disputes between the private which does not affect the state and society. In the researcher opinions, both patent law and general criminal law were different in legal and moral ideologies. In the other words, the provisions of the general criminal law are intent to intimidate no one offender to life or intimidate no one offender reiteration for the safety of the people in society. The violator will be punished according to the different offense. Patent law is between private disputes about business benefit mainly. Hence, the spirit of law and moral law are different. A dispute occurred in a kind of patent law as a criminal offense between the intellectual property owners to private. When the patent goes through the process of police, prosecutor who is the public resources of the country. In this case, the attorney is a plaintiff to sue for private or multinationals which means private company use of the state to pursue business interests. For overall, it's consistent.

But it is not helpful to the creation of economic performance which impose a higher penalty especially imposed by the criminal. How should we resolve the problem? Or there is any possibility that the guilty of patent infringement is compoundable offences.

Keywords: Non Compoundable Criminal, Patent Law

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์ และท่านอาจารย์ ดร.จุมพล ภิญโญสินวัฒน์ ซึ่งได้กรุณาให้ความรู้และการชี้แนะแนวทางการค้นคว้าอิสระตรวจแทนและแก้ไขข้อบกพร่องในงานวิจัย ตลอดจนการให้คำปรึกษาซึ่งเกิดประโยชน์ในการวิจัย งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนสำเร็จไปได้ด้วยดีรวมถึงอาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ให้ความรู้ในด้านวิชาการต่าง ๆ ในการนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาไว้ ณ โอกาสนี้

อาณัติ จินตามณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 ความเป็นมา แนวความคิด เกี่ยวกับลักษณะความผิดของกฎหมายสิทธิบัตร	
2.1 แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตร	5
2.1.1 ความเป็นมาในการคุ้มครองสิทธิบัตร	5
2.1.2 แนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิบัตร	10
2.1.3 ความหมายของสิทธิบัตร	11
2.1.4 วัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตร	13
2.1.5 เงื่อนไขในการได้รับความคุ้มครองสิทธิบัตร	14
2.1.6 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร	18
2.2 ลักษณะของการกระทำความผิดในเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา	21
2.2.1 ต้องพิจารณาถึงความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมนั้น ๆ อันเป็นเรื่องนโยบายทางอาญา (Criminal Policy)	21
2.2.2 ต้องพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทเพื่อกำหนดโทษ	22
2.3 การบังคับใช้สิทธิทางอาญาตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522	22
2.3.1 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร	22
2.3.2 การละเมิดสิทธิบัตรการประดิษฐ์	23
2.3.3 การดำเนินคดีละเมิดสิทธิบัตร	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ) ความเป็นมา แนวความคิด เกี่ยวกับลักษณะความผิดของกฎหมายสิทธิบัตร	
2.4 การบังคับใช้สิทธิทางอาญาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539	26
2.4.1 รูปแบบการพิจารณาคดีของศาลทรัพย์สินทางปัญญาฯ	27
2.4.2 อำนาจในการพิจารณาคดีของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ	27
2.5 สภาพปัญหาและความจำเป็นที่รัฐต้องมีส่วนร่วมในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา	28
2.5.1 รูปแบบการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายของรัฐต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบมากมาย	28
บทที่ 3 การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรและสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย และลักษณะความผิดอาญาแผ่นดินและความผิดอันยอมความได้	
3.1 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามกฎหมายระหว่างประเทศ	32
3.1.1 อนุสัญญากรุงปารีส	32
3.1.2 ความตกลงทริปส์	36
3.2 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามกำหนดต่างประเทศ	44
3.2.1 สหรัฐอเมริกา	44
3.2.2 ญี่ปุ่น	50
3.3 การบังคับใช้สิทธิทางอาญาและการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรตามกฎหมายไทย (พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522)	53
3.3.1 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร	53
3.3.2 การละเมิดสิทธิบัตรการประดิษฐ์	54
3.3.3 การดำเนินคดีละเมิดสิทธิบัตร	55
3.3.4 การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรและสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร	57
3.3.5 ข้อยกเว้นสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรหลังได้รับสิทธิบัตร	61
3.4 ลักษณะความผิดและความหมายของความผิดที่ยอมความได้และความผิดที่ยอมความไม่ได้	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ) การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรและสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย และลักษณะความผิดอาญาแผ่นดินและความผิดอันยอมความได้	
3.4.1 ความผิดอาญาแผ่นดิน	65
3.4.2 ความผิดอันยอมความได้	65
3.4.3 อายุความ	67
บทที่ 4 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกฎหมายสิทธิบัตรที่จะเป็นความผิดอันยอมความได้	
4.1 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายสิทธิบัตรของประเทศอเมริกา	69
4.2 วิเคราะห์ปัญหาและความเหมาะสมของการกำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรใน ประเทศไทยเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้	94
4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบหากมีการกำหนดให้สิทธิบัตรเป็นความผิดที่ ยอมความได้ (ข้อดี-ข้อเสีย)	96
4.3.1 ผลดี	96
4.3.2 ผลเสีย	97
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	
5.1 บทสรุป	99
5.2 ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	103
ประวัติผู้เขียน	105
เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในรายงานการค้นคว้าอิสระ	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิทธิบัตรถือว่าเป็นทรัพย์สินอุตสาหกรรม (Industrial Property) ประเภทหนึ่งที่กฎหมายให้ความคุ้มครองในประเภททรัพย์สินทางปัญญา ทั้งการประดิษฐ์และแบบผลิตภัณฑ์ รวมทั้งอนุสิทธิบัตร และในปัจจุบันแบบการประดิษฐ์และแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในรูปแบบของสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันที่อยู่รอบตัวนั้น ล้วนแต่เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิบัตรหรืออนุสิทธิบัตรทั้งสิ้นโดยได้มีการจดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมาย ซึ่งกฎหมายสิทธิบัตรทำให้เกิดนักคิดค้น นักประดิษฐ์และนักออกแบบอันเป็นผลให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์และกรรมวิธีใหม่ ๆ และมีส่วนเสริมสร้างให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากต่างประเทศมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาระบบสิทธิบัตรของประเทศไทย

ในปัจจุบันได้มีการแข่งขันทางการค้าและมีการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพื่อนำเงินตราเข้าประเทศ และสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนภายในประเทศ ดังนั้น ประเทศที่พัฒนาแล้วจึงให้ความสำคัญจึงให้ความสำคัญกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของคนในชาติเป็นอย่างมาก และยังให้ความสำคัญกับประเทศคู่ค้าว่ามีการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ ด้วยเหตุนี้การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจึงมีประเด็นหนึ่งที่สำคัญที่ผู้วิจัยได้นำมาวิจัยคือประเด็น มาตรการบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) ต่อผู้ละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาโดยประเทศไทยใช้มาตรการบังคับทางอาญาซึ่งเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้หรือความผิดอาญาแผ่นดินนั้นยังเหมาะสมกับมาตรการบังคับใช้กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศไทยต่อไปหรือไม่ และมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดที่ยอมความได้

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะสิทธิบัตรวางอยู่บนทฤษฎีการผูกขาด (Theory of Monopoly) ที่เชื่อว่าการให้สิทธิผูกขาดในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้เกิดการประดิษฐ์คิดค้น และเปิดเผยการประดิษฐ์ต่อสาธารณะแต่ในความเป็นจริงนั้นแนวคิดข้างต้นกลับกลายเป็นการแสวงหาประโยชน์ของเจ้าของสิทธิอย่างไม่จบสิ้น และไม่เกิดประโยชน์แก่รัฐและสังคมแต่อย่างใด กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญามีลักษณะความผิดทั้งประเภทความผิดต่อส่วนตัว และความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งทั้ง 2 ประเภทนี้ มีผลกระทบต่อสังคมที่แตกต่างกัน โดยความผิดอาญาแผ่นดินเป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อรัฐและสังคมส่วนรวมโดยตรง กฎหมายจึงถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหาย แต่ความผิดต่อส่วนตัวนั้นเป็นความเสียหายต่อผู้เสียหายโดยตรง ไม่มีผลกระทบต่อรัฐและสังคมส่วนรวมและในที่นี้ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิบัตรซึ่งถูกกำหนดให้เป็นความผิดอาญา

แผ่นดิน ทั้งที่ส่วนใหญ่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนซึ่งไม่มีผลกระทบต่อรัฐและสังคมส่วนรวม แต่เหตุใดกฎหมายสิทธิบัตรจึงถูกกำหนดให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดินซึ่งที่ผ่านมาผู้ทรงสิทธิใช้สิทธิตามกฎหมายสิทธิบัตรไม่เป็นไปตามคุณธรรมทางกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายและสร้างความไม่เป็นธรรมกับผู้ถูกกล่าวหา ทั้งในด้านบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในเรื่ององค์ประกอบความผิดทางอาญาของการละเมิดสิทธิบัตรที่ซับซ้อน คลุมเครือไม่ชัดเจน และการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาในตัวผลิตภัณฑ์ที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดสิทธิบัตรหรือไม่นั้น ต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ซึ่งรัฐยังขาดแคลน และการะบวนการพิจารณาคดีที่ล่าช้าไม่เป็นธรรมกับผู้กรณี

ดังข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทั้งกฎหมายสิทธิบัตรและกฎหมายอาญาทั่วไปนั้นมีคุณธรรมทางกฎหมายและเจตนารมณ์ที่ต่างกัน กล่าวคือบทบัญญัติของกฎหมายอาญาทั่วไปนั้นมีเจตนารมณ์เพื่อข่มขู่มิให้ผู้ใดกระทำความผิดต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน หรือข่มขู่มิให้ผู้กระทำความผิดร้ายแรงกระทำเช่นนั้นซ้ำอีก เพื่อความปลอดภัยของผู้อื่นในสังคมโดยรวม ซึ่งหากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษหนักเบาแตกต่างกันไปตามพฤติการณ์และโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่กฎหมายสิทธิบัตรนั้นเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชนที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับประโยชน์ทางธุรกิจเป็นหลัก สมควรหรือไม่ที่จะให้รัฐเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือให้ผู้ทรงสิทธิใช้สิทธิที่ไม่สุจริตนั้น แทนที่จะเกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและสังคม กลับกลายเป็นการให้ประโยชน์แก่เจ้าของสิทธิบัตรเพียงฝ่ายเดียวในการ ข่มขู่ ต่อรอง เรียกร้องประโยชน์ทางธุรกิจที่ไม่เป็นธรรมและผูกขาดทางการค้า ฉะนั้นเจตนารมณ์ของกฎหมายและคุณธรรมทางกฎหมายจึงแตกต่างกัน อีกทั้งข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในลักษณะความผิดตามกฎหมายสิทธิบัตรที่เป็นความผิดอาญาแผ่นดินนั้นเป็นเรื่องระหว่างเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญากับเอกชนทั่วไป แต่เมื่อคดีสิทธิบัตรจะต้องผ่านกระบวนการของตำรวจ อัยการ ซึ่งเป็นทรัพยากรสาธารณะของประเทศ และการที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้องให้แก่บริษัทเอกชนหรือบริษัทข้ามชาติ นั้นหมายความว่าเอกชนใช้รัฐในการแสวงหาประโยชน์ทางธุรกิจ และรัฐกำลังใช้ทรัพยากรสาธารณะไปกับการระงับข้อพิพาทของเอกชน ดังนั้น กฎหมายสิทธิบัตรของไทยที่เป็นความผิดอาญาแผ่นดินนั้น ยังคงเหมาะสมกับประเทศไทยหรือไม่ และยังคงมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ แม้โดยภาพรวมจะมีความสอดคล้องกับทริปส์แต่ก็ยังมีส่วนที่ไม่เอื้อต่อการสร้างประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจจากการกำหนดโทษที่สูงกว่าทริปส์โดยเฉพาะการกำหนดโทษอาญาในคดีละเมิดสิทธิบัตรยาและพันธุ์พืช และแบบผังภูมิวงจรรวมทั้งที่ในทริปส์ไม่ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้และควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร หรือมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้ความผิดที่เกิดจากการละเมิดสิทธิบัตรเป็นความผิดต่อส่วนตัวที่ยอมความได้

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรการบังคับและลักษณะความผิดของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

1.2.2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรในประเทศอเมริกา ข้อตกลงทริปส์ และประเทศไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบถึงข้อดีและข้อเสียของการกำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดที่ยอมความได้

1.2.4 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกฎหมายสิทธิบัตรที่จะเป็นความผิดที่ยอมความได้

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การที่กฎหมายสิทธิบัตรให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Rights) ในการแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์ และกีดกันมิให้ผู้อื่นแสวงหาประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดจากการประดิษฐ์นั้น โดยมีระยะเวลาจำกัด และเมื่อครบกำหนดเวลาการคุ้มครอง สิ่งประดิษฐ์หรือแบบผลิตภัณฑ์เหล่านั้นจะเป็นสาธารณะและเกิดการพัฒนาต่อยอด แต่ในระหว่างเวลาที่ผู้ทรงสิทธิยังมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวนั้น การที่ผู้ทรงสิทธิสามารถบังคับใช้สิทธิบัตรในลักษณะความผิดทางอาญาที่ยอมความไม่ได้นั้น นอกจากจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคมโดยรวมแล้ว ยังทำให้ไม่เกิดการพัฒนาต่อยอดสิ่งประดิษฐ์ที่มีลักษณะหรือมีคุณสมบัติใกล้เคียง อีกทั้งยังเกิดการแสวงหาประโยชน์ทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งการผูกขาดทางการค้าจากความไม่สุจริตของผู้ทรงสิทธิ และหากเกิดข้อพิพาทขึ้นแล้วซึ่งเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน แทนที่เอกชนที่เป็นผู้ทรงสิทธินั้นจะใช้สิทธิทางศาลด้วยตนเองกลับใช้รัฐเป็นเครื่องมือในการบังคับใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิ ซึ่งขัดกับคุณธรรมทางกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายสิทธิบัตรที่มุ่งคุ้มครอง

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับมาตรการบังคับทางอาญาและลักษณะความผิดของกฎหมายสิทธิบัตรในระดับสากลโดยจะศึกษากฎหมายสิทธิบัตรของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายสิทธิบัตรของประเทศสหรัฐอเมริกา และเปรียบเทียบกับมาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในความตกลงทริปส์

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาที่นำมาใช้นั้น ใช้วิธีการศึกษาวิจัยจากเอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลจาก ตำรา หนังสือ กฎหมาย สนธิสัญญา ความตกลงระหว่างประเทศ กฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ ประเทศไทย และต่างประเทศ บทความและบทวิจารณ์ต่าง ๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 มีความรู้ความเข้าใจแนวคิดของการกำหนดลักษณะความผิดและมาตรการบังคับทาง อาญาของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทยและการกำหนดลักษณะความผิดของกฎหมาย สิทธิบัตรในระดับสากล

1.6.2 มีความรู้ความเข้าใจแนวคิดของการกำหนดลักษณะความผิดและมาตรการบังคับทาง อาญาของกฎหมายสิทธิบัตรของประเทศไทยเพื่อให้สอดคล้องกับสากลและข้อตกลงระหว่างประเทศ

1.6.3 สามารถนำผลการศึกษามาวิเคราะห์และค้นหาแนวทางการกำหนดลักษณะความผิด ของกฎหมายสิทธิบัตรที่สอดคล้องกับสากลและเหมาะสมกับประเทศไทย

1.7 นิยามศัพท์

สิทธิบัตร หมายถึง สิทธิที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้ทรงสิทธิบัตรที่จดทะเบียนมีสิทธิแต่เพียงผู้ เดียวหรือเป็นสิทธิเด็ดขาด (Exclusive Right) ในการแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์ หรือการ ออกแบบ

ความผิดอาญาแผ่นดิน หรือ ความผิดต่อแผ่นดิน หรือ ความผิดอันยอมความไม่ได้ คือ ความผิดที่หากมีการกระทำแล้วนอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกระทำโดยตรงแล้วยังมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอีกด้วย ดังนั้น รัฐจึงต้องเข้าดำเนินการเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ แม้ผู้ที่ถูกกระทำ นั้นจะไม่ติดใจเอาความหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไปแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันสังคม โดยรวม

ความผิดอันยอมความได้ หรือ ความผิดต่อส่วนตัว คือ ความผิดที่หากมีการกระทำแล้วมี ผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกระทำโดยตรงเท่านั้น และไม่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ดังนั้น เมื่อผู้ที่ถูก กระทำไม่ติดใจเอาความหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไปแล้ว รัฐก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปดำเนินคดีกับ ผู้กระทำความผิดอีกต่อไปซึ่งทั้ง “ความผิดอันยอมความได้” และ “ความผิดต่อส่วนตัว” นั้น ต่างมีนัย ความหมายที่เหมือนกันเพียงแต่ถ้อยคำดังกล่าวนั้นได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายคนละฉบับกันและใช้ ถ้อยคำต่างกันเท่านั้น กล่าวคือในประมวลกฎหมายอาญาใช้คำว่า “ความผิดอันยอมความได้” แต่ใน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะใช้คำว่า “ความผิดต่อส่วนตัว”

บทที่ 2

ความเป็นมา แนวความคิด เกี่ยวกับลักษณะความผิดของกฎหมายสิทธิบัตร

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจะได้ทำการศึกษาถึงความเป็นมาและความหมายของสิทธิบัตร แนวความคิด และทฤษฎีการคุ้มครองสิทธิบัตร วัตถุประสงค์การคุ้มครองสิทธิบัตรและแนวความคิดการกำหนด ลักษณะความผิดของสิทธิบัตร

2.1 แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตร

2.1.1 ความเป็นมาในการคุ้มครองสิทธิบัตร

การคุ้มครองสิทธิบัตรนั้นมีประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการค่อนข้างยาวนานมาจากต่างประเทศ เมื่อประเทศไทยต้องทำการติดต่อซื้อขายกับต่างประเทศ รวมทั้งเกิดจากนโยบายของรัฐที่ต้องการส่งเสริมการพัฒนาทางอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการเสนอให้มีกฎหมายสิทธิบัตร ซึ่งจะกล่าวดังต่อไปนี้

2.1.1.1 ความเป็นมาของการคุ้มครองสิทธิบัตรในต่างประเทศกฎหมายสิทธิบัตรเป็นกฎหมายที่เกิดจากแนวความคิดที่จะให้ความคุ้มครองในสิ่งประดิษฐ์ที่ผู้ประดิษฐ์ได้คิดค้นด้วยความคิดสติปัญญาทุ่มเท วิริยะ อุตสาหะ โดยรัฐเป็นผู้ออกหนังสือสำคัญให้ (Letter Patent) ซึ่งถือว่าเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างรัฐกับผู้ประดิษฐ์คิดค้นโดยรัฐตรากฎหมายออกมาใช้เพื่อให้ความคุ้มครองเพื่อแลกเปลี่ยนกับการเปิดเผยสาระสำคัญโดยละเอียดในสิ่งประดิษฐ์ที่ไม่มีผู้ใดทราบมาก่อนต่อสาธารณชน และถือว่าการเปิดเผยนั้นเป็นสมบัติของส่วนรวมที่ทุกคนมีสิทธิที่นำมาศึกษาวิจัยหรือเขียนในสิ่งที่ได้ค้นพบนั้น ๆ ทั้งนี้ก็เพราะว่าสิทธิของผู้ทรงสิทธิในสิทธิบัตรก็คือการใช้งานการผลิตสิ่งประดิษฐ์ตามข้อถือสิทธิ (Patent Claim) ที่ระบุในหนังสือสำคัญเท่านั้นความคิดที่จะให้ความคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์นั้นเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยอริสโตเติล โดยรัฐได้ให้สิทธิในการผูกขาดบางอย่างแก่คนในรัฐต่อมาในสมัยอาณาจักรโรมัน ในสมัยจักรพรรดิซีโนได้ออกกฎหมายยกเลิกการผูกขาดทำให้มีการพัฒนาทางความคิดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์จนพัฒนามาเป็นระบบกฎหมายสิทธิบัตรในหนังสือ "Politic" ของอริสโตเติลซึ่งเขียนเมื่อ 347 ปี ก่อนคริสตกษัตราชได้กล่าวถึงการที่นครต่าง ๆ ให้สิทธิพิเศษหรือสิทธิผูกขาดแก่บุคคลในการดำเนินกิจการค้าขายสินค้าวิธีการดังกล่าวได้แพร่หลายทั้งในกรีก โรม และอียิปต์ และเท่าที่มีหลักฐาน ก็ปรากฏว่าได้มีการให้สิทธิพิเศษรูปของสิทธิบัตรมาตั้งแต่ช่วงสมัยกลางแล้ว (ค.ศ. 1019-1993) ซึ่งเป็นไปในลักษณะของสิทธิพิเศษที่พระราชทานโดยกษัตริย์

(Royal Prerogative or Grant) ส่วนใหญ่เป็นสิทธิบัตรที่ออกให้สำหรับเทคโนโลยีใหม่ในสมัยนั้น เช่น กังหันลม เครื่องจักรทอผ้า วิธีการต่อเรือและการทำเหมืองแร่ เป็นต้น¹

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ริเริ่มระบบสิทธิบัตรสมัยใหม่ ได้มีการให้สิทธิบัตรมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1331 โดยกษัตริย์อังกฤษจะออกเอกปิตฉนิกที่ให้สิทธิผูกขาดในการจำหน่ายสินค้ามีกำหนดเวลาอันจำกัดให้แก่บุคคลที่ได้นำการประดิษฐ์ เข้ามาใช้งานในประเทศ โดยเอกสารดังกล่าวมีชื่อเรียกว่า “Letters Patent” เอกสารสิทธิบัตรฉบับแรกที่มีชื่อเสียงมาก ได้แก่ สิทธิบัตรที่ออกให้แก่ Johannes Kempe of Flanders เพื่อเป็นการตอบแทนต่อการจัดตั้งอุตสาหกรรมทอผ้าขึ้นในประเทศอังกฤษ อาจกล่าวได้ว่า ระบบสิทธิบัตรของอังกฤษในสมัยนั้นมีลักษณะเป็นสิทธิบัตรในการนำเข้า (Patent of Importation) ที่มีเจตนารมณ์เพื่อจูงใจให้มีการนำเข้าเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยผู้นำเข้าจะได้รับสิทธิบัตรภายใต้เงื่อนไขว่าผู้นำเข้าจะต้องนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นไปใช้งานในประเทศเป็นเวลาพอสมควรและจะต้องถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่มีการนำเข้านั้นให้แก่บุคคลที่สนใจด้วยราชสำนักของประเทศอังกฤษได้ออกสิทธิบัตรการประดิษฐ์ในวิธียุคใหม่ของการทำกระจกสี (Stained Glass) ให้แก่ John of Utyman ในปี ค.ศ. 1449 ต่อมาได้มีการนำเอาสิทธิบัตรไปใช้ในทางที่มีขอบเนื่องจากกษัตริย์อังกฤษได้ใช้สิทธิบัตรเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์และรายได้ด้วยการให้สิทธิผูกขาดแก่บุคคลที่สนิทสนม และให้สิทธิบัตรแก่บุคคลที่เสนอผลประโยชน์ให้เป็นการตอบแทนและเนื่องจากการที่มีการใช้พระราชอำนาจไปในทางที่มีขอบดังกล่าว รัฐสภาอังกฤษจึงได้ออกกฎหมายว่าด้วยการผูกขาดทางการค้า (The Statute of Monopoly) ในปี ค.ศ. 1623 ซึ่งมีผลใช้บังคับภายหลังจากที่ได้รับการลงพระปรมาภิไธยในปีถัดมา ซึ่งมีสาระสำคัญในมาตรา 6 กำหนดให้สิทธิผูกขาดเป็นเวลา 14 ปี แก่เจ้าของการประดิษฐ์ที่ใหม่และเป็นประโยชน์กฎหมายว่าด้วยการผูกขาดทางการค้านี้ถือเป็นจุดเริ่มต้น และเป็นแบบอย่างของระบบสิทธิบัตรสมัยใหม่ โดยถือว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่มีการบัญญัติรับรองสิทธิของปัจเจกชนและมีการคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณชนในขณะเดียวกันเจตนารมณ์สำคัญของกฎหมายฉบับดังกล่าว หามิไว้เพื่อให้ความคุ้มครองแก่ผู้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีไม่ หากแต่เพื่อสนับสนุนนโยบายของประเทศในด้านเศรษฐกิจ โดยใช้สิทธิบัตรเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้เกิดความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมและเกิดการจ้างงานในประเทศ กฎหมายนี้เป็นกฎหมายฉบับแรกที่รับรองการใช้สิทธิแก่ “ผู้ประดิษฐ์ที่แท้จริงและผู้ประดิษฐ์รายแรก” (True and First Inventor) และเป็นครั้งแรกที่มีการกำหนดระยะเวลาให้สิทธิผูกขาดที่ชัดเจนภายหลังจากที่กฎหมายว่าด้วยการผูกขาดทางการค้ามีผลบังคับใช้ในประเทศอังกฤษแนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่การประดิษฐ์ เพื่อส่งเสริมการคิดค้นและการพัฒนาทางอุตสาหกรรมก็ได้แพร่หลายออกไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั้งในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ โดยประเทศ

¹ ยรรยง พวงราช, คำอธิบายกฎหมายสิทธิบัตร, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2543), 17.

ส่วนใหญ่ในทวีปยุโรปได้เริ่มนำกฎหมายสิทธิบัตรมาใช้ในช่วงกลางของคริสต์ศตวรรษที่ 19 กล่าวคือ การบังคับใช้กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศเบลเยียมในปี ค.ศ. 1894 กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศเยอรมนี ในปี ค.ศ. 1877 กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศเนเธอร์แลนด์ในปี ค.ศ. 1910 และกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1844 ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 บรรดาประเทศอุตสาหกรรมตะวันตกเกือบทุกประเทศต่างก็ได้บังคับใช้กฎหมายสิทธิบัตรเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิแก่ผู้ประดิษฐ์และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางอุตสาหกรรมของประเทศ²

ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐสภาสหรัฐอเมริกา ได้ผ่านกฎหมายสิทธิบัตรฉบับแรกในปี ค.ศ. 1790 โดยกฎหมายของสหรัฐอเมริกา มีเจตนารมณ์ 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อให้การรับรองสิทธิของผู้ประดิษฐ์ และประการที่สอง ส่งเสริมความก้าวหน้าในทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีวิทยาการ ตามมาตรา 8 ของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีแนวความคิดในการต่อต้านอิทธิพลของอังกฤษรวมถึงหลักกฎหมายของอังกฤษด้วย ภายหลังจากที่มีการประกาศอิสรภาพจากประเทศอังกฤษแล้ว ได้นำหลักการอันเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตรตามกฎหมายอันมีรากฐานมากกฎหมายฉบับนี้ มลรัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาได้ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์ตั้งแต่ช่วงที่ยังเป็นอาณานิคมของอังกฤษอยู่โดยใช้แบบของอังกฤษบางรัฐได้ออกกฎหมายสิทธิบัตรของตนเอง เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญก็ได้ให้อำนาจแก่สภาองเกรส ในการออกกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประพันธ์และผู้ที่ได้ทำการประดิษฐ์รับผิดชอบในการบริหารงานตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งหลังจากนั้นก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตรมาโดยตลอด สิทธิบัตรของสหรัฐอเมริกาฉบับแรกเป็นเรื่องของการผลิตและสกัดยา สิทธิบัตรฉบับแรกที่ว่านี้ลงนามโดยประธานาธิบดี จอร์จ วอชิงตัน ประธานาธิบดีคนแรกของสหรัฐอเมริกา ออกให้ วันที่ 13 กรกฎาคม ค.ศ. 1790 (พ.ศ. 2333) ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกของประเทศไทยเป็นสิทธิบัตรที่มอบให้แก่ นายแซมมวล ฮอบกินส์ ซึ่งสามารถสกัดเกลือเยาวกะษาที่เรียกว่าโพแทสเซียมคาร์บอเนต จากขี้เถ้าวัตถุดิบโดยประดิษฐ์เครื่องมือเตาเผาและสำแดงกรรมวิธีละลายต้มและทำให้ตกตะกอน ซึ่งอันที่จริงกรรมวิธีดังกล่าว ก็เป็นที่ทราบและปฏิบัติโดยชนชาติอื่นต่าง ๆ ในอดีตอยู่แล้วสิทธิบัตรนี้มีอายุคุ้มครองสิบสี่ปีระบบสิทธิบัตรของสหรัฐอเมริกาได้มีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพสูงสุดในโลกประเทศหนึ่ง

ประเทศญี่ปุ่น ระบบสิทธิบัตรของญี่ปุ่นได้มีการพัฒนามากกว่า 100 ปี แล้วโดยได้มีการออกประกาศใช้กฎหมายสิทธิบัตรฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. 2414 กฎหมายดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากนายยูคิชิ ฟูกูซาวา ซึ่งเป็นนักคิดและนักการศึกษาในสมัยเมจิการพัฒนาอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นได้

² ฉิ้น ประสบพิชัย, สิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553), 17-18.

อาศัยระบบสิทธิบัตรเป็นพื้นฐานมาโดยตลอด นายซาคิชิ ไทโยตะเจ้าของผู้ก่อตั้งบริษัทโตโยต้าได้เริ่มก่อตั้งอุตสาหกรรมรถยนต์โดยอาศัยทุนจากการขอสิทธิบัตรเกี่ยวกับทุกทอผ้าซึ่งเขาประดิษฐ์ขึ้นเองให้บริษัทอังกฤษเป็นเงิน 100,000 ปอนด์อุตสาหกรรมอื่น ๆ ของญี่ปุ่นมักจะมีวิวัฒนาการทำนองเดียวกัน ญี่ปุ่นได้พัฒนาสิทธิบัตรมาโดยตลอด ปัจจุบันนับได้ว่ามีความทัดเทียมกับระบบสิทธิบัตรแห่งยุโรป³

ประเทศสหภาพโซเวียตการคุ้มครองด้านสิทธิบัตรได้มีมาตั้งแต่สมัยที่มีการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีกฎหมายสิทธิบัตรฉบับปี พ.ศ. 2439 ต่อมาในช่วงที่สงครามปฏิวัติกำลังจะสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2462 เลนินได้ลงนามในกฎหมายแห่งสภาประชาชนว่าด้วยการประดิษฐ์ (Statute of the Council of People's Commissars Concerning Inventions) ซึ่งกำหนดว่ารัฐมีหน้าที่ที่จะต้องคุ้มครองและใช้ผลงานในด้านการประดิษฐ์คิดค้นให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวมมากที่สุด กฎหมายสิทธิบัตรของโซเวียตได้มีการประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2516 และได้กลายเป็นแม่แบบของกฎหมายสิทธิบัตรของประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ เช่น เยอรมันตะวันออก ฮังการี และเชโกสโลวาเกีย เป็นต้น ระบบสิทธิบัตรของสหภาพโซเวียตนับได้ว่าเป็น ระบบที่มีประสิทธิภาพมากเช่นเดียวกัน⁴

ประเทศออสเตรเลีย ให้ความสำคัญคุ้มครองแก่การประดิษฐ์เริ่มต้นจาก Statute of Monopolies 1623 ซึ่งเป็นกฎหมายของประเทศอังกฤษที่เริ่มให้ความสำคัญคุ้มครองแก่สิทธิบัตรในลักษณะเป็นสิทธิผูกขาด จนถึงกลางศตวรรษที่ 19 ซึ่งประเทศทางตะวันตกได้ให้ความสำคัญแก่ทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเป็นระบบ โดยมีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาหลายฉบับจากการได้รับอิทธิพลของกฎหมายสิทธิบัตรอังกฤษ ประเทศออสเตรเลียจึงตราพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2497 (Patent Act 1952) ออกใช้บังคับหลังจากมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งใน พ.ศ. 2533 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสิทธิบัตรฉบับใหม่ออกใช้บังคับ ได้แก่ พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2533 (Patent Act 1990) ซึ่งยังใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน นอกจาก Patent Act 1990 แล้วกฎระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ด้วยยังมี Patent Regulation 1991 ซึ่งออกตามความใน Patent Act 1990 ระเบียบดังกล่าวบัญญัติถึงกระบวนการทางทะเบียนของสิทธิบัตร ซึ่งเป็นการดำเนินการในชั้นนายทะเบียน⁵

2.1.1.2 ความเป็นมาของการคุ้มครองสิทธิบัตรในประเทศไทย

ประวัติความเป็นมาของกฎหมายสิทธิบัตรในประเทศไทยการออกกฎหมายสิทธิบัตรในประเทศไทยได้มีความพยายามที่จะออกกฎหมายดังกล่าวมานานแล้วเชื่อว่าการเสนอร่าง

³ เรื่องเดียวกัน, 19.

⁴ เรื่องเดียวกัน, 20.

⁵ กีก้อง สมเกียรติเจริญ และคณะ, **กฎหมายสิทธิบัตรออสเตรเลีย: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมาย**

กฎหมายสิทธิบัตรช่วงเดียวกับกฎหมายเครื่องหมายการค้า มีหลักฐานปรากฏร่างกฎหมายสิทธิบัตรเป็นภาษาอังกฤษชื่อว่า “Law on Patents” ลงวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2456 หลังจากนั้นในสมัยพระยาโกมารกุลมนตรีอธิบดีกรมทะเบียนการค้าคนแรกได้ยกร่างกฎหมายสิทธิบัตรขึ้นในปี พ.ศ. 2468 แต่ไม่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการร่างกฎหมายดังกล่าวแต่อย่างใด

หลังจากนั้นก็ได้มีการยกร่างกฎหมายสิทธิบัตรมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงรัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ กระทรวงพาณิชย์ (ในขณะนั้นเรียกว่ากระทรวงเศรษฐกิจ) ได้เตรียมงานและวางโครงการที่จะนำระบบสิทธิบัตรมาใช้อย่างเต็มที่ เช่น มีการจัดตั้งสถานที่ทำงานแบ่งส่วนราชการและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่จัดหาเอกสารสิทธิบัตรต่างประเทศและจัดหาผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคจากต่างประเทศมาช่วยวางแผนการปฏิบัติงาน เป็นต้น ต่อมาในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ได้มีการเสนอร่างกฎหมายต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งทำหน้าที่รัฐสภาเป็นครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2508 ปรากฏว่าได้มีการคัดค้านจากสมาชิกสภาฯ ว่า กฎหมายดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศและอาจมีปัญหาในด้านความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวรัฐบาลจึงได้ถอนร่างกฎหมายดังกล่าวไปพิจารณาใหม่ในปี พ.ศ. 2521 กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอร่างกฎหมายสิทธิบัตรให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างกฎหมายสิทธิบัตรต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับหลักการร่างกฎหมายดังกล่าว ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2521 และได้ลงมติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 กันยายน 2522⁶

ในปี พ.ศ. 2535 ประเทศไทยซึ่งก่อนหน้านั้นได้ถูกกดดันอย่างหนักจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกา จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายสิทธิบัตรโดยเกรงว่าจะถูกใช้มาตรการตอบโต้ทางการค้าจากรัฐอเมริกา การแก้ไขครั้งแรกโดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 34 ลงวันที่ 3 เมษายน 2532) ได้กระทำด้วยกันหลายประเด็นด้วยกัน เช่น การขยายขอบเขตของสิ่งที่คุ้มครองให้ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์ยา อาหารและเครื่องจักรกลทางการเกษตร ซึ่งก่อนหน้านั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจขอรับสิทธิบัตรได้ตามกฎหมาย⁷

ในปี พ.ศ. 2542 ประเทศไทยได้ประกาศบังคับใช้พระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 22ก ลงวันที่ 31 มีนาคม 2542) ซึ่งเป็นผลจากการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัยที่นานาประเทศได้ทำ การตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือ TRIPS (Agreement on Trade-related Aspects of

⁶ ยรรยง พวงราช, คำอธิบายกฎหมายสิทธิบัตร, 19.

⁷ จักรกฤษณ์ ควรวจน์, กฎหมายสิทธิบัตร: แนวความคิดและบทวิเคราะห์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2544).

Intellectual Property Rights) และได้มีการจัดตั้งองค์การการค้าโลกและมีผลบังคับใช้ ทำให้ประเทศไทยซึ่งเป็นภาคีสมาชิกองค์การการค้าโลกมีพันธกรณีที่จะต้องออกกฎหมายอนุวัติการให้สอดคล้องกับความตกลงดังกล่าวเพื่อให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยได้มีการยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการสำหรับสิทธิบัตรยาและแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอรับและออกสิทธิบัตรการประดิษฐ์รวมถึงได้มีการเพิ่มเติมแก้ไขคุณสมบัติของบุคคลซึ่งจะขอรับสิทธิบัตรได้ตามบทบัญญัติว่าด้วยอนุสิทธิบัตร (Petty Patents) ซึ่งให้การคุ้มครองการประดิษฐ์ที่มีเทคโนโลยีไม่ถึงขนาดที่จะได้รับสิทธิบัตรอันจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สูงขึ้นและแพร่หลายยิ่งขึ้น

2.1.2 แนวความคิดในการคุ้มครองสิทธิบัตร

สิทธิบัตร (Patent) ถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภททรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (Industrial Property Right) ซึ่งอาจจะให้คำจำกัดความของสิทธิบัตรได้ว่า เป็นสิทธิผูกขาดทางกฎหมายที่รัฐออกให้แก่ผู้ประดิษฐ์ ที่เรียกว่า ผู้ทรงสิทธิบัตร (Patentee) ในอันที่จะกีดกันและห้ามบุคคลอื่นจากการผลิต ขาย นำเข้า หรือใช้ประโยชน์ใด ๆ ในผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการประดิษฐ์โดยปราศจากความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิบัตรสิทธิผูกขาดตามกฎหมายสิทธิบัตรจะมีอยู่ช่วงระยะเวลาจำกัด เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวการประดิษฐ์คิดค้นก็จะตกเป็นสาธารณสมบัติการให้สิทธิผูกขาดตามกฎหมายสิทธิบัตรแก่ผู้ทรงนั้นก่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างรัฐกับผู้ทรงสิทธิบัตร ซึ่งการให้สิทธิผูกขาดนั้นก็เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองการสมัยใหม่นั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการลงทุนการออกสิทธิบัตรให้แก่การประดิษฐ์จะทำให้ผู้ประดิษฐ์เกิดความเชื่อมั่น 2 ประการ

ประการแรก เงินทุนและระยะเวลาที่สูญเสียไปในกาสรค้นคว้าและพัฒนา จะได้รับการชดเชยและกลับคือมาในรูปของสิทธิผูกขาดที่จะแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์คิดค้นนั้น

ประการที่สอง มาตรการทางกฎหมายภายใต้ระบบสิทธิบัตรนั้นเป็นเครื่องมือปกป้องสิทธิของผู้ประดิษฐ์ จากการขโมยและลอกเลียนแบบโดยมิชอบโดยทั่วไปกฎหมายสิทธิบัตรของประเทศต่าง ๆ มักจะกำหนดให้สิทธิผูกขาด (Monopoly Privileges) ของผู้ทรงสิทธิบัตรที่มีอยู่เหนือการประดิษฐ์นั้น มีอยู่เพียงในช่วงระยะเวลาอันจำกัด

ในปัจจุบันนี้ อาจสรุปได้ว่า ระบบสิทธิบัตรได้ถูกกำหนดขึ้น เพื่อเป็นเครื่องประนีประนอมในผลประโยชน์ระหว่างผู้ทรงสิทธิบัตรและสังคมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยน ด้วยการที่รัฐ ๆ ใต้ให้สิทธิผูกขาดแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรในขณะเดียวกันผู้ทรงสิทธิบัตรมีหน้าที่ที่จะเปิดเผยข้อมูลความรู้และใช้ประโยชน์ตามสิทธิบัตรนั้นเป็นการตอบแทน ทฤษฎีที่รองรับการคุ้มครองสิทธิบัตรนั้นมีดังต่อไปนี้⁸

⁸ เรืองเดียวกัน, 26-34.

2.1.2.1 ทฤษฎีสติตามธรรมชาติ (Natural Right Theory)

แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรในทฤษฎีนี้เกิดจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่าบุคคลใดได้สร้างสรรค์งานหรือทำการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใดขึ้นมาได้ ผลงานทางความคิดดังกล่าวก็ควรตกเป็นทรัพย์สินของบุคคลนั้น ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิตามธรรมชาติ ของผู้สร้างสรรค์งานหรือผู้ประดิษฐ์คิดค้น คือการที่รัฐควรให้การคุ้มครอง เช่นเดียวกับสิทธิในทรัพย์สินอย่างอื่น ดังนั้นการที่บุคคลใดได้นำเอาความคิดของผู้ประดิษฐ์หรือของผู้สร้างสรรค์ไปแสวงหาประโยชน์โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ประดิษฐ์หรือผู้สร้างสรรค์แล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

2.1.2.2 ทฤษฎีการให้รางวัล (Reward Theory) การที่รัฐให้ความคุ้มครองสิทธิบัตร

ย่อมเป็นการรับรองสิทธิของผู้ประดิษฐ์ ในการที่จะแสวงหาประโยชน์จากผลงานการประดิษฐ์นั้น ซึ่งเท่ากับเป็นการให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้ประดิษฐ์ที่ได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมทำให้นุชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีมีความสะดวกสบายและความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

2.1.2.3 ทฤษฎีการเป็นเครื่องจูงใจ (Incentive to Invent Theory) การประดิษฐ์

คิดค้นผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีขึ้นมาใหม่นั้นมาใหม่นั้นผู้ประดิษฐ์หรือผู้คิดค้นออกแบบผลิตภัณฑ์จำเป็นที่จะต้องใช้เวลา สติปัญญา และค่าใช้จ่ายในการประดิษฐ์คิดค้นหรือการออกแบบ ซึ่งการวิจัยและพัฒนาการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ในบางกรณีจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก ดังนั้นการที่รัฐมีระบบให้การคุ้มครองสิทธิบัตรอย่างเหมาะสมแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ผู้ประดิษฐ์หรือผู้ออกแบบขึ้นการมีระบบให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรแก่ผู้ประดิษฐ์หรือผู้ออกแบบอย่างเหมาะสมนั้นย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจให้บุคคลอื่นในสังคมได้ใช้สติปัญญาในการพัฒนาหรือสร้างสรรค์การประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2.1.2.4 ทฤษฎีการเปิดเผยข้อมูลความรู้ต่อสังคม (Disclosure of Information Theory) แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรตามทฤษฎีนี้เกิดขึ้นจากการที่รัฐได้จัดให้มีระบบการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรเหมาะสมแก่ผู้ประดิษฐ์หรือผู้ออกแบบ ซึ่งในการขอรับความคุ้มครองสิทธิบัตรตามระบบที่รัฐได้ก่อตั้งขึ้นนั้นได้กำหนดให้ผู้ประดิษฐ์หรือผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์เปิดเผยข้อมูลให้สังคมได้รับรู้โดยสมบูรณ์และชัดเจน ซึ่งการเปิดเผยถึงรายละเอียดการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สังคมได้รับรู้ดังกล่าว ย่อมจะทำให้เกิดการศึกษ ารียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นอันจะทำให้เกิดการประดิษฐ์ คิดค้นหรือพัฒนาการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้นและต่อเนื่อง

2.1.3 ความหมายของสิทธิบัตร

ความหมายสิทธิบัตรมีหลายความหมายขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการอธิบายความว่าจะมุ่งเน้นการให้คำนิยามไปทางใด ดังต่อไปนี้อนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม (The Paris Convention for the Protection of Industrial Property 1979)

ข้อ 1 (4) สิทธิบัตร หมายความว่ารวมถึงสิทธิบัตรอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่กฎหมายของประเทศภาคีแห่งสหภาพรับรอง เช่น สิทธิบัตรการนำเข้า สิทธิบัตรการปรับปรุง สิทธิบัตรและหนังสือรับรองการปรับปรุงการประดิษฐ์เพิ่มเติม เป็นต้น งานศึกษาเกี่ยวกับบาทของกฎหมายสิทธิบัตรในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ไปยังประเทศกำลังพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ ได้ให้คำจำกัดความของสิทธิบัตร ไว้ว่า “สิทธิพิเศษตามกฎหมายที่รัฐบาลออกให้แก่ผู้ประดิษฐ์และบุคคลอื่นซึ่งได้รับ สิทธิมาจากผู้ประดิษฐ์ในอันที่จะกีดกันผู้อื่นมิให้ทำการผลิต ใช้ หรือขายผลิตภัณฑ์ ภายใต้สิทธิบัตร หรือมิให้ใช้กรรมวิธีภายใต้สิทธิบัตรภายในระยะเวลาอันมีกำหนดเมื่อระยะเวลาของการให้สิทธิพิเศษได้สิ้นสุดลงแล้ว การประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรก็จะตกเป็นสาธารณสมบัติที่ประชาชนทั่วไปสามารถนำไปใช้ได้” องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) ได้ให้คำนิยามของสิทธิบัตรว่า “สิทธิตามกฎหมายซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่รัฐ ให้แก่บุคคลซึ่งได้ยื่นคำขอรับสิทธิ และได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้โดยสิทธินี้จะให้อำนาจบุคคลดังกล่าวที่จะกีดกันผู้อื่นมิให้กระทำการบางอย่างที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ภายใต้กำหนดเวลาอันจำกัด” คำนิยามที่ได้ให้โดยองค์การสหประชาชาติและองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกดังกล่าวได้เน้นว่าสิทธิบัตรเป็นสิทธิตามกฎหมายประเภทหนึ่ง ส่วนคำนิยามที่แตกต่างออกไปก็คือคำนิยามที่ให้โดยคณะกรรมการศึกษาระบบสิทธิบัตรของประเทศอังกฤษ โดยคณะกรรมการดังกล่าวได้ให้คำจำกัดความของสิทธิบัตรว่า “เอกสารที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งเอกสารดังกล่าวจะให้อำนาจผู้ทรงสิทธิบัตรในอันที่จะดำเนินคดีต่อการกระทำที่เป็นการใช้ประโยชน์ในการประดิษฐ์โดยปราศจากอำนาจอันเป็นการละเมิดสิทธิ”⁹ คำว่า “สิทธิบัตร” (Patent) มีความหมายสองประการดังนี้

ความหมายที่ 1 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร มาตรา 3 บัญญัติว่า “สิทธิบัตร” หมายความว่า “หนังสือสำคัญที่ออกให้” เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในหมวด 2 และหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ความหมาย ตามนัยนี้เป็นความหมายตามที่เข้าใจกันโดยทั่วไปมุ่งถึงรูปแบบของการให้ความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายในลักษณะที่เป็นเอกสารสิทธิชนิดหนึ่งทำนองเดียวกับ โฉนดที่ดินนอกจากนี้ความหมายตามนัยดังกล่าวครอบคลุมถึงอนุสิทธิบัตร (Petty Patent) ตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ด้วย

ความหมายที่ 2 สิทธิบัตร หมายถึง ลักษณะของการคุ้มครอง คือ สิทธิพิเศษที่กฎหมายบัญญัติให้เจ้าของสิทธิบัตรมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวหรือสิทธิเด็ดขาด (Exclusive Right) ในการแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสิทธิบัตรนั้น เช่น การผลิตและการขายผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรมีไว้เพื่อขาย โดยสิทธิเด็ดขาดดังกล่าวจะให้อำนาจผู้ทรงสิทธิในการกีดกันและหวงห้ามมิให้บุคคลอื่นกระทำการแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยมิได้รับอนุญาต

⁹ เรืองเดียวกัน, 8-9.

ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรหรือการโอนสิทธิบัตรเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นต้น สิทธิดังกล่าวมีอยู่เพียงชั่วระยะเวลาอันจำกัดเท่าที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น สิทธิบัตรการประดิษฐ์ได้รับการคุ้มครอง 20 ปี นับแต่วันขอรับสิทธิบัตรส่วนสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้รับความคุ้มครอง 10 ปี นับแต่วันขอรับสิทธิบัตรอนุสิทธิบัตรมีอายุ 6 ปี ต่ออายุได้ 2 ครั้ง มีกำหนดคราวละ 2 ปี สิทธิดังกล่าวจะหมดไป เมื่อระยะเวลาสิ้นสุดลง ทำให้สิ่งนั้นกลายเป็นสาธารณสมบัติ (Public Domain) ซึ่งประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิใช้การประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นได้โดยไม่ต้องเสียค่าตอบแทนใด ๆ หลักการที่สำคัญประการหนึ่งคือการได้มาซึ่งความคุ้มครองจะต้องเปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ประสงค์ จะได้รับความคุ้มครองนั้นเป็นการตอบแทนกับสิทธิพิเศษดังกล่าวด้วย¹⁰ จากคำนิยามอาจสรุปได้ว่า สิทธิบัตรนั้นมีความหมายเป็นสองนัย ในความหมายอย่างแคบ สิทธิบัตร หมายถึง หนังสือสำคัญที่รัฐออกให้แก่ปัจเจกชน เพื่อคุ้มครองการประดิษฐ์คิดค้นซึ่งตามความหมายนี้สิทธิบัตรจะมีลักษณะเป็นเอกสารสิทธิประเภทหนึ่ง ในอีกแง่หนึ่ง สิทธิบัตรในความหมายอย่างกว้าง หมายถึงสิทธิเด็ดขาดตามกฎหมายที่รัฐออกให้แก่บุคคลที่ได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรและได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดโดยสิทธิเด็ดขาดดังกล่าวจะให้อำนาจผู้ทรงสิทธิที่จะกีดกันและหวงห้ามบุคคลอื่นมิให้กระทำการแสวงหาประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดจากการประดิษฐ์ไม่ว่าจะเป็นการผลผลิตของ จำหน่าย นำเข้า หรือใช้ประโยชน์ทางพาณิชย์ในลักษณะอื่น โดยปราศจากความยินยอมของผู้ทรงสิทธิบัตร

2.1.4 วัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตร

การที่รัฐให้ความคุ้มครองสิทธิอันชอบธรรมของผู้ประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์เนื่องจากมีเหตุผลหรือนโยบาย ดังต่อไปนี้¹¹

1) เพื่อคุ้มครองสิทธิอันชอบธรรมของผู้ประดิษฐ์และผู้ออกแบบเนื่องจากผู้ประดิษฐ์หรือผู้ออกแบบได้ใช้สติปัญญาอันพิเศษ และได้ใช้ความพยายามรวมทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการประดิษฐ์คิดค้น ดังนั้น หากการประดิษฐ์คิดค้นสามารถทำให้เกิดผลตอบแทนในทางเศรษฐกิจขึ้นได้ ก็ควรถือว่าเป็นสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights) ของผู้ประดิษฐ์ ซึ่งรัฐควรให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอื่นด้วย

2) เพื่อให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้ประดิษฐ์และผู้ออกแบบเนื่องจากผลงานของผู้ประดิษฐ์และผู้ออกแบบได้ทำให้ชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้รับความสะดวกสบายและมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้นสังคมก็ควรให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้ที่ได้สร้างคุณประโยชน์ดังกล่าว โดยการให้ความคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลอื่นมาแสวงหาประโยชน์จากผลงานดังกล่าวโดยไม่ชอบธรรม

¹⁰ ยรรยง พวงราช, คำอธิบายกฎหมายสิทธิบัตร, 13-14.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, 20.

3) เพื่อจูงใจให้มีการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นโดยทั่วไปแล้ว การประดิษฐ์คิดค้นผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีในการผลิตสินค้าใหม่ ๆ ขึ้นต้องมีการลงทุนทั้งในด้านค่าใช้จ่ายเวลาและต้องใช้กำลังสติปัญญาอันพิเศษของมนุษย์เป็นอันมากแต่เมื่อความรู้นั้นได้เปิดเผยให้ผู้อื่นรู้แล้วไม่ว่าจะโดยการเปิดเผยรายละเอียดในเอกสารหรือโดยการผลิตสินค้าออกจำหน่ายในตลาด บุคคลอื่นจะสามารถเข้าใจและลอกเลียนแบบได้โดยง่ายดังนั้น หากรัฐไม่มีระบบที่จะให้ความคุ้มครองก็จะไม่มีใครเต็มใจที่จะลงทุนทำการประดิษฐ์คิดค้น จึงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องมีการจัดให้มีระบบดังกล่าวขึ้นหากรัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ขึ้นในประเทศ ระบบสิทธิบัตรจะทำให้ผู้ที่ทำการประดิษฐ์เกิดความมั่นใจว่าเขาสามารถประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ได้สำเร็จ และเป็นที่ต้องการของตลาดเขาจะได้รับการปกป้องจากรัฐไม่ให้ผู้ลอกเลียนแบบแสวงหาผลประโยชน์จากผลงานของเขา นอกจากนี้ การให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์ยังเป็นแรงจูงใจให้บุคคลอื่นในสังคมใช้สติปัญญาในการพัฒนาเทคโนโลยีต่อไปอีก เนื่องจากได้เห็นตัวอย่างของผู้ประดิษฐ์ที่ได้รับผลตอบแทนจากความสำเร็จของเขาอีกด้วย

4) เพื่อกระตุ้นให้มีการเปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ ๆ ในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์และผู้ออกแบบนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรทำการเปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นโดยชัดแจ้งสมบูรณ์และรัดกุมรวมทั้งวิธีการประดิษฐ์ที่ดีที่สุดด้วย การเปิดเผยดังกล่าวจะทำให้บุคคลอื่นสามารถศึกษาหรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประดิษฐ์นั้นได้และสามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาต่อไป อันจะทำให้เกิดการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ ๆ สืบต่อกันไปอย่างไม่หยุดยั้งซึ่งจะเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศ

5) เพื่อจูงใจให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการลงทุนจากต่างประเทศการจัดระบบการให้ความคุ้มครองด้านสิทธิบัตรแก่การประดิษฐ์คิดค้น ย่อมทำให้เจ้าของเทคโนโลยีที่มีอยู่ต่างประเทศเกิดความมั่นใจและเต็มใจที่จะถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ผู้ร่วมลงทุนหรือผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในประเทศอย่างเต็มที่นอกจากนี้การให้ความคุ้มครองดังกล่าว ยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการลงทุนที่ดี ทำให้นักลงทุนต่างประเทศเกิดความมั่นใจในการลงทุนของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในการผลิตสินค้าหรือบริการที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

2.1.5 เจื่อนไขในการได้รับความคุ้มครองสิทธิบัตร

กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศต่าง ๆ มักจะมีรายละเอียดและสาระสำคัญที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละประเทศ ตัวอย่างเช่น ในหลายประเทศ กฎหมายจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์ที่ได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรเป็นรายแรก (First-to-File System) ในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา กฎหมายสิทธิบัตรจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่ได้คิดค้นการประดิษฐ์ขึ้นก่อน (First-to-Invent System) นอกจากนี้ กฎหมายสิทธิบัตรของนานาประเทศก็ยังคงอาจมีความแตกต่างใน

เรื่องอื่น ๆ อีก เช่น ในกระบวนการตรวจสอบคำขอในการแก้ไขคำขอรับกระทําการละเมิดสิทธิบัตร หรือในเรื่องเกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิฯ แม้จะมีความแตกต่างกันกล่าวแต่กฎหมาย สิทธิบัตรของนานาประเทศก็มักจะกำหนดเงื่อนไขของการขอรับสิทธิบัตรไว้เป็นอย่างดีเดียวกันหรือ ใกล้เคียงกันโดยคุณสมบัติของการประดิษฐ์ที่สามารถนำมาขอรับสิทธิบัตรตามกฎหมายของประเทศ ต่าง ๆ มักจะมีอยู่ 3 ประการด้วยกัน กล่าวคือต้องเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่มีชั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมได้¹²

1) เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ภายใต้กฎหมายสิทธิบัตร การประดิษฐ์ที่จะได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายจะต้องเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ การประดิษฐ์ขึ้นใหม่ (Novelty) หมายความว่ารวมถึง สิ่งใหม่ที่ยังไม่เคยมีปรากฏต่อสาธารณชนมาก่อนการที่รัฐให้สิทธิเด็ดขาดแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรนั้นเป็น สิ่งแลกเปลี่ยนเพื่อให้สังคมได้มาซึ่งรายละเอียดข้อมูลการประดิษฐ์ ดังนั้นผู้ที่ได้รับสิทธิเด็ดขาดก็ ควรนำเปลี่ยนสิ่งใหม่ต่อสาธารณชน เพื่อให้เหมาะสมต่อการที่สังคมต้องแบกรับภาระในการให้สิทธิ เด็ดขาดแก่ตน “ความใหม่” ของการประดิษฐ์นั้นถือได้ว่าเป็นเงื่อนไขประการแรกที่กฎหมายสิทธิบัตร ของทุกประเทศกำหนดไว้ วัตถุประสงค์สำคัญของการกำหนดเงื่อนไขนี้มีอยู่สองประการ คือ

ประการแรก เพื่อให้เป็นไปตามหลักการแลกเปลี่ยน (Quid Pro Quo) ของระบบ สิทธิบัตรที่ผู้รับการคุ้มครองจำต้องเสนอสิ่งใหม่ต่อสังคมเป็นการตอบแทนต่อการได้รับสิทธิเด็ดขาด ในอีกนัยหนึ่ง การที่รัฐปฏิเสธการให้ความคุ้มครองแก่การประดิษฐ์ที่ขาดความใหม่นั้น เป็นการยืนยัน ในหลักการแลกเปลี่ยนของระบบสิทธิบัตรเพราะถ้าการประดิษฐ์ที่นำมาขอรับสิทธิบัตรนั้นไม่ใช่สิ่ง ใหม่ก็ถือว่าผู้ขอไม่มีสิ่งใดมาทำการแลกเปลี่ยนเนื่องจากสิ่งที่ปรากฏแพร่หลายต่อสาธารณชนแล้วย่อม ไม่ใช่สิ่งที่อาจนำมาแลกเปลี่ยนกับสิทธิเด็ดขาดตามกฎหมายได้

ประการที่สอง เพื่อเป็นหลักประกันว่ารัฐจะมีให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมีสิทธิเด็ดขาด เหนือสิ่งที่เป็นข้อมูลสาธารณะ อันจะเป็นการไม่เป็นธรรมต่อสาธารณะชน หากสิทธิอันชอบในอันที่ จะใช้ข้อมูลนั้น (The Right to Work) จะถูกกลืนหายไป เนื่องจากการสิทธิบัตรเหนือข้อมูลนั้นใน ภายหลัง หลัก “สิทธิโดยชอบที่จะใช้” หรือ The Right to Work นี้ได้ถูกรับรองโดยคำพิพากษาของ ศาลอังกฤษ

กล่าวโดยสรุปหลักเกณฑ์ “ความใหม่” ของการประดิษฐ์จะทำหน้าที่เป็นเครื่องรับประกัน ต่อสังคมว่าสิ่งที่สังคมจะได้รับตอบจากผู้ทรงสิทธิบัตรนั้นเป็นสิ่งที่ยังไม่เคยปรากฏแพร่หลายมาก่อนการ พิจารณาว่าอะไรเป็นสิ่งใหม่นั้นกฎหมายใช้หลักเกณฑ์ว่าการประดิษฐ์ที่นำมาขอรับสิทธิบัตรจะต้องไม่ เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ปรากฏอยู่แล้ว (State of the Art) ถ้าหากการประดิษฐ์นั้นเป็นส่วนหนึ่งของงาน

¹² จักรกฤษณ์ ควรพจน์, กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วย ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมาย การค้า, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2545), 223-227.

ที่ปรากฏเผยแพร่ต่อสาธารณชนอยู่แล้วในวันที่มีการยื่นคำขอรับสิทธิบัตร ก็ถือว่าการประดิษฐ์นั้น ขาดความใหม่ทั้งนี้โดยไม่ต้องคำนึงว่าการเปิดเผยนั้นได้กระทำด้วยวาจาด้วยลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวิธีการใดกฎหมายสิทธิบัตรของประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดระดับของความใหม่ไว้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับ นโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและนโยบายทางอุตสาหกรรมของแต่ละประเทศ ซึ่งอาจจำแนกแนวทางการพิจารณาความใหม่ของการประดิษฐ์ตามกฎหมายสิทธิบัตรของนานาประเทศออกได้เป็นสาม แนวทางด้วยกัน ดังนี้

แนวทางแรกการพิจารณาความใหม่ในระดับภายในประเทศ (National Novelty) การพิจารณาถึงการเผยแพร่ของการประดิษฐ์จะถูกจำกัดอยู่เพียงภายในประเทศที่มีการขอรับสิทธิบัตรนั้น

แนวทางที่สองการพิจารณาความใหม่ในระดับโลก (Worldwide Novelty) จะคำนึงถึงการเผยแพร่ของการประดิษฐ์ที่มีอยู่ทุกที่ทั้งในและนอกราชอาณาจักร หากการประดิษฐ์นั้นถูกเปิดเผยต่อสาธารณชน ไม่ว่าที่ใดในโลก ก็ถือว่าการประดิษฐ์นั้นขาดความใหม่ ซึ่งการใช้ระบบการพิจารณาความใหม่ในระดับโลกนี้ค่อนข้างจะเป็นปัญหาต่อนักประดิษฐ์ เพราะนักประดิษฐ์และผู้มีสิทธิขอรับสิทธิบัตร จะต้องใช้ความระมัดระวัง ที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลการประดิษฐ์ของตนก่อนที่จะมีการยื่นคำขอรับสิทธิบัตรของตน

แนวทางที่สาม การพิจารณาความใหม่แบบผสม (Hybrid Approach) จะพิจารณาการเผยแพร่ของการประดิษฐ์ประเภทลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏอยู่ทั้งภายในและต่างประเทศ แต่จำกัดขอบเขตของการพิจารณาการเผยแพร่ของการประดิษฐ์ประเภทการใช้งาน (Prior Use) เฉพาะแต่สิ่งที่ปรากฏอยู่ภายในประเทศที่มีการขอรับสิทธิบัตรเท่านั้น เพราะเชื่อว่าการสืบค้น Prior Use ที่ปรากฏอยู่ในต่างประเทศเป็นสิ่งกระทำได้ยาก การพิจารณาความใหม่แบบผสมนี้จะช่วยลดปัญหาในการสืบค้นและในการตรวจสอบความใหม่ของการประดิษฐ์ลงได้

2) ขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น

การพิจารณา “ขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น” (Inventive Step) เป็นการประเมินคุณภาพ (Quality) ของการประดิษฐ์ ด้วยการเปรียบเทียบว่าการประดิษฐ์นั้นได้ถูกพัฒนาให้ดีขึ้น หรือมีการปรับปรุงขึ้นจาก “งานที่ปรากฏอยู่แล้วหรือไม่เพียงใด” ความมุ่งหมายของเงื่อนไข “ขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น” เพื่อเป็นการรับประกันต่อสังคมว่า การประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรนั้นเป็นสิ่งที่มีความสมควรที่สังคมจะให้สิทธิเด็ดขาดเพื่อแลกเปลี่ยนกับรายละเอียดข้อมูลของการประดิษฐ์นั้นขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้นเป็นอีกเงื่อนไขหนึ่งของการขอรับสิทธิบัตร โดยมีหลักการว่าการประดิษฐ์ที่มีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายต้องเป็นการประดิษฐ์ที่มีส่วนประกอบหรือมีลักษณะทางเทคนิคที่ก้าวหน้าแตกต่างไปจากเทคโนโลยีที่มีอยู่โดยจะต้องมีการทดสอบว่าการประดิษฐ์นั้นเป็นสิ่งที่ง่ายเกินไปหรือเป็นสิ่งที่ขัดแย้งสำหรับบุคคลที่มีความรู้เชี่ยวชาญในวิทยาการแขนงเดียวกันนั้นหรือไม่ (Test of Nonobviousness) ในการพิจารณาขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น กฎหมายสิทธิบัตรกำหนดให้ใช้

หลักการทดสอบว่าการประดิษฐ์ที่นำมาขอรับสิทธิบัตรเป็นสิ่งที่บุคคลผู้มีความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะใน วิทยาการแขนงนั้น (A Person Skilled in the Art) สามารถที่จะคาดเห็นได้หรือไม่ หรือสามารถที่จะ ทำการพัฒนาและคิดค้นการประดิษฐ์อย่างเดียวกันได้หรือไม่ ถ้าผู้เชี่ยวชาญสามารถคาดเห็นหรือทำ การคิดค้นการประดิษฐ์เช่นนั้นได้ก็ถือว่าการประดิษฐ์นั้นเป็นสิ่งที่ขัดแย้งและง่ายเกินไปไม่สมควร ที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายการพิจารณาชั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้นที่กฎหมายสิทธิบัตรของ นานาประเทศยังคงมีความแตกต่างกันคือ กฎหมายสิทธิบัตรของบางประเทศ ชั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น หมายถึงการมีลักษณะทางเทคนิคที่ดีกว่าหรือก้าวหน้ากว่า (Advance in the Art) การประดิษฐ์ที่มี อยู่ กล่าวคือการประดิษฐ์ที่มีการขอรับสิทธิบัตรต้องเสนอแนวทางใหม่ที่สามารถใช้แก้ปัญหาทาง เทคนิคได้ดีกว่าการประดิษฐ์อื่นใดที่มีอยู่ในขณะนั้น ส่วนกฎหมายของหลายประเทศถือว่าการ ประดิษฐ์ที่จะมีชั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้นเมื่อมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่แตกต่างหรือได้รับการปรับปรุงขึ้นจาก เทคโนโลยีอื่น ๆ ที่มีอยู่ก็เป็นการเพียงพอ แม้ว่าข้อแตกต่างหรือสิ่งที่ได้รับการปรับปรุงนั้นจะไม่มี คุณสมบัติที่ดีกว่าหรือไม่สามารถให้ผลที่ดีเยี่ยมกว่าสิ่งที่มีอยู่แล้วก็ตาม

3) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมได้

ความสามารถในการนำไปประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรมเป็นเงื่อนไขประการที่สามของ การขอรับสิทธิบัตรซึ่งหมายความว่า การประดิษฐ์ที่จะได้รับสิทธิบัตรต้องเป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ในการผลิตทางอุตสาหกรรมได้เนื่องจากกฎหมายสิทธิบัตรมีเจตนารมณ์ที่สำคัญในอันที่จะ ส่งเสริมการยกระดับและดับและพัฒนาระบบการทางอุตสาหกรรม กฎหมายจึงกำหนดให้การ ประดิษฐ์ที่ขอรับการคุ้มครองต้องเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานทาง อุตสาหกรรมได้ การประดิษฐ์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจะต้องเป็นการประดิษฐ์ที่สามารถ นำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางปฏิบัติ โดยไม่ได้เป็นแต่เพียงแนวคิดทฤษฎีหรือทฤษฎีเท่านั้น กล่าวอีก นัยหนึ่งก็คือ ถ้าการประดิษฐ์นั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะต้องสามารถทำการ ผลิตผลิตภัณฑ์นั้นขึ้นมาได้ หรือถ้าการประดิษฐ์นั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับกรรมวิธีก็จะต้องมีบุคคลที่สามารถ นำเอากรรมวิธีนั้นไปทำการผลิตผลิตภัณฑ์อย่างหนึ่งอย่างใดขึ้นมาได้หรือสามารถนำเอากรรมวิธีนั้นไป ใช้ประโยชน์ที่ให้ผลเป็นรูปธรรมได้กฎหมายของนานาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นอนุสัญญาสิทธิบัตรยุโรป กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศญี่ปุ่น และกฎหมายไทยต่างกำหนดเงื่อนไขว่า ด้วยความสามารถใน การประยุกต์ใช้ทางอุตสาหกรรมทั้งสิ้น แต่สำหรับกฎหมายสิทธิบัตรของสหรัฐอเมริกากลับใช้คำว่า “มีลักษณะที่เป็นประโยชน์” (Utility) แทน ซึ่งมีความหมายแตกต่างจาก “สามารถประยุกต์ใช้ในทาง อุตสาหกรรม” ตามกฎหมายสิทธิบัตรประเทศอื่น ๆ คำว่า “มีลักษณะที่เป็นประโยชน์” มีความหมาย ว่า การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรต้องสามารถนำไปใช้งานให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ (Reduction to Practice) ซึ่งการมีลักษณะที่เป็นประโยชน์นั้นอาจเป็นประโยชน์ในด้านใดก็ได้ มิได้จำกัดเฉพาะ ประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมเท่านั้น

2.1.6 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

สิ่งที่ขอรับสิทธิบัตรได้ การประดิษฐ์ โดยลักษณะที่แท้จริงก็คือ ความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใหม่ ๆ ขึ้นนั่นเองการประดิษฐ์เป็นความคิดเกี่ยวกับลักษณะทางเทคนิคของผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีผลิตผลิตภัณฑ์ความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้าออกจำหน่ายแก่ประชาชน ผลประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าคือ ค่าตอบแทนที่เจ้าของความคิดสร้างสรรค์นั้นควรจะได้รับเป็นการตอบแทนสำหรับการใช้สติปัญญาคิดค้นจนทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้น รัฐจึงให้ความคุ้มครองแก่ผู้คิดค้นหรือออกแบบเพื่อเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นและกระตุ้นให้มีการเปิดเผยรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้นให้สาธารณชนได้รับทราบ โดยห้ามมิให้บุคคลอื่นแสวงหาประโยชน์จากความสร้างสรรค์นั้นในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเอาความคิดของผู้ประดิษฐ์ไปผลิตสินค้าออกจำหน่ายซึ่งจะมีผลกระทบต่อผู้ทรงสิทธิบัตรเพราะจะทำให้โอกาสที่เขาจะผลิตสินค้านั้น ออกจำหน่ายลงหรือหมดไปเนื่องจากสิ่งที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายสิทธิบัตรมีลักษณะเป็นความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นนามธรรม ไม่ใช่วัตถุที่มีรูปร่างอย่างทรัพย์สินทั่ว ๆ ไปจึงทำให้ลักษณะของสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรแตกต่างไปจากสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินที่มีรูปร่างทั่ว ๆ ไปด้วย โดยเฉพาะสิทธิเด็ดขาดหรือสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Right)¹³ ของผู้ทรงสิทธิบัตร

ดังนั้น ลักษณะของสิทธิในสิทธิบัตรจึงเป็นการก่อตั้งโดยกฎหมายเป็นการให้ความคุ้มครองโดยกระบวนการนิติบัญญัติ สิทธิตามสิทธิบัตรเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Right) ของผู้ทรงสิทธิบัตรที่จะมิให้ผู้อื่นเข้ามาผลิต ใช้ หรือขายผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายสิทธิบัตร ในช่วงระยะเวลาอันจำกัดประเทศในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ เมื่อนักประดิษฐ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Right) มิให้ผู้อื่นมาผลิต ใช้ ขายผลิตภัณฑ์ของตน นักประดิษฐ์สามารถใช้สิทธิที่ตนมีใน 2 ลักษณะ คือ

- 1) สิทธิตามหลักคอมมอนลอว์¹⁴ ที่จะผลิต ใช้ หรือจำหน่ายสินค้า
- 2) สิทธิตามกฎหมายสิทธิบัตรที่จะกีดกันมิให้ผู้อื่นผลิต ใช้ หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้ผู้อื่นขายแข่งกับผลิตภัณฑ์ของตน ผู้ใดก็ตามที่สามารถประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใด ผู้นั้นอาจเก็บรักษาวิธีการประดิษฐ์ไว้เป็นความลับ แต่เมื่อถึงวันของการคุ้มครองสิทธิบัตรหมดอายุการคุ้มครองลง งานนั้นจะเป็นที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน บุคคลทั่วไปก็มีสิทธิที่จะ

¹³ ยรรยง พวงราช, คำอธิบายกฎหมายสิทธิบัตร, 80.

¹⁴ พจนานุกรมของ Webster ได้ให้นิยามศัพท์ของคำว่า “หลักคอมมอนลอว์” (Common Law) หลักคอมมอนลอว์ เป็นหลักกฎหมายที่ไม่มีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ได้รับการยอมรับสามารถบังคับได้ มีแนวทางพัฒนาค่ายหลักธรรมศาสตร์ (System of Jurisprudence).

ผลิต ใช้ หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์นั้นได้อย่างเสรีปราศจากการหวงห้ามจากนักประดิษฐ์อีกต่อไปคำว่า “สิทธิตามสิทธิบัตร” (A Patent Right หรือ Exclusive Rights) Chief Justice Taft ได้อธิบาย ความหมายของคำนี้ในคดีหนึ่ง¹⁵ ซึ่งมีการวินิจฉัยเป็นเสียงเอกฉันท์ว่า เมื่อผู้ทรงสิทธิบัตรได้ประดิษฐ์ หรือคิดค้นบางสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์แล้ว หลักคอมมอนลอว์ก็ให้สิทธิที่จะผลิต ใช้ หรือแสวงหาผลประโยชน์แต่เพียงผู้เดียว ด้วยการที่รัฐให้ความคุ้มครองแก่เขา โดยการให้อำนาจกีดกันแก่ผู้ทรง สิทธิบัตรที่จะกีดกันบุคคลใดก็ตามที่จะเข้ามาผลิต ใช้หรือแสวงหาประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ที่ได้รับ ความคุ้มครองตามกฎหมายไว้แล้ว กล่าวได้อีกในหนึ่งว่า สิทธิบัตรเปรียบเสมือนสิทธิตามกฎหมาย คอมมอนลอว์ (Common Law Right) ที่ได้ก่อตั้งสิทธิในการแสวงหาประโยชน์จากการมีสิทธิแต่เพียง ผู้เดียวอย่างเต็มที่ (The Incident of Exclusive Enjoyment) ซึ่งผู้ทรงสิทธิหรือผู้รับโอนสิทธิดังกล่าว จากผู้เป็นเจ้าของสิทธิเช่นว่านี้เป็นผู้มีสิทธิฟ้องร้องผู้ที่มากกระทำละเมิดต่อสิทธิบัตรของตน อันอยู่ใน ความหมายของคำว่า “การมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะผลิต ใช้ หรือแสวงหาประโยชน์จากผลิตภัณฑ์” และมีใช่เป็นการให้สิทธิตามกฎหมายคอมมอนลอว์แต่เพียงสิทธิที่จะกระทำการดังกล่าวนั้นยังให้สิทธิ แก่การแสวงหาประโยชน์ในฐานะการเป็นเจ้าของสิทธิหวงกันในลักษณะที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินอีกด้วย ซึ่งหลักคอมมอนลอว์ทั่วไปไม่สามารถให้ความคุ้มครองในลักษณะนี้ได้

2.1.6.1 ความหมายของสิทธิเด็ดขาด

สิทธิเด็ดขาด¹⁶ (Exclusive Right) หรือสิทธิแต่เพียงผู้เดียว ได้แก่ สิทธิของผู้ทรง สิทธิบัตรที่จะแสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรแต่ผู้เดียวบุคคลอื่นไม่มีสิทธิที่จะ แสวงหาประโยชน์จากการประดิษฐ์นั้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตร สิทธิดังกล่าวที่ผล ในทางกฎหมาย 2 ลักษณะ คือ

(1) เป็นการหวงห้ามหรือกีดกัน ไม่ให้บุคคลอื่นแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับ สิทธิบัตร หากบุคคลอื่นฝ่าฝืนสิทธิดังกล่าว ถือว่าเป็นการละเมิดหรือล่วงสิทธิในสิทธิบัตร (Patent Infringement)

(2) ทำให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิอนุญาต ให้บุคคลอื่นแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับ สิทธิบัตร สิทธิเด็ดขาดหรือสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตร เป็นสิทธิเกิดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตาม กฎหมาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ที่ผู้ทรงสิทธิบัตรควรจะได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากการผลิตสินค้าออกจำหน่าย กฎหมายสิทธิบัตรทั่วไปจะเน้นถึงสิทธิเด็ดขาดในลักษณะแรกคือการ

¹⁵ Crown Co.v.Nye Tool Warks ,261 U.S.24, 36-37, อ้างถึงใน วราภรณ์ คงยิ่งศิริ, **มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกีดกันโดยมิชอบของผู้ทรงสิทธิบัตร** (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531), 18.

¹⁶ ยรรยง พวงราช, **คำอธิบายกฎหมายสิทธิบัตร**, 82-83.

หวงห้ามหรือกีดกันไม่ให้บุคคลอื่นแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับสิทธิบัตร ดังจะเห็นได้ว่า พ.ร.บ. สิทธิบัตรมาตรา 36 ใช้คำว่า “ผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้นมีสิทธิ....” ซึ่งเท่ากับห้ามบุคคลอื่นไม่ให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตร ส่วนสิทธิในลักษณะที่สอง คือการอนุญาตให้บุคคลอื่นแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับสิทธิบัตรนั้นเป็นเพียงผลต่อเนื่องจากสิทธิในลักษณะแรก เท่านั้นกล่าวคือเป็นการที่ผู้ทรงสิทธิบัตรยกเว้นหรือผ่อนปรนโดยการอนุญาตให้บุคคลอื่นแสวงหาประโยชน์ในสิ่งที่กฎหมายสงวนไว้ให้ตนแต่เพียงผู้เดียว โดยลักษณะดังกล่าวจึงมักกล่าวกันว่า สิทธิเด็ดขาดของผู้ทรงสิทธิบัตรเป็นนิเสธสิทธิ (Negative Rights) คือสิทธิในลักษณะที่เป็นการห้ามไม่ให้บุคคลกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่กฎหมายกำหนดอันมีลักษณะตรงข้ามกับสิทธิทั่วไป ซึ่งกำหนดให้บุคคลมีสิทธิกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่กฎหมายระบุนอกจากนี้สิทธิเด็ดขาดหรือสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตรยังมีลักษณะเป็นสิทธิ (Bundle of Right) กล่าวคือเป็นสิทธิที่รวมถึงการกระทำหลายอย่างเช่น การผลิต การขาย การนำเข้า เป็นต้น

เนื่องจากสิทธิเด็ดขาดเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยอาศัยอำนาจกฎหมายจึงมีผลบังคับแก่บุคคลทั่วไป โดยผู้ทรงสิทธิบัตรไม่ต้องแสดงเจตนาว่าต้องการจะหวงห้ามหรือกีดกันมิให้บุคคลอื่นใช้การประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรเพราะการยื่นขอรับสิทธิบัตรเป็นการแสดงถึงเจตนา

ดังกล่าวอยู่แล้วดังนั้น ผู้ละเมิดสิทธิบัตรจึงไม่มีสิทธิที่จะอ้างว่าเหตุที่ได้ใช้การประดิษฐ์ของผู้ทรงสิทธิบัตรเพราะผู้ทรงสิทธิบัตรไม่ได้แจ้งให้ตนทราบว่าต้องการหวงห้ามมิให้บุคคลอื่นใช้การประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรนั้น

2.1.6.2 การกระทำที่เป็นการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับสิทธิบัตร

สิทธิเด็ดขาดของผู้ทรงสิทธิบัตรมีผลเป็นการห้ามมิให้บุคคลอื่นแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่ได้รับสิทธิบัตรโดยมิได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตร กฎหมายสิทธิบัตรของแต่ละประเทศจะระบุถึงการกระทำที่ถือว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์จากสิ่งได้รับความคุ้มครองไว้ พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542) ระบุการกระทำดังกล่าวไว้ดังนี้

- (1) การผลิตผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร
- (2) การใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร
- (3) การขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร
- (4) การใช้แบบผลิตภัณฑ์กับผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร
- (5) การขายหรือมีไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ใช้แบบผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสิทธิบัตร
- (6) การนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีหรือใช้แบบผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร

การกระทำตามข้อ (1)-(3) เป็นการกระทำต่อสิทธิบัตรการประดิษฐ์หรือนุสิทธิบัตร ส่วนการกระทำตามข้อ (4)-(5) เป็นการกระทำต่อสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์

2.2 ลักษณะของการกระทำความผิดในเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

ลักษณะของการกระทำความผิดในเรื่องการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานั้นแตกต่างจากการกระทำผิดโดยทั่ว ๆ ไป ดังนั้นการลงโทษผู้กระทำความผิดควรมีมาตรการที่สอดคล้องกับลักษณะของการกระทำความผิดด้วย โดยมีหลักในการพิจารณาและกำหนดมาตรการในการกำหนดลักษณะความผิดดังนี้

2.2.1 ต้องพิจารณาถึงความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมนั้น ๆ อันเป็นเรื่องนโยบายทางอาญา (Criminal Policy) การควบคุมการกระทำความผิดอาญาจะต้องเป็นที่ยอมรับและกระทำได้โดยอำนาจเด็ดขาดของรัฐในการอำนวยความยุติธรรมต่อสังคม ซึ่งจะต้องสัมพันธ์กับความรู้สึกนึกคิด ความเห็นชอบของกลุ่มคนในสังคมอันเป็นนโยบายทางอาญา (เช่น การกระทำนั้น ๆ ไม่ได้รับการให้อภัยจากความเห็นของคนหมู่มากหรือการไม่มีทางเลือกอื่นที่ดีกว่าโทษทางอาญาในการป้องกันภัยนั้น) ดังนั้นการร่างกฎหมายจึงขึ้นอยู่กับนิรนโยบายที่ต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ก) รัฐจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติโดยรวม (Public Benefit) เมื่อรัฐเห็นว่าอาชญากรรมที่เกิดจากการปลอมแปลงทรัพย์สินทางปัญญาแม้ไปกระทบต่อสังคมหนึ่งอย่างมาก แต่ถ้าไม่ก่อให้เกิดสังคมในรัฐเองเดือดร้อน การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวก็จะผ่อนคลายนลง เพราะถ้ารัฐไปปราบปรามอย่างเข้มงวด รัฐก็จะถูกประณามและเกิดแรงต่อต้านจากกลุ่มคนในสังคม ซึ่งเรื่องดังกล่าวสามารถชดเชยได้ด้วยประสิทธิภาพของกฎหมาย เพราะกฎหมายก็ขึ้นอยู่กับภาระที่คนปฏิบัติตามและเคารพกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นถ้าประชาชนไม่ศรัทธา ไม่เคารพกฎหมายนั้น การบังคับให้ก็บพร่องเช่น อัตราค่าครองชีพในการจับจ่ายในการสายกับราคาสินค้าที่แตกต่างกันระหว่างประเทศรวยและประเทศจนทำให้เกิดความต่างในการกำหนดนโยบาย ทั้งนี้ด้วยการพิจารณาจากค่าครองชีพจะชี้ให้เห็นว่าการดำเนินคดีอาญาทรัพย์สินทางปัญญานั้น ไม่สามารถปรับหลักเรื่องเจตนาร้ายหรือทฤษฎีความชั่วได้ทุกกรณีโดยเฉพาะกับประชาชนในประเทศยากจนเพราะสิ่งที่คนในกลุ่มประเทศยากจนรู้สึกได้ก็คือ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาไม่ใช่สิ่งเลวร้ายถึงขนาดที่จะลงโทษทางอาญา

ข) เว้นแต่การปลอมแปลงที่มีผลเสียหายร้ายแรง เช่น สินค้าที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค หรือการผลิตในปริมาณสูงเชิงอุตสาหกรรมอันเป็นเรื่องของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเพราะเกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจภายในของประเทศนั้น ๆ เช่น ไม่สามารถเก็บภาษีได้จากการค้าขายสินค้าปลอมแปลง หรือการนำเข้าซ้อในปริมาณสูงทำให้ผู้ประกอบการที่ถูกกฎหมายไม่อาจหากำไรได้เนื่องจากปริมาณสินค้าปลอมเข้ามาแทนที่สินค้าจริง หรือการปลอมแปลงที่สัมพันธ์กับภัยสาธารณสุขอย่างยิ่งยวด ดังเช่น การปลอมแปลงโดยองค์กรอาชญากรรม รัฐก็ควรลงโทษอย่างรุนแรง

2.2.2 ต้องพิจารณาถึงลักษณะเฉพาะของทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทเพื่อกำหนดโทษ

ลำดับศักดิ์ในเชิงคุณค่าของทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ คือ

(1) ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีลำดับศักดิ์สูงสุด คือ กฎหมายลิขสิทธิ์ เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาประเภทดังกล่าว เป็นงานสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยแท้ ไม่ว่าจะเป็งานจิตรกรรม วรรณกรรม ดนตรีกรรมฯลฯ ล้วนช่วยจรรโลงให้สังคมก้าวหน้าและไม่ก่อพิษภัยต่อสังคมจึงเป็นเรื่องที่มีสิทธิทางศีลธรรมและได้รับการคุ้มครองยาวนานที่สุด

(2) ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีลำดับศักดิ์ชั้นกลาง คือ ทรัพย์สินทางปัญญาประเภทที่มีการแลกเปลี่ยนประโยชน์ของตนเองกับสังคม (Quid Pro Quo) เช่น สิทธิบัตร กฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช เพราะสิทธิดังกล่าวได้มีการแลกเปลี่ยนประโยชน์ที่ตนได้คิดค้นขึ้น และงบการลงทุนวิจัยเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิทธิผูกขาดทางเศรษฐศาสตร์ อันที่จริงอาจมองว่าสิทธิดังกล่าวควรจะเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีลำดับศักดิ์สูงสุด แต่เนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวอาจ ก่อให้เกิดภัยสาธารณะได้ในบางครั้ง เช่น ภัยต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเทคโนโลยีหรือภัยจากเทคโนโลยีดังกล่าวต่อความปลอดภัยของสาธารณะ

(3) ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีลำดับศักดิ์ชั้นล่าง ซึ่งได้แก่ ทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นประโยชน์แก่เอกชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยแท้ เช่น เครื่องหมายการค้า ชื่อทางการค้า และความลับทางการค้า เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวไม่มีการแลกเปลี่ยนหรือเอื้อประโยชน์ต่อสังคมโดยแท้จริงเป็นเพียงความต้องการให้กฎหมายรับรองและคุ้มครองสิทธิดังกล่าวให้แก่เอกชนและไม่มีระยะเวลาจำกัด จนกว่าจะได้หยุดใช้สิทธิดังกล่าว วัตถุประสงค์บริการของเจ้าของออกจากผู้อื่นและป้องกันความสับสนหลงผิดของผู้บริโภคต่อมาก็มีวัตถุประสงค์ในเชิงให้คุ้มครองสิทธิทางเศรษฐศาสตร์ที่ตนได้ลงทุนลงแรงไปตั้งนั้นถ้ามองด้วยสายตารัฐ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทจึงไม่เท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับประโยชน์แห่งสาธารณะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดกฎหมายมาควบคุม

2.3 การบังคับใช้สิทธิทางอาญาตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522

2.3.1 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

มาตรา 36 วรรคแรกได้กำหนดสิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Rights) ของผู้ทรงสิทธิบัตร ซึ่งให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่ผู้เดียว (Exclusive Right) เกี่ยวกับการประดิษฐ์โดยตรง ดังต่อไปนี้

ก) ในกรณีสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร

ข) ในกรณีสิทธิบัตรกรรมวิธี ได้แก่ สิทธิในการใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร ผลิต ใช้ ขายมีไว้เพื่อขาย เสนอขาย หรือนำเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 36 นี้ ถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักสากล ดังที่ได้กำหนด

เป็นหลักการไว้ในความตกลง TRIPs ข้อ 28 (1)¹⁷ ว่า “สิทธิบัตรจะก่อให้เกิดสิทธิแต่ผู้เดียวแก่เจ้าของ ดังต่อไปนี้ (เอ) ในกรณีที่สาระสำคัญของสิทธิบัตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่จะป้องกันมิให้บุคคลที่สาม ซึ่งไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของในการกระทำได้ดังต่อไปนี้ คือ การทำการใช้ การเสนอขาย การขาย หรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์นั้นเพื่อความมุ่งประสงค์เหล่านี้ (บี) ในกรณีที่สาระสำคัญของสิทธิเป็นกรรมวิธีที่จะป้องกันมิให้บุคคลที่สาม ซึ่งไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของ ในการกระทำเกี่ยวกับการใช้ กรรมวิธีและการกระทำได้ดังต่อไปนี้ คือ การใช้ การเสนอขาย การขาย หรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์ซึ่งเกิดจากกรรมวิธีนั้นโดยตรง เพื่อความมุ่งประสงค์เหล่านี้ เป็นอย่างน้อยที่สุด”

2.3.2 การละเมิดสิทธิบัตรการประดิษฐ์

เมื่อพิจารณาสหิติต่าง ๆ ของผู้ทรงสิทธิบัตรดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สิทธิในการผลิต ใช้ขาย มีไว้เพื่อขาย และเสนอขาย ซึ่งผลิตภัณฑ์และกรรมวิธีตามสิทธิบัตรนั้น ย่อมเป็นสิทธิที่ผู้ทรงสิทธิบัตรสมควรเป็นผู้ทรงสิทธิในฐานะเจ้าของสิทธิดังเช่นสิทธิในทรัพย์สินทั่ว ๆ ไป แต่สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรที่น่าพิจารณา ได้แก่ สิทธิในการนำเข้ามาในประเทศไทยซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร และสิทธิในการนำเข้ามาในประเทศไทยซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร ทั้งนี้การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการนำเข้าในประเทศไทยซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าว จึงเท่ากับว่าผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิในการห้ามการนำเข้าโดยบุคคลอื่นอันทำให้เป็นการละเมิดสิทธิบัตร หากมิได้รับ หากมิได้รับอนุญาตหรือมิได้รับโอนสิทธิบัตรจากผู้ทรงสิทธิบัตรในที่นี้จะขอกกล่าวถึงสิทธิในการห้ามนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร โดยในทางทฤษฎีถือว่าเป็นสิทธิของผู้ทรงสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาบางประเภทที่จะต้องมีการกำหนดไว้ อันเป็นการกระทำซึ่งในทางกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเรียกกันว่า “Parallel Importing” อันเกิดขึ้นจากการที่บุคคลใดได้ทำการนำเขายังประเทศหนึ่งซึ่งผลิตภัณฑ์ทรัพย์สินทางปัญญาจากอีกประเทศหนึ่งที่มีการนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยทั่วไปการกระทำได้กล่าวเป็นการขัดต่อความปรารถนาของผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ส่วนหลัก “Parallel Importing” ดังกล่าวนี้อธิ

¹⁷ TRIPs, Article 28 (1) of Rights Conferred

1. A patent shall confer on its owner the following exclusive rights:

(a) where the subject matter of a patent is a product, to prevent third parties not having the Owner, s consent from the acts of: making using, offering for sale, selling, or importing for these Purposes that product;

(b) where the subject matter of a patent is a process, to prevent third parties not having

The owner’ s consent from the of using the process, and from the acts of: using, offering for sale, 3 Selling, or importing for these purposes at least the product obtained directly by that process.

ว่าเป็นข้อยกเว้นหลักการสูญเสียแห่งสิทธิของผู้ทรงสิทธิ ซึ่งมีหลักที่ว่าเมื่อผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาใด ๆ ได้จำหน่ายผลิตภัณฑ์อันเกิดจากทรัพย์สินทางปัญญานั้นแก่สาธารณชนแล้ว สิทธิของผู้ทรงสิทธิในผลิตภัณฑ์ที่ได้จำหน่ายไปนั้นย่อมหมดสิ้นไป กล่าวคือผู้ทรงสิทธิต้องสูญเสียสิทธิควบคุมในการใช้หรือหาประโยชน์ของผู้มีกรรมสิทธิในผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เช่น การขาย แจกจ่าย การให้เช่า เป็นต้น หลักการว่าด้วยการสูญเสียแห่งสิทธินี้เป็นหลักพื้นฐานเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้มีกรรมสิทธิในสิ่งใด ๆ ดังนั้น การยกเว้นสิทธิดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีกฎหมายกำหนดไว้ และจะต้องกำหนดขอบเขตอย่างสมเหตุสมผลอย่างชัดเจนว่าได้แก่การยกเว้นแต่เฉพาะการกระทำใดบ้าง หากพิจารณาบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยแล้ว

จะเห็นได้ว่ามีบทบัญญัติกำหนดข้อยกเว้นหลักการสูญเสียแห่งสิทธิไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 15 (3) โดยได้กำหนดให้เจ้าของสิทธิ์มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สื่อดิจิทัล ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง อันเป็นบทบัญญัติซึ่งกำหนดข้อยกเว้นไว้ด้วยความจำเป็นในการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เฉพาะแต่เพียงการให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานบางลักษณะดังที่กล่าวมาเท่านั้นกรณีที่จะถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิบัตรนั้นจะต้องเป็นสิทธิบัตรที่ออกให้โดยชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นสิทธิบัตรที่ออกไปโดยไม่ชอบย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย การผลิต ขาย หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรที่ออกมาโดยไม่ชอบดังกล่าว ไม่เป็นการละเมิด (คำพิพากษาฎีกาที่ 872/2538)

2.3.3 การดำเนินคดีละเมิดสิทธิบัตร

เมื่อเกิดการกระทำละเมิดสิทธิบัตรและผู้กระทำละเมิดไม่อาจยกข้อต่อสู้จากข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิบัตรได้ ผู้ทรงสิทธิบัตรย่อมมีสิทธิที่จะดำเนินคดีไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญาแก่ผู้กระทำสิทธินั้น แต่ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงเฉพาะในส่วนที่เป็นการดำเนินคดีทางอาญา อันได้แก่

2.3.3.1 อายุความในการฟ้องคดีอันเกี่ยวกับสิทธิบัตร

พระราชบัญญัติสิทธิบัตรไม่ได้กำหนดอายุความในการฟ้องคดีอันเกี่ยวกับสิทธิบัตรไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีแพ่งหรือในคดีอาญาไว้แต่อย่างใด ดังนั้น อายุความในการฟ้องคดีอาญาในความผิดอันเกี่ยวกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์นั้นจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยอายุความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ

- (1) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี
- (2) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี
- (3) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปี ถึงเจ็ดปี
- (4) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือน ถึงหนึ่งปี

(5) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่นถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาขังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิด หลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกิดกำหนดดังกล่าวแล้ว นับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

2.3.3.2 คำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับคดีละเมิดสิทธิบัตร

พระราชบัญญัติสิทธิบัตรกำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในบางกรณี เช่น บรรดาสินค้าที่อยู่ในครอบครองผู้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามมาตรา 36 ให้รับเสียทั้งสิ้น ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรอาจมีคำสั่งให้ทำลายสินค้าดังกล่าวหรือดำเนินการอย่างอื่นเพื่อป้องกันมิให้มีการนำเอาสินค้าดังกล่าวออกจำหน่ายอีกก็ได้ (มาตรา 77 จัตวา)

2.3.3.3 บทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับสิทธิบัตร

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 หมวด 6 ได้กำหนดโทษสำหรับการกระทำใด ๆ อันถือว่าเป็นความผิดทางอาญา อันได้แก่

มาตรา 81¹⁸ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการขอรับสิทธิบัตร เปิดเผยรายละเอียดการประดิษฐ์หรือให้บุคคลใดตรวจหรือคัดสำเนารายละเอียดการประดิษฐ์ อันเป็นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 21 หรือเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดการประดิษฐ์ที่อธิบดีฯ ได้สั่งให้ปกปิดไว้เป็นความลับ อันเป็นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 82¹⁹ บุคคลใดเปิดเผยรายละเอียดการประดิษฐ์ โดยรู้อยู่แล้วว่าการประดิษฐ์นั้นมีผู้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรไว้แล้ว อันเป็นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 22 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 83²⁰ บุคคลใดเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดการประดิษฐ์ที่อธิบดีฯ ได้สั่งให้ปกปิดไว้เป็นความลับ อันเป็นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹⁸ มาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

¹⁹ มาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

²⁰ มาตรา 83 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

มาตรา 84²¹ บุคคลใดใช้ข้อความอันเป็นการแสดงสิทธิอันเป็นเท็จ อันได้แก่ แสดง การได้รับสิทธิบัตรด้วยการใช้คำว่า “สิทธิบัตรไทย” หรืออักษร สบท. หรืออักษรต่างประเทศที่มีความหมายเช่นเดียวกัน หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเดียวกัน ให้ปรากฏที่ผลิตภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อของผลิตภัณฑ์ หรือในการโฆษณาการประดิษฐ์โดยไม่มีสิทธิดังกล่าวอันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 75 หรือแสดงการรับสิทธิบัตรด้วยการให้คำว่า “รอรับสิทธิบัตร” หรือคำอื่นที่มีความหมาย เช่นเดียวกัน ให้ปรากฏที่ผลิตภัณฑ์ ภาชนะ บรรจุ หรือหีบห่อของผลิตภัณฑ์ โดยไม่มีสิทธิดังกล่าวอัน เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 76 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา 85²² บุคคลใดกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 36 เช่น ทำการผลิตซึ่ง ผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร ใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร และผลิตซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตาม สิทธิบัตร เป็นต้น โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตร ย่อมถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิบัตรการ ประดิษฐ์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 87²³ บุคคลใดยื่นขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์โดยการแสดงข้อความอันเป็น เท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ไปซึ่งสิทธิบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่ เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 88²⁴ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร เป็นนิติบุคคล ผู้ดำเนินกิจการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับ ความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือ ยินยอมด้วย

2.4 การบังคับใช้สิทธิทางอาญาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539

เนื่องจากคดีทรัพย์สินทางปัญญามีความยุ่งยากซับซ้อน และมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดี ทั่วไป จึงได้มีการจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศขึ้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2540 เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีโดยผู้พิพากษา ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพย์สินทาง

²¹ มาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

²² มาตรา 85 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

²³ มาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

²⁴ มาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

ปัญหาและการค้าระหว่างประเทศทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

2.4.1 รูปแบบการพิจารณาคดีของศาลทรัพย์สินทางปัญญา

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศมีกระบวนการพิจารณาคดีที่แตกต่างจาก ศาลยุติธรรมอื่น ๆ โดยทั่วไปคือ ต้องใช้บทบัญญัติพิเศษก่อนบทบัญญัติทั่วไป กล่าวคือในการดำเนิน กระบวนการพิจารณาในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศนั้น ต้องเป็นไปตาม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดี ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 และข้อกำหนดคดีทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2540²⁵ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าว ให้ใช้ บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้²⁶

2.4.2 อำนาจในการพิจารณาคดีของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศนั้น มีอำนาจพิจารณาพิพากษา “คดี ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ” หมายความว่า คดีแพ่งและคดีอาญาที่อยู่ใน อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ มีดังนี้²⁷

มาตรา 7 “ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ มีอำนาจพิจารณาพิพากษา คดี ดังต่อไปนี้

- (1) คดีอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร
- (2) คดีอาญาเกี่ยวกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 271 ถึงมาตรา 275
- (3) คดีแพ่งเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และคดีพิพาทตามสัญญาถ่ายทอด เทคโนโลยีหรือสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ
- (4) คดีแพ่งอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 271 ถึงมาตรา
- (5) คดีแพ่งเกี่ยวกับการซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าหรือตราสารการเงินระหว่างประเทศหรือ การให้บริการระหว่างประเทศ การขนส่งระหว่างประเทศการประกันภัยและนิติกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง

²⁵ มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539.

²⁶ มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สิน ทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539.

²⁷ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539.

(6) คดีแพ่งเกี่ยวกับเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ออกเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมตาม (5) การส่งเงินเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ทรัสต์รีซีท รวมทั้งการประกันเกี่ยวกับกิจกรรมดังกล่าว

(7) คดีแพ่งเกี่ยวกับการกักเรือ

(8) คดีแพ่งเกี่ยวกับการทุบตลาด และการอุดหนุนสินค้าหรือการให้บริการจากต่างประเทศ

(9) คดีแพ่งหรือคดีอาญาที่เกี่ยวกับข้อพิพาทในการออกแบบบวงจรรวม การค้าพบทางวิทยาศาสตร์ ชื่อทางการค้า ชื่อทางภูมิศาสตร์ที่แสดงถึงแหล่งกำเนิดของสินค้า ความลับทางการค้า และการคุ้มครองพันธุ์พืช

(10) คดีแพ่งหรือคดีอาญาที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

(11) คดีแพ่งเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาทตาม (3) ถึง (10) คดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไม่อยู่ในอำนาจของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศในกรณีที่มีปัญหาว่า คดีใดอยู่ในอำนาจศาลทรัพย์สินทางปัญญาหรือไม่ กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจวินิจฉัยของประธานศาลฎีกา²⁸

2.5 สภาพปัญหาและความจำเป็นที่รัฐต้องมีส่วนร่วมในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

2.5.1 รูปแบบการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายของรัฐต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบมากมาย เช่น ประโยชน์สาธารณะ วัฒนธรรม รูปแบบการเมือง และนโยบายของรัฐ ณ ช่วงเวลานั้น ๆ ดังนั้นการวางนโยบายคุ้มครองทางกฎหมายในประเทศที่เป็นผู้ผลิตสินค้าปลอมแปลงและละเมิดสิทธิในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาต้องวางแนวทางการคุ้มครองกฎหมายแตกต่างจากประเทศผู้นำเข้าและบริโภคสินค้าละเมิดสิทธิในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาด้วย เนื่องจากเหตุผลทางปัจจัยทั้งของรัฐเหล่านี้ เมื่อผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลทั้งจากบทความวิชาการ, เอกสารงานวิจัยในประเทศไทยและงานวิจัยในประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นข้อมูลชั้นทุติยภูมิและแหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิต่าง ๆ ก็พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการคุ้มครองสิทธิฯ มีดังนี้

1) ปัจจัยแรกคือ ลักษณะของสังคมที่เป็นโลกาภิวัตน์ สินค้าปลอมแปลงถูกนำเข้ามาเป็นจำนวนมากจากประเทศที่มีความสามารถและมีกำลังการผลิตสูงโดยผ่านไปยังประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ที่มีมาตรการคุ้มครองทางกฎหมายหย่อนยานกว่าทำให้สินค้าเหล่านี้ทะลักเข้าสู่ประเทศพัฒนาแล้วอื่น ๆ อาทิเช่น ในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ในปี ค.ศ. 1995-1997 (พ.ศ. 2538-2540)

²⁸ มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539.

รายงานวิจัยของคณะกรรมการสิทธิการสหภาพยุโรปได้อ้างถึงปริมาณสินค้า ปลอมแปลงจากประเทศไทย ที่จับได้ ณ ด่านศุลกากรของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปถึงร้อยละ 17.5 ของปริมาณสินค้าปลอมแปลง ทั้งหมดซึ่งมีผลต่ออัตราความน่าเชื่อถือของประเทศไทย²⁹ ส่งผลเสียต่อการค้าระหว่างประเทศที่ไทย ถูกจำกัดสิทธิทางการค้าในรูปแบบต่าง ๆ

2) ปัจจัยที่สอง คือเรื่องขององค์กรอาชญากรรมที่มีแนวโน้มการทำธุรกิจปลอมแปลงสินค้า ละเมิดสิทธิในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น การค้าขายสินค้า ละเมิดกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาโดยกลุ่มองค์กรอาชญากรรมชาวจีน (Les Triades Chinoises) ในประเทศกลุ่มอาเซียนและประเทศจีน ทั้งนี้รวมถึงการค้าขายสินค้าเหล่านี้ในประเทศไทยด้วย เหตุผลอันเนื่องมาจากกฎหมายเหล่านี้มีโทษเพียงเล็กน้อยแต่กลับสามารถทำกำไรได้อย่างมาก³⁰

3) ปัจจัยที่สามคือ ความเป็นเอกภาพของโลกในการสร้างมาตรฐานขั้นต่ำที่เท่าเทียมกันในการให้ความคุ้มครองทางกฎหมายต่อกฎที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและภัยสาธารณะที่มาจาก สินค้าปลอมแปลงไม่ได้คุณภาพด้วยปัจจัยเหล่านี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมสถิติปริมาณคดีแพ่งและคดีอาญา ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในช่วง 10 ปี (พ.ศ. 2540-2550: ค.ศ. 1998-2008)³¹ เมื่อนำสถิติในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมานี้มาวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า ปริมาณของคดีการละเมิดสิทธิใน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาไม่ได้ลดน้อยลงเลยข้อมูลในรอบ 10 ปีนี้ ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยเลือก ที่จะบังคับสิทธิในทางอาญามากกว่าทางแพ่งอย่างมากดังต่อไปนี้³²

ปี พ.ศ. 2541 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 90 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 1643 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน ทางปัญญาทั้งหมด 1733 คดี

ปี พ.ศ. 2542 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 70 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 1721 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน ทางปัญญาทั้งหมด 1791 คดี

ปี พ.ศ. 2543 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 102 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 2141 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 2243 คดี

²⁹ Rapport de la commission europeenne, Document 98/0018 (ACC), 2 Janv. 1998.

Tableau 5.

³⁰ 1. Union des fabricants pour la protection

International de la propriete industrielle et artistique, <<Contrefacon & criminalite organisee>>.

³¹ ฝ่ายแผนงานและสารสนเทศ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง, คดีทรัพย์สิน ทางปัญญาในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง.

³² เรื่องเดียวกัน.

ปี พ.ศ. 2544 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 138 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 3252 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 3390 คดี

ปี พ.ศ. 2545 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 157 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 3582 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 3739 คดี

ปี พ.ศ. 2546 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 173 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 4001 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 4171 คดี

ปี พ.ศ. 2547 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 212 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 5354 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 5566 คดี

ปี พ.ศ. 2548 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 191 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 5565 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 5756

ปี พ.ศ. 2549 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 569 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 6851 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 7420 คดี

ปี พ.ศ. 2550 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 620 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 6466 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 7086

ปี พ.ศ. 2551 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 584 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 6383 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 7086 คดี

ปี พ.ศ. 2552 มีคดีแพ่งทั้งสิ้น 353 มีคดีอาญาทั้งสิ้น 4732 รวมเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับ
ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมด 5085 คดี

สถิติปริมาณการจับกุมสินค้าปลอมแปลง (พ.ศ. 2542 – 2550: พ.ศ. 1999-2008) เมื่อนำ
สถิติในรอบ 8 ปี ที่ผ่านมานี้มาวิเคราะห์ ผู้วิจัยพบว่า จำนวนของกลาง (Material Seized) มีปริมาณ
สูงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แปรผันตามปริมาณของคดี ดังนี้³³

ปี พ.ศ. 2542 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 1156647 ชิ้น

ปี พ.ศ. 2543 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 3656702 ชิ้น

ปี พ.ศ. 2544 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 1959310 ชิ้น

ปี พ.ศ. 2545 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 2314856 ชิ้น

ปี พ.ศ. 2546 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 5249055 ชิ้น

ปี พ.ศ. 2547 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 2221045 ชิ้น

ปี พ.ศ. 2548 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 2261567 ชิ้น

³³ สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมสอบสวนคดีพิเศษ (Royal Thai Police & DSI) ศึกษา
เพิ่มเติมได้ในภาคผนวกที่ 4-6.

ปี พ.ศ. 2549 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 2823588 ชิ้น
ปี พ.ศ. 2550 พบของกลางที่เป็นสินค้าปลอมแปลงรวมทั้งสิ้น 3746036 ชิ้น

บทที่ 3

การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรและสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทย และลักษณะความผิดอาญาแผ่นดินและความผิดอันยอมความได้

ในบทนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษถึงการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรและสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามอนุสัญญากรุงปารีส ความตกลงทริปส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่นรวมทั้งกฎหมายไทย โดยจะพิจารณาในเรื่องเงื่อนไขในการให้ความคุ้มครอง สิทธิของผู้ทรงสิทธิ

สาเหตุที่ผู้ศึกษาเลือกประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เนื่องจากประเทศดังกล่าวเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีของโลก ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการกับการคุ้มครองการประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์อันเกิดจากความคิดจากความคิดสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงถือว่าเป็นประเทศที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางเรื่องการคุ้มครองกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของโลกจึงเป็นที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษถึงการคุ้มครองสิทธิบัตรของประเทศดังกล่าว

ดังข้างต้น ทั้งกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายของประเทศอเมริกา และกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ต่างได้กำหนดลักษณะความผิดของกฎหมายสิทธิบัตรไว้แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกันแล้วได้เกิดประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างมาก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามกฎหมายระหว่างประเทศ

3.1.1 อนุสัญญากรุงปารีส

อนุสัญญากรุงปารีสมีความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิบัตรเป็นอย่างมาก เนื่องจากได้กำหนดหลักการพื้นฐานบางประการเอาไว้ โดยรัฐภาคีมีหน้าที่ที่จะต้องออกกฎหมายภายในเพื่ออนุวัติการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญากรุงปารีส ซึ่งอนุสัญญากรุงปารีสได้กำหนดมาตรฐานใด ๆ ของการคุ้มครองสิทธิบัตรเอาไว้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคุณสมบัติของการประดิษฐ์ที่อาจนำมาขอรับสิทธิบัตรได้ในเรื่องประเภทของการประดิษฐ์ที่ได้รับความคุ้มครองหรือในเรื่องระยะเวลาการคุ้มครอง เป็นต้น อนุสัญญากรุงปารีสเพียงแต่กำหนดหลักการพื้นฐานบางประการที่รัฐภาคีต้องรับไปปฏิบัติ ซึ่งเรียกกันว่า มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards)¹ หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตรมีดังต่อไปนี้

¹ มาตรฐานขั้นต่ำ (Minimum Standards) เป็นหลักการที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในระดับที่ไม่ต่ำกว่าหลักการที่กำหนดไว้ในความตกลงระหว่างประเทศ แต่รัฐภาคีอาจเลือกที่จะคุ้มครองในระดับที่สูงกว่าได้ หากการคุ้มครองนั้นไม่ขัดแย้งกับหลักการและบทบัญญัติอื่นในความตกลงระหว่างประเทศนั้น.

3.1.1.1 หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ

อนุสัญญากรุงปารีสบัญญัติถึงหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติไว้ใน Article 2 (1)² ดังนี้ “ผู้มีสัญชาติของประเทศภาคีใด ๆ ก็ตามแห่งสหภาพนี้จะต้องได้รับประโยชน์ในการคุ้มครองทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมตามที่กฎหมายของประเทศภาคีแห่งสหภาพอื่น ๆ ทั้งปวง ได้กำหนดไว้แล้วหรือที่จะกำหนดขึ้นในภายหลังแก่ผู้มีสัญชาติของตน โดยไม่เป็นการสูญเสียบรรดาสิทธิตามที่อนุสัญญานี้กำหนดให้ไว้เป็นพิเศษ ดังนั้น ผู้มีสัญชาติของประเทศภาคีแห่งสหภาพจะต้องได้ รับการคุ้มครองและมาตรการเยียวยาตามกฎหมายต่อการละเมิดสิทธิของตน เฉกเช่นเดียวกัน โดยมีเงื่อนไขว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและระเบียบวิธีการที่ได้กำหนดไว้สำหรับผู้มีสัญชาตินั้น ๆ แล้ว” กล่าวได้ว่า รัฐภาคีของอนุสัญญากรุงปารีสมีพันธกรณีที่จะต้องให้สิทธิและความคุ้มครองแก่บุคคลที่มีสัญชาติของประเทศภาคีอื่น เช่นเดียวกับที่ตนให้สิทธิและความคุ้มครองแก่คนชาติของตนเอง โดยจะมีการให้สิทธิพิเศษแก่คนชาติของตนเหนือกว่าคนชาติของรัฐภาคีอื่นมิได้

3.1.1.2 หลักการให้สิทธิที่จะขอรับความคุ้มครองก่อน

4 A (1)³ ดังนี้ “บุคคลใดหรือผู้สืบสิทธิที่ได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรอย่างถูกต้อง หรือการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตรหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือเครื่องหมายการค้าในประเทศแห่งสหภาพประเทศใดประเทศหนึ่งจะต้องได้รับสิทธิในการยื่นคำขอซ้อนหลังของประเทศภาคีแห่งสหภาพนั้นเพื่อความมุ่งหมายในการยื่นคำขอในประเทศอื่นในระหว่างระยะเวลาซึ่งจะกำหนดไว้ในข้อตกลงนี้ต่อไป” ภายใต้หลักการนั้น ผู้ที่มีสิทธิขอรับความคุ้มครองสำหรับทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมขอรับสิทธิไว้ในรัฐภาคีแห่งใดแห่งหนึ่งแล้ว สามารถที่จะมาขอรับสิทธิในทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม

² Article 2 (1) of Paris Convention: หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ

(1) Nationals of any country of the Union shall, as regards the protection of industrial property, enjoy in all the other countries of the Union the advantages their respective laws now grant, or may hereafter grant, to nationals; all without prejudice to rights specially provided for by this Convention. Consequently they shall have the same protection as the latter, and the same legal remedy against any infringement of their rights, provided that the conditions and formalities imposed upon nationals are complied with.

³ Article 4 A (1) of Paris Convention: หลักการให้สิทธิที่จะขอรับความคุ้มครองก่อน

(1) Any person who has duly filed an application for a patent, or for the registration of a utility model, or of an industrial design, or of a trademark, in one of the countries of the Union, or his successor in title, shall enjoy, for the purpose of filing in the other countries, a right of priority during the periods hereinafter fixed.

เดียวกันในประเทศภาคีอื่น ๆ ได้อีก แต่ทั้งนี้ต้องทำการยื่นคำขอภายในระยะเวลา 12 เดือน นับจาก วันที่ยื่นคำขอครั้งแรก ในกรณีของสิทธิบัตรและแบบผลิตภัณฑ์อรรถประโยชน์ (Utility Model) และ ภายภายใน 6 เดือน สำหรับคำขอรับการคุ้มครองสำหรับการออกแบบทางอุตสาหกรรมและ เครื่องหมายการค้า ทั้งนี้เป็นไปตาม Article 4 C (1)⁴

ซึ่งหลักการนี้มีผลเป็นการกีดกันบุคคลอื่นมิให้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรในการประดิษฐ์ เดียวกัน หรือการประดิษฐ์ที่มีลักษณะทางเทคนิคเป็นอย่างเดียวกัน ในรัฐภาคีอื่น ๆ ของอนุสัญญา กรุงปารีสทั้งหมด อย่างน้อยก็เป็นเวลา 12 เดือน ซึ่งจะเป็นการกีดกันมิให้บุคคลอื่นขอรับสิทธิบัตรใน ช่วงเวลาดังกล่าว ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะได้พัฒนาการประดิษฐ์นั้นขึ้นมาด้วยเองโดยไม่ได้ทราบถึงความ มีอายุของการประดิษฐ์ที่ได้ยื่นขอรับสิทธิบัตรไว้ในต่างประเทศก่อนหน้านั้นก็ตาม

3.1.1.3 หลักความเป็นอิสระของสิทธิบัตร

อนุสัญญากรุงปารีสบัญญัติถึงหลักความเป็นอิสระของสิทธิบัตรไว้ใน Article 4bis⁵ ดังนี้ “(๑) สิทธิบัตรที่ได้ยื่นขอรับในประเทศภาคีต่าง ๆ แห่งสหภาพโดยผู้มีสัญชาติของประเทศภาคี แห่งสหภาพจะต้องมีความเป็นอิสระจากสิทธิบัตรการประดิษฐ์เดียวกันที่ได้รับแล้วในประเทศอื่น ๆ ไม่ว่าประเทศนั้นจะเป็นภาคีแห่งสหภาพ หรือไม่ก็ตาม” ภายใต้หลักการนี้ สิทธิบัตรที่ออกโดยรัฐภาคี แต่ละรัฐภาคีแต่ละรัฐนั้นจะมีความเป็นอิสระจากกันและจะขึ้นอยู่กับบัญญัติแห่งกฎหมายภายใน และดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐภาคีแต่ละรัฐถึงแม้ว่าการออกสิทธิบัตรเหล่านั้นจะได้กระทำเพื่อให้ ความคุ้มครองแก่การประดิษฐ์อันเดียวกันก็ตาม อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า อนุสัญญากรุงปารีสได้รับรู้ ถึงอำนาจอธิปไตยของประเทศต่าง ๆ ในอันที่จะทำการพิจารณาตรวจสอบดำเนินการออกสิทธิบัตรใน ประเทศของตนเอง

3.1.1.4 หลักการบังคับให้มีการนำสิทธิบัตรไปใช้งานภายในประเทศ

ระบบสิทธิบัตรสมัยใหม่จะเน้นที่การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่าง รัฐกับผู้ทรงสิทธิ หน้าที่ที่ทรงสิทธิจะต้องปฏิบัติเพื่อเป็นการตอบแทนต่อการที่รัฐให้สิทธิเด็ดขาดแก่ ตนนั้น หาได้จำกัดอยู่เพียงการเปิดเผยรายละเอียดของการประดิษฐ์อย่างสมบูรณ์และชัดเจนเท่านั้นไม่ หากแต่ยังรวมไปถึงการนำเอาการประดิษฐ์ไปใช้งานภายในประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วย

⁴ Article 4C (1) of Paris Convention

(1) The periods of n priority referred to above shall be twelve months for patents and utility Models, and six months for industrial designs and trademarks.

⁵ Article 4bis of Paris Convention

(1) Patents applied for in the various countries of the Union by nationals of countries of the Union shall be independent of patents obtained for the same invention in other countries, whether Members of the Union or not.

ทั้งนี้ อนุสัญญากรุงปารีสได้กำหนดเงื่อนไขของรัฐบาลที่จะต้องบังคับใช้สิทธิบัตรภายในประเทศไว้ใน Article 5 ซึ่งสามารถจำแนกสาระสำคัญได้สามประการ คือ

1) การนำเข้า

อนุสัญญากรุงปารีสได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องการนำเข้าไว้ใน Article 5 A (1)⁶ ไว้ว่า “รัฐบาลที่จะรับคือสิทธิบัตรซึ่งได้ออกในประเทศตน โดยอาศัยเหตุผลว่า ผู้ทรงสิทธิใช้ประโยชน์ในสิทธิบัตรด้วยการนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรจากต่างประเทศไม่ได้” เป็นการขยายขอบเขตของสิทธิเด็ดขาดของผู้ทรงสิทธิบัตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยผู้ทรงไม่ได้มีเพียงสิทธิที่จะทำการผลิตใช้งานและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรเท่านั้น หากแต่ยังมีสิทธิที่จะนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นการให้สิทธิแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรในการนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร

2) มาตรการบังคับใช้สิทธิ

อนุสัญญากรุงปารีสได้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องมาตรการบังคับใช้สิทธิไว้ใน Article 5 A (2)⁷ ไว้ว่า “รัฐบาลแห่งสหภาพแต่ละประเทศมีสิทธิที่จะกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ให้มีการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรเพื่อป้องกันใช้สิทธิบัตรโดยมิชอบ ซึ่งอาจเกิดจากการใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่ได้จากสิทธิบัตร เช่น การไม่ใช้สิทธิบัตร เป็นต้น” เพื่อบังคับให้มีการนำเอาการประดิษฐ์ไปใช้ประโยชน์ภายในประเทศที่ให้ความคุ้มครองสิทธิบัตร การใช้ประโยชน์นั้นอาจเป็นการที่ผู้ทรงสิทธินำเอาการประดิษฐ์นั้นไปใช้งานด้วยตนเอง หรือโดยการยินยอมให้ผู้อื่นเป็นผู้ใช้ประโยชน์แทนตน มาตรการบังคับใช้สิทธิเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการ โดยจะป้องกันมิให้ผู้ทรงสิทธิใช้อำนาจผูกขาดไปกีดกันผู้แข่งขันทางการค้าอื่น ๆ ซึ่งการใช้มาตรการเช่นนี้นับว่าเป็นการสมเหตุสมผลเพราะการที่รัฐได้ให้สิทธิเด็ดขาดแก่ผู้ทรงสิทธินั้นก็เป็นที่ไปด้วยคาดหวังว่า จะมีประโยชน์ในการประดิษฐ์ขึ้นภายในประเทศ เมื่อผู้ทรงสิทธิละเลยไม่นำเอาการประดิษฐ์ไปใช้งานภายในระยะเวลาที่กำหนด รัฐก็ควรจะมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลอื่นที่มีความพร้อมและต้องการที่จะใช้ประโยชน์ให้นำเอาการประดิษฐ์นั้นไปใช้ประโยชน์แทน

⁶ Article 5 A(1) of Paris Convention

(1) Importation by the patentee into the country where the patent has been granted of articles Manufactured in any of the countries of the Union shall not entail forfeiture of the patent.

⁷ Article 5 A(2) of Paris Convention

(2) Each country of the Union shall have the right to take legislative measures providing for the Grant of compulsory licenses to prevent the abuses which might result from the exercise of the Exclusive rights conferred by the patent, for example, failure to work.

3) การริบคืนสิทธิบัตร

อนุสัญญากรุงปารีสได้วางหลักเรื่องการริบคือสิทธิบัตรไว้ใน Article 5 A (3)⁸ “จะต้องไม่กำหนดให้มีการริบคือสิทธิบัตร เว้นแต่กรณีที่มีการบังคับใช้สิทธิตามสิทธิบัตรไม่เพียงพอที่จะป้องกันการใช้สิทธิบัตรโดยมิชอบได้ ไม่อาจดำเนินกระบวนการเพื่อยึดคือสิทธิบัตรหรือเพิกถอนสิทธิบัตรก่อนสิ้นสุดระยะเวลา 2 ปี นับจากที่ได้บังคับใช้สิทธิบัตรตามสิทธิบัตรเป็นครั้งแรก” การริบคืนสิทธิบัตรเป็นมาตรการเสริมรองจากการใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิ รัฐภาคีจะนำมาตราการริบคือ สิทธิบัตรมาใช้ได้ก็ต่อเมื่อการใช้มาตรการบังคับใช้สิทธินั้นไม่ประสบความสำเร็จ

3.1.2 ความตกลงทริปส์

ความตกลงทริปส์ถือได้ว่าเป็นความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากความตกลงนี้ได้เชื่อมโยงหลักการพื้นฐานของระเบียบการค้าระหว่างประเทศเข้ากับมาตรฐานการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรภายใต้ความตกลงทริปส์นั้น เริ่มมีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นที่ความตกลงทริปส์ มีผลใช้บังคับ เป็นความพยายามอีกก้าวหนึ่งในการที่ทำให้ทรัพย์สินทางปัญญามีความเข้มแข็งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้นด้วยการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำที่ประเทศภาคีสมาชิกขององค์การการค้าโลกที่จะต้องให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งรวมถึงสิทธิบัตรด้วย โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในเรื่องขอบเขตของการให้สิทธิบัตร ข้อยกเว้นของการใช้สิทธิบัตร โดยกำหนดบังคับใช้สิทธิ เป็นต้น

1) Article 8: หลักทั่วไป “1 ในการกำหนดกฎเกณฑ์หรือการแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบของตน สมาชิกอาจใช้มาตรการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองสุขภาพและโภชนาการสาธารณะและเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ในสาขา (Sectors) ที่มีความสำคัญยิ่ง (Vital) ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจด้านสังคมและเทคโนโลยีของตน โดยมาตรการดังกล่าวที่นำมาใช้จะต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลงนี้

อาจมีการใช้มาตรการที่เหมาะสมได้ตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาโดยผู้ทรงสิทธินั้นอย่างไม่ชอบธรรมหรือเพื่อป้องกันการอาศัยการดำเนินการบางประการที่จะก่อให้เกิดเป็นการจำกัดทางการค้าหรือส่งผลกระทบต่อการค้าขายไอทีเทคโนโลยีอย่างไม่

⁸ Article 5 A(3) of Paris Convention

(3) Forfeiture of the patent shall not be provided for except in cases where the grant of Compulsory licenses would not have been sufficient to prevent the said abuses. No proceedings for The forfeiture or revocation of a patent may be instituted before the expiration of two years from the Grant of the first compulsory license.

สมเหตุสมผล โดยมาตรการดังกล่าวที่นำมาใช้จะต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลงนี้ด้วย”⁹ ซึ่งหลักการ (Principles) ตาม Article 8.2 น่าจะหมายถึง การรับรองสิทธิของรัฐสมาชิกว่ามีอำนาจที่จะตัดสินว่าการปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาใด (IPR-related Practices) เป็นการใช้สิทธิในทางไม่ชอบธรรมอย่างยิ่ง (Abusive) หรือเป็นการใช้สิทธิซึ่งก่อให้เกิดการจำกัดการแข่งขัน (Unreasonably Restrain Trade) หรือเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีผลกระทบในแง่ลบต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ (Adversely Affect International Transfer of Technology) ได้แต่การใช้สิทธิดังกล่าวของรัฐสมาชิกจะตกอยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการคือ มาตรการเยียวยาของรัฐสมาชิกต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลง TRIPS และต้องมี ความเหมาะสม (Appropriate) ในการป้องกันการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาโดยมิชอบดังกล่าวขอบเขตของการใช้ Article 8.2 ในความเห็นของผู้เชี่ยวชาญตามความตกลง TRIPs นั้น Article 8.2 มีขอบเขตการใช้ดังนี้¹⁰

(1) การใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาโดยไม่ชอบธรรม (Abuse of Intellectual Property Rights) ซึ่งการกำหนดว่าการกระทำใดเป็นการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาโดยไม่ชอบธรรมอย่างมาก ไม่ได้ถูกกำหนดโดย Article 8.2 แต่ขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในของรัฐสมาชิก

(2) การใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งจำกัดการแข่งขันโดยไม่ชอบ (Practices which Unreasonably Restrain Trade) ได้แก่ การใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ในลักษณะของการกีดการแข่งขัน ดังนั้นสมาชิกจึงควรจะต้องนำหลัก “Rule of Reason” มาปรับใช้ว่าพฤติกรรมใดมีการต่อต้านการแข่งขันมากกว่าส่งเสริมการแข่งขันหรือไม่ โดยต้องการให้สมาชิกพิจารณาให้ดีว่าการใช้สิทธิในลักษณะดังกล่าวของผู้ทรงสิทธิ โดยแท้จริงแล้วเป็นการส่งเสริมการแข่งขัน หรือเป็นการจำกัดการแข่งขันหรือต่อต้านการแข่งขัน

⁹ TRIPs, Article 8 of Principles

1. Members may, in formulating or amending their laws and regulations, adopt measures Necessary to protect public health and nutrition, and to promote the public interest in sectors of vital Importance to their socio-economic and to promote the provided that such measures are Consistent with provisions of this Agreement.

2. Appropriate measures, provided that they are consistent with the provisions of this Agreement, may be needed to prevent the abuse of intellectual property rights right holders or the Resort to practices which unreasonably restrain or adversely affect the international the international transfer of technology.

¹⁰ UNCTAD-ICTSD, Resource Book on TRIPs and Development, 2005, 555-556 อ้างถึงใน กรมทรัพย์สินทางปัญญา [Online], ม.ป.ป. แหล่งที่มา http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index2.Php?option=com_docman&task=doc_view&gid=965&Itemid=382.

(3) การใช้สิทธิซึ่งมีผลกระทบทางลบต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศ (Practices which adversely Affect the International Transfer of Technology) ซึ่งทำให้รัฐสมาชิกมีสิทธิที่จะออกกฎหมายภายในมากำกับดูแลการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีผลกระทบต่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศทั้งในมุมมองของการถ่ายทอด เทคโนโลยีออกไปต่างประเทศ (Outbound) และการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ (Inbound) ทั้งนี้ Article 8.2 มีขอบเขตเฉพาะการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศเท่านั้น หากเป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีภายในประเทศ (Domestic Technology Transfer) รัฐสมาชิกย่อมมีอิสระมากขึ้นในการออกกฎหมายภายในมากำกับดูแล เพราะไม่ต้องตกอยู่ภายในเรื่องไขเรื่องความสอดคล้องกับบทบัญญัติของ TRIPs (Consistency Condition) และเงื่อนไขเรื่องความเหมาะสม (Appropriate) ของมาตรการเยียวยาตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น

2) Article 28¹¹: สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร“

2.1) สิทธิบัตรจะก่อให้เกิดสิทธิแต่เพียงผู้เดียวแก่เจ้าของ ดังต่อไปนี้ (เอ) ในกรณีที่สาระสำคัญของสิทธิบัตรเป็นผลิตภัณฑ์ ที่จะป้องกันให้บุคคลที่สามซึ่งไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของ ในการกระทำได้ดังต่อไปนี้ คือ การทำ การใช้ การเสนอขาย การขายหรือการนำเข้า ผลิตภัณฑ์นั้นเพื่อ ความมุ่งประสงค์เหล่านี้ (บี) ในกรณีที่สาระสำคัญของสิทธิบัตรเป็นกรรมวิธีที่จะป้องกันไม่ให้บุคคลที่สาม ซึ่งไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของในการกระทำเกี่ยวกับการใช้กรรมวิธีและการกระทำได้ดังต่อไปนี้ คือ การใช้ การเสนอขาย การขาย หรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์ซึ่งเกิดจากกรรมวิธีนั้นโดยตรง เพื่อความมุ่ง ประสงค์เหล่านี้เป็นอย่างน้อยที่สุด

¹¹ TRIPs, Article 28 of Rights Conferred

1) A patent shall confer on its owner its owner the following exclusive rights:

(a) where the subject matter of a patent is a product, to prevent, to prevent third parties not having the Owners consent from the acts of: making using, offering for sale, selling, or importing for these Purposes that product;

(b) where the subject matter of a patent is a process, patent ,to prevent third parties not having the Owners consent from the of using the process, from the acts of: using, offering for sale, Selling, or importing for these purposes at least the product obtained directly by that process.

2. Patent owners shall also have the right to assign, or transfer by succession, the patent and To conclude licensing contracts.

2.2) เจ้าของสิทธิบัตรจะมีสิทธิเช่นเดียวกันที่จะให้หรือโอนสิทธิในสิทธิบัตรโดยการสืบทอด และการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ” สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรถูกกำหนดไว้ในวันเป็นเป็นสิทธิในการที่จะห้ามมิให้บุคคลอื่นใช้ประโยชน์จากสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรนั้น ซึ่งใน Article 28.1 ได้แยกสิทธิของผู้ทรง ดังต่อไปนี้

(1) สิทธิตามสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ (Product)

สิทธิในผลิตภัณฑ์เป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ทรงสิทธิบัตรที่ได้ทำการจดสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ (Product Patent) ของตนเองไว้ โดยความตกลง TRIPs ได้กำหนดสิทธิในผลิตภัณฑ์ของผู้ทรงสิทธิบัตรเอาไว้หลายประการด้วยกัน คือ

(1.1) สิทธิในการผลิต (Making)

สิทธิในการผลิตนี้คือ สิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตรที่จะทำการผลิตสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรของตนเองขึ้นมา บุคคลอื่นที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตรไม่สามารถที่จะกระทำการผลิตสิ่งประดิษฐ์เดียวกันนั้นได้ การห้ามทำการผลิตสิ่งประดิษฐ์แบบเดียวกับสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรนี้มีความมุ่งหมายถึงตัวสิ่งประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นมาดั่งนั้นแม้บุคคลอื่นทำการผลิตสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรโดยใช้วิธีในการผลิตคนละวิธีกัน แต่หากผลลัพธ์สุดท้ายที่ได้ออกมาคือสิ่งประดิษฐ์แบบเดียวกับสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรแล้วก็ย่อมเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิบัตรนั้น

(1.2) สิทธิในการใช้ (Using)

ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้ประโยชน์จากสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรของตน การใช้นี้มีความหมายถึงการนำสิ่งประดิษฐ์นั้นไปใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่งอันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการประดิษฐ์นั้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้ส่วนตัวหรือใช้ในเชิงพาณิชย์ก็ตาม อย่างไรก็ตาม การที่บุคคลใดซื้อสิ่งประดิษฐ์หรือสินค้าที่ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตรได้ทำการจำหน่ายมาอย่างถูกต้อง บุคคลนั้นก็ย่อมมีสิทธิในการใช้สอยสิ่งประดิษฐ์ดังกล่าวที่ตนได้ซื้อ มา โดยไม่เป็นการละเมิดสิทธิบัตรและผู้ทรงสิทธิบัตรก็ไม่อาจอ้างสิทธิของตนในการหวงห้ามมิให้ผู้ซื้อกระทำการอย่างใด ๆ ต่อสิ่งประดิษฐ์นั้นได้ ทั้งนี้เพราะสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตรเหนือสิ่งประดิษฐ์ชิ้นนั้น ๆ ได้หมดสิ้นไปแล้วเมื่อผู้ทรงสิทธิทำการจำหน่ายสิ่งประดิษฐ์ชิ้นนั้น ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการระงับสิ้นสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Exhaustion of Intellectual Property Rights)

(1.3) สิทธิในการขาย (Selling)

สิทธิในการขายเป็นเรื่องหลักที่ผู้ทรงสิทธิบัตรให้ความสนใจมากที่สุด เนื่องจากการขายเป็นการแสวงหาประโยชน์หรือผลตอบแทนจากสิ่งประดิษฐ์ที่สำคัญที่สุดของผู้ทรงสิทธิบัตร เป็นสิทธิเด็ดขาดของผู้ทรงสิทธิบัตร การขายโดยปราศจากความยินยอมของผู้ทรงสิทธิ

ถือว่าเป็นการละเมิด ทั้งนี้ไม่ว่าผลิตภัณฑ์ที่ขายนั้นจะผลิตขึ้นโดยบุคคลใด แต่ทั้งนี้ภายใต้หลักการจับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (Exhaustion of Intellectual Property Rights)

(1.4) สิทธิในการเสนอขาย (Offering for Sale)

การเสนอขาย คือ การเสนอหรือชักชวนให้ผู้อื่นซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ของตน เช่น การโฆษณา ซึ่งผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการเสนอขายผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรของตน

(1.5) สิทธิในการนำเข้า (Importing)

เป็นการให้สิทธิที่กว้างขวางแก่ผู้ทรงสิทธิบัตร โดยเปิดโอกาสให้มีการนำเข้สินค้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศ โดยการนำผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรจากต่างประเทศเข้ามาขายภายในประเทศ ซึ่งเป็นการสร้างอำนาจผูกขาดในการนำเข้สินค้า ทำให้ผู้ทรงสิทธิบัตรสามารถป้องกันการแข่งขันจากสินค้าชนิดเดียวกัน ไม่ว่าสินค้านั้นจะมาจากแหล่งผลิตภายในหรือนอกประเทศ

(2) สิทธิตามสิทธิบัตรในกรรมวิธี (Process)

นอกจากสิทธิแต่เพียงผู้เดียวเหนือตัวผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรของผู้ของสิทธิบัตรแล้ว สิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตรยังให้ความคุ้มครองถึงสิทธิในกรรมวิธี (Process) โดยให้ความคุ้มครองดังต่อไปนี้

(2.1) สิทธิในกรรมวิธีตามสิทธิบัตร

สิทธิในกรรมวิธีนั้นเป็นการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ทรงสิทธิบัตร ในการห้ามมิให้บุคคลอื่นที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตรใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรดังกล่าว ในการผลิตสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรนั้น แต่ทั้งนี้หากบุคคลอื่นได้ทำการผลิตสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรนั้นโดยการ ใช้กรรมวิธีอื่นนอกเหนือไปจากกรรมวิธีที่ผู้ทรงสิทธิบัตรได้จดสิทธิบัตรเอาไว้แล้วก็สามารถกระทำได้ เพราะสิทธิบัตรในกรรมวิธีนี้ห้ามเฉพาะการใช้กรรมวิธีอย่างเดียวกันตามสิทธิบัตรเท่านั้น

(2.2) สิทธิในผลิตภัณฑ์ที่ผลิตด้วยกรรมวิธีตามสิทธิบัตร

ผู้ทรงสิทธิบัตรในกรรมวิธีนอกจากจะมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรของตนในการผลิตสิ่งประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์แล้ว ยังมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวเหนือผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตขึ้นโดยใช้กรรมวิธีการผลิตตามกรรมวิธีในสิทธิบัตรของตนอีกด้วย ซึ่งสิทธิในผลิตภัณฑ์ที่ถูกผลิตขึ้นโดยใช้กรรมวิธีการผลิตตามกรรมวิธีในสิทธิบัตรนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับสิทธิในผลิตภัณฑ์ของผู้ทรงสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ (Product Patent) ยกเว้นแต่เพียงว่า หากผลิตภัณฑ์นั้นถูกผลิตขึ้นมาโดยการ ใช้กรรมวิธีอื่นนอกเหนือจากกรรมวิธีตามสิทธิบัตรแล้ว แม้ผลลัพธ์จะได้ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกัน แต่ผู้ทรงสิทธิบัตรในกรรมวิธี (Process Patent) ก็มิได้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวเหนือผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแต่อย่างใด

3) Article 33¹²: อายุการคุ้มครอง

“อายุการคุ้มครองที่ให้จะไม่สิ้นสุดลงก่อนการสิ้นสุดกำหนดระยะเวลา 20 ปี นับแต่วันที่ยื่นขอสิทธิบัตร” ภายใต้ระบบสิทธิบัตรที่เน้นการแลกเปลี่ยน การคุ้มครองตามกฎหมายจะมีอยู่เพียงในช่วงเวลาที่กำหนดเท่านั้น เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามกฎหมายแล้ว สิทธิตามสิทธิบัตรก็จะระงับสิ้นไป ข้อตกลง TRIPs ได้กำหนดระยะเวลาขั้นต่ำที่ประเทศภาคีสมาชิกจะต้องให้ความคุ้มครองเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 20 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้ผู้ทางสิทธิบัตรได้แสวงหาประโยชน์จากสิทธิบัตรของตน

4) Article 30¹³: ข้อยกเว้น

“บรรดาสมาชิกอาจกำหนดให้มีข้อยกเว้นที่มีต่อข้อจำกัดต่อสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่เกิดจากสิทธิบัตรได้ โดยมีเงื่อนไขว่าข้อยกเว้นดังกล่าวไม่ขัดแย้งอย่างไม่มีเหตุผลต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของสิทธิบัตร และไม่เป็นที่เสื่อมเสียโดยไม่มีเหตุผลต่อผลประโยชน์อันชอบของเจ้าของสิทธิบัตร โดยคำนึงถึงสิทธิอันชอบธรรมของบุคคลที่สาม” ในประเด็นเรื่องข้อยกเว้นสิทธินั้น โดยทั่วไปกฎหมายสิทธิบัตรไม่ว่าของประเทศใดจะอนุญาตให้มีการกระทำบางอย่าง โดยไม่ถือว่าการกระทำเหล่านั้นเป็นการละเมิดสิทธิบัตรทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดพื้นฐานของระบบสิทธิบัตรที่ว่ากฎหมายต้องส่งเสริมความก้าวหน้าของวิทยาการ ไม่ใช่กีดขวางพัฒนาการของเทคโนโลยีในรายงานของคณะกรรมการระงับข้อพิพาทในคดี Canada – Patent Protection of Pharmaceutical Products ได้ให้รายละเอียดการวิเคราะห์และตีความข้อยกเว้นตาม Article 30 นี้ไว้ โดยตีความว่าเงื่อนไขเหล่านี้เป็นเงื่อนไขที่แยกเป็นอิสระต่อกันที่จะต้องปฏิบัติตามหากข้อยกเว้นนั้นขัดต่อเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งในสามข้อนี้ข้อยกเว้นนั้น

¹² TRIPs, Article 33 of Term of protection

The term of protection available shall not end before the end before the expiration of a period of twenty years counted from filing date.

¹³ TRIPs, Article 30 of Exceptions to Rights Conferred

Members may provide limited exceptions to the exclusive rights conferred by a patent, provided That such exceptions do not unreasonably conflict with a normal exploitation of the patent and do not Unreasonably prejudice the legitimate interests of the patent owner, taking account of the legitimate Interests of third parties.

ก็จะต้องห้ามตาม Article 30¹⁴ นอกจากนี้เงื่อนไขทั้งสามข้อยังมีความหมายแตกต่างกันแต่ก็ต้องตีความเชื่อมโยงกันและเงื่อนไขในลำดับหลังนั้นไม่อาจขัดต่อเงื่อนไขในลำดับก่อนได้แต่เงื่อนไขในลำดับก่อนอาจขัดต่อเงื่อนไขในลำดับหลังได้ โดยเงื่อนไขสามข้อมีดังต่อไปนี้

(1) ข้อยกเว้นต้องมีขอบเขตจำกัด

เงื่อนไขข้อนี้เป็นเงื่อนไขที่มีความสำคัญมากที่สุด เป็นเงื่อนไขที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติของกฎหมาย นั่นก็คือกฎหมายจะต้องกำหนดสิ่งที่เป็นหลักก่อน แล้วจึงอาจมีข้อยกเว้นจากหลักนี้จะต้องมีลักษณะจำกัดมีฉนั้นแล้วข้อยกเว้นนั้นจะกว้างขวางจนกลายเป็นหลักเสียเองในรายงานของคณะกรรมการระดับข้อพิพาทในคดีแคนาดาได้ตีความหมายของคำว่า “ข้อยกเว้นที่มีขอบเขตจำกัด” (Limited Exception) ไว้ว่า คำว่า “จำกัด” (Limited) จะต้องตีความหมายอย่างแคบและเมื่อประกอบกับคำว่า “ข้อยกเว้น” (Exception) ซึ่งหมายถึงข้อยกเว้นที่จะต้องไม่กว้างไปกว่าหลัก ดังนั้น “ข้อยกเว้นที่มีขอบเขตจำกัด” จะต้องตีความอย่างแคบและรัดกุมที่สุด¹⁵ ดังนั้นข้อยกเว้นใด ๆ ที่ประเทศภาคีสมาชิกกำหนดขึ้นมาจะขัดกับเงื่อนไขข้อนี้ไม่ได้

(2) ข้อยกเว้นต้องไม่ขัดต่อการใช้ประโยชน์ตามปกติในสิทธิบัตร

เป็นเงื่อนไขที่มีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากเงื่อนไขในเรื่องข้อยกเว้นที่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งคณะกรรมการระดับข้อพิพาทในคดีแคนาดาได้ตีความหมายของ “การใช้ประโยชน์” (Exploitation) หมายถึง การกระทำในทางพาณิชย์ซึ่งผู้ทรงสิทธิบัตรใช้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวของตนในการแสวงหาประโยชน์จากสิทธิบัตร¹⁶ และการใช้ประโยชน์ตามปกติของผู้ทรงสิทธิบัตรนั้นก็คือการป้องกันการแข่งขันทุกรูปแบบที่จะทำให้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับจากสิทธิเด็ดขาดในตลาดของผู้ทรงสิทธิบัตรลดน้อยไปอย่างเห็นได้ชัด¹⁷

(3) ข้อยกเว้นต้องไม่ขัดต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมตามกฎหมายของผู้ทรงสิทธิบัตร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงผลประโยชน์อันชอบธรรมของฝ่ายที่สามด้วย

ความหมายของคำว่า “ผลประโยชน์อันชอบธรรมตามกฎหมาย (Legitimate Interest) หมายถึง ผลประโยชน์ตามปกติที่ชอบธรรมตามนโยบายสาธารณะหรือบรรทัดฐานของ

¹⁴ WTO Panel Report, Canada-protection of Protection of pharmaceutical Products Panel Report: 7 June 2000, (WT/DS114/R), para.7.20, อ้างถึงใน นิชฌาน หัสรังค์, การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรกับการเข้าถึงยารักษาโรคของประเทศไทยในกรอบของข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551), 70.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 71.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, 72.

สังคม¹⁸ โดยคณะกรรมการระดับข้อพิพาทในคดีแคนาดา ได้ยกตัวอย่างของข้อยกเว้นเพื่อการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิบัตรเนื่องจากข้อยกเว้นนี้มีที่มาจากหลักการพื้นฐานของการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตร คือ การส่งเสริมการเผยแพร่และถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาความรู้ทางด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้หากมีการห้ามมิให้ข้อยกเว้นเพื่อการทดลองทางวิทยาศาสตร์แล้วก็จะเป็นการขัดแย้งต่อวัตถุประสงค์พื้นฐานในการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขอรับสิทธิบัตรต้องเปิดเผยรายละเอียดในการประดิษฐ์ต่อสาธารณชนอีกด้วย¹⁹

ในประเด็นนี้คณะกรรมการระดับข้อพิพาทในคดีแคนาดา ได้พิจารณาข้ออ้างข้อเถียงของฝ่ายประชาคมยุโรป (European Community) และฝ่ายประเทศแคนาดาในการตีความเรื่องผลประโยชน์อันชอบธรรมตามกฎหมายซึ่งรวมถึงผลประโยชน์อันชอบธรรมตามกฎหมายของฝ่ายที่สาม (Legitimate Interest of Third Parties) นั้นตัดสินไปในแนวทางการตีความของประเทศแคนาดา ซึ่งให้หมายความถึงผลประโยชน์อันชอบธรรมตามกฎหมายของสังคมส่วนรวมนั้นเอง²⁰ มีหลายความเห็นต่อการตีความขอข้อยกเว้นสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิโดยมีนักวิจารณ์บางท่านเห็นว่าข้อยกเว้นสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Rights) ของผู้ทรงสิทธิบัตรนั้น คือ²¹

- 1) กระทบการส่วนบุคคลโดยไม่มีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์
- 2) ใช้เพื่อการค้นคว้าวิจัย
- 3) มีการใช้สิ่งประดิษฐ์เพื่อทดสอบหน้าใช้งานและเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
- 4) เป็นการทดลองเพื่อจุดประสงค์ที่จะได้รับการทำตลาดสินค้าขึ้นหลักจากสิ่งประดิษฐ์นั้น

หมดอายุไปแล้ว

ในการตีความการใช้ Article 30 จะต้องให้สอดคล้องควบคู่ไปกับ Article 8 ด้วยซึ่ง Article 8 เป็นหนึ่งในเงื่อนไขข้อกำหนดทั่วไปของความตกลงทริพส์ ให้ไว้ว่าสมาชิกอาจต้องร่างหรือแก้ไขกฎหมายในปัจจุบันของพวกเขาเพื่อที่สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาจะไม่ถูกใช้ไปในทางที่ผิดหรือเป็นการขัดขวางการค้าอย่างไม่มีเหตุผลสมควรหรือส่งผลในทางลบในการถ่ายโอนเทคโนโลยีระหว่างประเทศ ดังนั้นเมื่อพิจารณา Article 30 และ Article 8 ด้วยกันแล้วเป็นการจำเป็นที่จะต้องตั้งเงื่อนไขภายในรัฐ ถ้า

¹⁸ เรื่องเดียวกัน.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, 73.

²¹ Jennifer A. Johnson, The Experimental Use Exception in Japan: A Model for U.S. Patent Law ?, 12PAC. RIM L. & POL Y. 499, 525 (2003), อ้างถึงใน Luxardo, V. E., **Towards a**

solution to the problem of illegitimate patent enforcement practices in the United States:

An equitable affirmative defense of fair use in patent [Online], 2006. Available from

<http://www.law.Emory.edu/fileadmin/journals/eilr/20/20.2/Luxardo.pdf>.

การกระทำของ Patent Troll ภายใต้กฎหมายปัจจุบันนั้นได้รับการยกเว้นโทษทั้งที่เป็นการใช้สิทธิในทางที่ผิด รัฐนั้นจะต้องแก้ไขกฎหมายของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันโดยเป็นการยกเว้นสิทธิแต่สิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิ

3.2 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรตามกำหนดต่างประเทศ

3.2.1 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาคือประเทศที่ให้ความสำคัญกับความคุ้มครองการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อเป็นรางวัลแก่ผู้ประดิษฐ์คนแรกที่เป็นผู้คิดขึ้นมา โดยมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศด้วยว่า “สภาองครวมอำนาจในการส่งเสริมความก้าวหน้าที่เป็นประโยชน์ในทางวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ โดยจะให้สิทธิพิเศษแก่ผู้สร้างสรรค์งานและผู้ประดิษฐ์ในระยะเวลานึง”²² ซึ่งทำให้การพิจารณาออกสิทธิบัตรยึดถือหลักเกณฑ์การออกสิทธิบัตรให้แก่ผู้ที่ประดิษฐ์คิดค้นก่อนเป็นรายแรก หมายถึงผู้ได้ประดิษฐ์ก่อนมีสิทธิคิดค้น (First to Invent) ซึ่งแตกต่างร่างสิทธิบัตรประเทศนั้นกฎหมายสิทธิบัตรที่ใช้บังคับของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ กฎหมายสิทธิบัตร ค.ศ. 1952 (The Patent Act of 1952) มีการกำหนดความหมายของ “การประดิษฐ์” ไว้ในมาตรา 100 ว่าหมายถึงการสร้างสรรคหรือการคิดค้น ซึ่งถือว่าเป็นการบัญญัติความหมายอย่างกว้างและยังไม่ชัดเจนนัก ทั้งนี้ กฎหมายสิทธิบัตรสหรัฐอเมริกานั้นได้รับอิทธิพลส่วนหนึ่งมาจากกฎหมายแม่แบบ ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Model Law for Developing) กล่าวคือ การประดิษฐ์เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาทางเทคนิคที่อาจนำไปใช้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม นอกจากเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่มนุษย์แล้วยังช่วยอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตของมนุษย์อีกด้วย ซึ่งการที่มีลักษณะทางเทคนิคเช่นนี้จึงถูกเรียกอีกอย่างว่า “เทคโนโลยี” ซึ่งหมายถึง ความรู้ที่อาจนำไปใช้ในการผลิตหรือการดำรงชีวิตของมนุษย์

3.2.1.1 เจื่อนใจในการได้รับความคุ้มครอง

เมื่อพิจารณาคุณสมบัติในเรื่องความหมายของ “การประดิษฐ์” ว่าสิ่งทีนำมาขอรับสิทธิบัตรถือเป็นการประดิษฐ์ตามความหมายของกฎหมายสิทธิบัตรสหรัฐอเมริกาแล้ว การประดิษฐ์ที่จะได้รับความคุ้มครองนั้นยังต้องเป็นการประดิษฐ์ที่มีคุณสมบัติตามที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตร

²² Article I, §8, clause.8 of U.S. Constitution

“The Congress shall have power.. To promote the progress of science and useful arts, by Securing for limited times to authors and inventers the exclusive right to their respective writings and Discoveries....”.

สหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้ด้วยมาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตรสหรัฐอเมริกาได้วางหลักเกณฑ์สำหรับขอรับสิทธิบัตรไว้ 4 ประการด้วยกัน คือ

1) ต้องเป็นการประดิษฐ์ที่สามารถขอรับสิทธิบัตรได้ (Patentable Subject Matter) ลักษณะของการประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้มีบัญญัติอยู่ในมาตรา 101 แห่ง พระราชบัญญัติสิทธิบัตรสหรัฐอเมริกาซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

- (1) กรรมวิธี (Process)²³
- (2) เครื่องจักรกล (Machine)
- (3) ผลผลิต (Manufacture)
- (4) ส่วนประกอบของวัตถุ (Composition of Matter)
- (5) การกระทำใด ๆ ซึ่งใหม่และเป็นประโยชน์อันทำให้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว

ข้างต้นดีขึ้น (Any New and Useful Improvement Thereof)

2) ต้องเป็นประโยชน์ (Useful)

การประดิษฐ์นั้นต้องมีคุณค่าอันทำให้สิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์หรือกรรมวิธีดีขึ้น เป็นการพัฒนาสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีกว่าเดิมหรือเป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ในทางปฏิบัติ และสร้างผลประโยชน์ให้กับมนุษย์ได้ถึงแม้จะไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทางอุตสาหกรรมได้ก็ตาม ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “สามารถประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม” ซึ่งเป็นแนวความคิดของระบบสิทธิบัตรของอังกฤษหรือกลุ่มประเทศยุโรปต้องเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ (Novelty)²⁴ การประดิษฐ์ขึ้นใหม่ หมายถึง การประดิษฐ์ที่ไม่เคยมีปรากฏเผยแพร่หรือจำหน่ายมาก่อนวันที่มีการขอรับสิทธิบัตรซึ่งกรณีซึ่งถือว่าไม่เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ได้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร ได้แก่

- การประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกายุ่ก่อนวันที่มีการขอรับสิทธิบัตร
- การประดิษฐ์ที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณะ (Public Use) หรือมีการจำหน่าย (On Sale) ในสหรัฐอเมริกาเป็นระยะเวลาเกิน 1 ปี
- การประดิษฐ์ที่ผู้ประดิษฐ์ได้ทิ้งร้าง (Abandoned)
- การประดิษฐ์ที่มีผู้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรไว้แล้วในต่างประเทศเป็นเวลา

12 เดือน ก่อนจะมีการนำการประดิษฐ์ดังกล่าวมายื่นขอรับสิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกา หรือการประดิษฐ์นั้นได้รับสิทธิบัตรแล้วก่อนวันที่มีการขอรับสิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกา

²³ Section 100 of the United States Code, Title 35.

²⁴ Section 102 of the United States Code, Title 35.

3) ต้องไม่เป็นที่ประจักษ์โดยง่าย (Non-Obvious)²⁵

ต้องไม่สามารถคิดหรือทำได้โดยง่ายโดยบุคคลที่มีความชำนาญในระดับสามัญในสาขาของการประดิษฐ์นั้น ๆ ซึ่งการพิจารณาว่า การประดิษฐ์ดังกล่าวเป็นที่ประจักษ์โดยง่ายหรือไม่นั้น พิจารณาโดยการเป็นเปรียบเทียบกับงานที่ปรากฏอยู่แล้ว (Prior Art) และบางครั้งก็อาจพิจารณาโดย นำปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มาใช้เพื่อประกอบการพิจารณา เช่น ผลกำไรจากการจำหน่ายสินค้า

3.2.1.2 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

มาตรา 271(a)²⁶ ของ United States Code, Title 3 “เว้นแต่จะมีบทบัญญัติในกฎหมายนี้เป็นอย่างอื่น ผู้ใดทำ ใช้หรือขายการประดิษฐ์ในสิทธิบัตรโดยไม่มีสิทธิภายในสหรัฐอเมริกา ระหว่างอายุของสิทธิบัตรนั้นเป็นผู้ทำละเมิด” จากบทบัญญัติดังกล่าว สิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Rights) ของผู้ทรงสิทธิบัตรตามกฎหมายสิทธิบัตรสหรัฐอเมริกานั้น คือ การผลิต การใช้ การขายซึ่งการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตร ผู้ใดมากระทำการดังกล่าวโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิบัตรนั้นถือเป็นการละเมิด

3.2.1.3 ข้อยกเว้นสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

มาตรา 271(e)²⁷ ของ United States Code, Title 35 “การกระทำใด ๆ เพื่อการใช้โดยสมควรเท่านั้นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการยื่นข้อมูลภายใต้กฎหมายซึ่งได้ควบคุมการผลิต การใช้ หรือขาย ผลิตภัณฑ์ยา

3.2.1.4 การออกกฎหมายปฏิรูปสิทธิบัตร (Patent Reform Act 2011)

เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2011 ประธานาธิบดี Barack Obama ได้ลงนามการออกกฎหมายปฏิรูปสิทธิบัตร ที่เรียกว่า Leahy –Smith America Invents Act โดยได้แถลงข่าวว่าเป็น

²⁵ Section 103 of the United States Code, Title 35.

²⁶ Section 271 (a) of the United States Code, Title 35

Except as otherwise provided in this title, whoever without authority makes, uses, offers to sell, Or sell any patented invention, within the United States or imports into the United States any Patented invention during the term of the patent therefore, infringes the patent.

²⁷ Section 271 (a) of the United States Code, Title 35

(1) It shall not be an act of infringement to make, use, offer to sell, or sell within the United States or import into the United States a patented invention (other than a new animal drug or Veterinary biological product (as those terms are used in the Federal Food, Drug, and Cosmetic Act And the Act of March 4, 1913) which is primarily manufactured using recombinant DNA, recombinant Techniques) solely uses reasonably related to the development and submission of information Under a Federal law which regulates the manufacture, use or sale of drugs or veterinary biological Products.

การปฏิรูปที่มีนัยสำคัญที่สุดของกฎหมายสิทธิบัตรที่มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1952 โดยหนึ่งในวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้เพื่อที่จะให้บริษัทสัญชาติอเมริกันและนักประดิษฐ์สนใจในเรื่องนวัตกรรมและการสร้างสรรค์มากกว่าการฟ้องร้อง การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการปฏิรูปสิทธิบัตรนี้คือ การเปลี่ยนระบบการอนุมัติสิทธิบัตรจากระบบ First-to-Invent หรือการให้สิทธิบัตรบนพื้นฐานที่ว่าคนแรกที่ประดิษฐ์เป็นระบบ First-to-File หรือการให้สิทธิบัตรบนพื้นฐานที่ว่านักประดิษฐ์คนแรกที่ยื่นขอจดสิทธิบัตร และหนึ่งในเป้าหมายของกฎหมายฉบับนี้คือการพิจารณาถึงผลกระทบที่จะมีต่อพฤติกรรม Patent Troll (กลุ่มคนหรือกลุ่มบริษัทที่นำสิทธิบัตรของผู้อื่นมาใช้แสวงหาประโยชน์จากสิทธิบัตรที่ตนเองไม่ได้ใช้ แต่นำสิทธิบัตรนั้นไปใช้เรียกทรัพย์สินจากผู้อื่น) หลายคนมองว่าพฤติกรรมของ Patent Troll นั้นเป็นภาษีของนวัตกรรม (Tax on Innovation) ผ่านการกระทำของสิทธิบัตรที่ไม่สมบูรณ์ Patent Troll เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ไม่มีการปฏิบัติ (NPE) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่ได้ผลิตสิ่งประดิษฐ์ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัย นักประดิษฐ์อิสระ โดย Patent Troll เป็นชื่อที่เรียก กลุ่มบุคคลที่คอยให้บริษัทอื่นผลิตนวัตกรรมขึ้นมาแล้วเรียกร้องและข่มขู่ว่าจะเมิดสิทธิบัตรของตน Michael Risch อธิบายอย่างสั้น ๆ ว่า “พฤติกรรมของ Patent Troll เป็นการเอาชนะด้วยการโกง”

การปฏิรูปที่ได้รับความสนใจมากที่สุดเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการจดทะเบียน First-to-Invent เป็นระบบ First-to-File ซึ่งจะมีผลใช้ในวันที่ 16 มีนาคม 2013 เป็นความแตกต่างของการได้รับสิทธิบัตรโดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาในการอ้างความเป็นเจ้าของหลายคนซึ่ง ยกตัวอย่างเช่น Leibniz and Newton ที่ต่างฝ่ายคิดแคลคูลัสได้เหมือนกัน Elisha Gray และ Alexander Graham Bell ต่างไปยื่นขอรับสิทธิบัตรโทรศัพท์วันเดียวกัน

ภายใต้ระบบสิทธิบัตรแบบ First-to-Invent นั้น ข้อพิพาทระหว่าง Gray และ Ball จะมีประเด็นว่าผู้ใดประดิษฐ์โทรศัพท์ขึ้นก่อนผู้นั้นมีสิทธิได้รับสิทธิบัตร ภายใต้ระบบสิทธิบัตรแบบ First-to-File ข้อพิพาทระหว่าง Gray และ Bell จะมีประเด็นที่ว่าผู้ใดยื่นขอรับสิทธิบัตรแบบสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา ก่อน ซึ่งเป็นระบบที่จะมีการแข่งขันการยื่นขอรับสิทธิบัตรและมีการเสียค่าธรรมเนียม ซึ่งหวังว่าระบบนี้จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมกรรมใหม่ ๆ ในขณะที่ผู้ทรงสิทธิบัตรพยายามจะขดเขยค่าใช้จ่ายจากการยื่นขอรับสิทธิบัตรด้วยการหาผลกำไรจากการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรเป็นหลัก อันที่จริงยังมีความกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนระบบมาเป็น First-to-File ในกรณีของการเริ่มต้นของบริษัทที่จะได้รับผลกระทบตั้งแต่กระบวนการยื่นขอรับสิทธิบัตรที่จะมีค่าใช้จ่ายและต้องใช้ระยะเวลาและผู้เชี่ยวชาญ โดยปัญหานี้จะมีเพิ่มมากขึ้นซึ่งไม่นานมานี้ค่าธรรมเนียมในการขอรับสิทธิบัตรเพิ่มขึ้น 15% โดยการวิจัยเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นจริงแสดงให้เห็นว่ามีลักษณะคล้ายกับการเปลี่ยนแปลงในระบบของแคนาดาที่มีความสัมพันธ์อัตราร้อยละลดลงของสิทธิบัตรที่ให้แก่นักประดิษฐ์รายย่อยซึ่งมีการตรวจสอบเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2011 Gary Lauder มีความเห็นว่าผลลัพธ์นี้จะเป็นผลโดยตรงจากการแบ่งปันทรัพยากรที่ไม่สมดุลเพราะบริษัทขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะหาเงินจาก

สิ่งประดิษฐ์ด้วยการขายความคิดให้กับนักประดิษฐ์และนักลงทุนซึ่งจำเป็นต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกัน
 แบ่งปันความคิดนั้น

ภายใต้ระบบ First-to-Invent สามารถขัดขวางการดำเนินการของบุคคลอื่นที่พยายามจะยื่นขอรับสิทธิบัตรอย่างเดียวกันนั้นได้ トラบเทาที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนเป็นผู้ประดิษฐ์คนแรก การเปลี่ยนแปลงระบบการยื่นขอรับสิทธิบัตรเป็น First-to-File ที่ให้สิทธิกันประดิษฐ์คนแรกที่มา ยื่นขอรับสิทธิบัตรและการจัดการดำเนินการที่เป็นอุปสรรค ทำให้มีความกังวลเกี่ยวกับการใช้ระบบ First-to-File ที่จะเป็นการก่อให้เกิดการขโมยความคิดในการที่แข่งขันยื่นขอรับสิทธิบัตรก่อน

ประเด็นในเรื่องของการแข่งขันการยื่นขอรับสิทธิบัตรที่ไม่เป็นธรรม โดยกฎหมาย ปฏิรูปสิทธิบัตร ได้กำหนดกลุ่มใหม่ที่เรียกว่า Micro Entities สำหรับการเก็บค่าธรรมเนียมของ สำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา (USPTO) จากนักประดิษฐ์รายย่อยใน ราคาลด 75% สำหรับบริการต่าง ๆ เช่น การยื่นขอรับสิทธิบัตรการตรวจค้นสิทธิบัตรการตรวจสอบ การประดิษฐ์ การอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียน เป็นต้น ซึ่งเป็นการเพิ่มจากเงื่อนไขเดิม ของ Small Entities ที่ลดให้ 50% โดยคุณสมบัติของ Micro Entities นั้นเป็นนักประดิษฐ์อิสระ ธุรกิจขนาดเล็ก เป็นบุคลากรขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร หรือมหาวิทยาลัย โดยรายได้ต่อปีจะต้องไม่เกินค่าที่กำหนดเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนจากการสำรวจ และไม่มีรายชื่อเป็นผู้ประดิษฐ์ในการ ยื่นขอรับสิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกามาก่อนจำนวน 4 คำขออนอกจากนี้ Micro Entities จะทำการโอน สิทธิให้กับ Large Entities ที่สนใจไม่ได้ ณะนั้นจะหมดสถานะ การเป็น Micro Entities และจะต้อง จ่ายส่วนต่างคืนให้กับ สำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าแห่งสหรัฐอเมริกา (USPTO) ด้วย

นอกจากนี้ นักประดิษฐ์สามารถใช้ประโยชน์จากระยะเวลาผ่อนผันหนึ่งปี สำหรับผู้ที่ ยื่นขอรับสิทธิบัตรที่มีการเปิดเผยการประดิษฐ์ การเปิดเผยจะทำหน้าที่เป็นงานที่ปรากฏอยู่แล้วสำหรับ นักประดิษฐ์คนอื่น ๆ ถ้านักประดิษฐ์เปิดเผยการประดิษฐ์ภายในหนึ่งปีของการยื่นขอรับสิทธิบัตรและ ก่อนบุคคลอื่น ภายหลังจากที่มีการเปิดเผยข้อมูลการประดิษฐ์บุคคลอื่นจะไม่สามารถไปอ้างสิทธิหักล้าง ข้อถือสิทธิในสิทธิบัตรของนักประดิษฐ์คนแรกได้ ในเรื่องการตีความคำว่า “การเปิดเผย” โดนข้อเท็จจริง แล้วมีการตีความอย่างแคบที่ไม่เป็นการขายและการใช้นวัตกรรม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อโอกาสใช้ ประโยชน์ แต่อย่างน้อยที่สุดระยะเวลาผ่อนผันนี้เสนอให้นักประดิษฐ์อ้างสิทธิได้อย่างรวดเร็วและมีค่า ใช้จ่ายน้อย ซึ่งอาจจะส่งผลกับการเปลี่ยนแปลงจาก “แข่งขันยื่นขอรับสิทธิบัตร” ไปเป็น “การแข่งขัน กันเปิดเผยข้อมูลการประดิษฐ์” แต่เป็นที่น่าเสียดายในการใช้วิธีการเปิดเผยข้อมูลการประดิษฐ์จะเป็น

การยากที่จะใช้กับการประดิษฐ์ที่จะได้รับประโยชน์จากการเก็บเป็นความลับหรือการประดิษฐ์ที่ต้องการจะขอรับความคุ้มครองนอกจากต่างประเทศ²⁸

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่สูงทั้งค่าธรรมเนียมศาล ค่าทนายความ รวมทั้งการที่จะได้รับค่าเสียหายสามเท่าของความเสียหายที่แท้จริง

ปัญหาการพิจารณาออกสิทธิบัตรนั้นในเงื่อนไขข้อที่ว่าต้องไม่มีเป็นที่ประจักษ์โดยง่ายนั้นทำให้ได้สิทธิบัตรที่ด้อยคุณภาพ รวมถึงการทำงานของสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า (USPTO) ที่มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อจำนวนคำขอรับสิทธิบัตรที่ยื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพของสิทธิบัตรที่ด้อยลงต่อด้วยการประดิษฐ์ใช้สิทธิถ้าผู้ขอรับสิทธิบัตรละเลยที่จะดำเนินการต่อคำขอรับสิทธิบัตรภายในเวลา 6 เดือน หลังจากวันที่ได้ส่งหนังสือปฏิเสธครั้งสุดท้าย จะถือว่าละทิ้งคำขอรับสิทธิบัตร ค่าธรรมเนียมราชการ รวมทั้งค่าบริการสำนักงานตัวแทนดูตารางแนบท้าย ขั้นตอน/ระยะเวลาไม่มีรายละเอียด

1) การบังคับใช้สิทธิ

การกระทำที่ถือว่าการละเมิด บุคคลใดกระทำการในการผลิต ใช้ ขาย หรือเสนอขานการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตร ถือว่าเป็นผู้กระทำละเมิดโดยตรง (Direct Infringer) บุคคลใดยุงส่งเสริมให้บุคคลอื่นกระทำการผลิต ใช้ ขาย หรือเสนอขานการประดิษฐ์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตร บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบในการจูงใจให้กระทำละเมิด (Inducing Infringement) ในฐานะเป็นผู้สนับสนุนบุคคลใดจำหน่ายหรือจัดหาวัตถุดิบที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้ในทางอื่น ยกเว้นการใช้เพื่อการกระทำละเมิด (Non-Staple Article) โดยรู้ว่าวัตถุดิบดังกล่าวจะใช้เพื่อมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตร ซึ่งอาจมีความผิดในฐานะเป็นผู้มีส่วนกระทำละเมิด (Contributory Infringement) การกระทำโดนสุจริตเป็นข้อต่อสู้อย่างหนึ่งหรือการละเมิดที่ถือว่ามีส่วนร่วมกระทำผิด (Contributory Infringement) แต่ไม่สามารถใช้เป็นข้อต่อสู้สำหรับการละเมิดโดยตรง

2) มาตรการในการเยียวยา

2.1) มาตรการในทางแพ่ง

ผู้ทรงสิทธิบัตรสามารถฟ้องคดีแพ่งกับผู้ละเมิดสิทธิบัตรได้ เพื่อขอความคุ้มครองชั่วคราวจากศาล เรียกค่าเสียหาย และค่าทนายความ ค่าเสียหายดังกล่าวจะต้องเหมาะสมและเพียงพอต่อการชดเชยความเสียหายจากการกระทำละเมิด แต่จะต้องไม่น้อยกว่าค่าสิทธิตามสมควรใน

²⁸ Dhadialla, K., Patent trolls under the patent reform act [Online], 15 October 2011.

Available from <http://btlj.org/2011/10/15/patent-trolls-under-the-patent-reform-act/>.

การประดิษฐ์โดยผู้ละเมิดสิทธิ รวมทั้งค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดโดยศาล ค่าทนายความอาจจะกำหนดให้เฉพาะกรณีที่เป็นข้อยกเว้นเท่านั้น

ข้อสังเกต ผู้ทรงสิทธิบัตรจะต้องระบุหรือแสดงให้เห็นปรากฏบนผลิตภัณฑ์ที่ผลิตหรือจำหน่ายว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสิทธิบัตร หรือปรากฏบนหีบห่อของผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งระบุเลขที่สิทธิบัตรในกรณีที่ผู้ทรงสิทธิบัตรไม่ได้แสดงให้เห็นปรากฏ จะไม่มีสิทธิรับค่าเสียหายจากการละเมิดสิทธิบัตร เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำละเมิดได้รับทราบถึงการละเมิดสิทธิ และยังคงกระทำละเมิดต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้ทรงสิทธิบัตรสามารถเรียกค่าเสียหายเฉพาะการละเมิดที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับการเตือนแล้วเท่านั้น การฟ้องคดีละเมิดต่อศาลถือว่าเป็นการแจ้งให้ผู้กระทำละเมิดทราบอย่างหนึ่ง

2.2) มาตรการในทางอาญา

กฎหมายสิทธิบัตรไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิของสิทธิบัตรผ่านกระบวนการทางอาญาไว้โดยเฉพาะ ซึ่งการกระทำละเมิดสิทธิบัตรเป็นความผิดอาญาที่ยอมความได้

3) กระบวนการผู้ทรงสิทธิบัตรจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลภายใน 6 ปี นับแต่วันกระทำละเมิดสิทธิบัตร

4) โทษในคดีแพ่ง ผู้ทรงสิทธิบัตรสามารถเรียกค่าเสียหาย และค่าทนายความจากผู้กระทำละเมิดสิทธิบัตรได้กฎหมายสิทธิบัตรไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับโทษทางอาญา

5) ข้อสังเกตการบังคับใช้สิทธิ เช่น ในกรณีที่ไม่มีการกำหนดเฉพาะ²⁹

3.2.2 ญี่ปุ่น

กฎหมายสิทธิบัตรญี่ปุ่นใช้หลักการในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์โดยระบบ “First-to-File” System กล่าวคือให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์ที่ได้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรเป็นรายแรก เช่นเดียวกับไทย³⁰ โดยมีกฎหมายสิทธิบัตรที่ใช้บังคับได้แก่ พระราชบัญญัติสิทธิบัตรญี่ปุ่นซึ่ง พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการให้คำจำกัดความของคำว่า “การประดิษฐ์” ไว้ในมาตรา 2³¹ ว่า “การประดิษฐ์ หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ในการคิดค้นหรือคิดทำขึ้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าอย่างสูงโดยใช้ประโยชน์จากกฎธรรมชาติ” ซึ่งคำจำกัดความนี้มาจากนักกฎหมายชาวเยอรมันท่านหนึ่งชื่อว่า “German Jurist Josef Kohler” ได้เคยให้ไว้ในปี ค.ศ. 1959 ความหมายของคำว่า “ความคิดสร้างสรรค์ที่มีความก้าวหน้าอย่างสูง” (Highly Advanced) มิได้มีความหมายเหมือนกับ “Inventive

²⁹ เรื่องเดียวกัน.

³⁰ ซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกาที่ใช้หลักการในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์ โดยระบบ “First-to-Invent” กล่าวคือ ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประดิษฐ์ที่เป็นผู้คิดค้นริเริ่มลงมือสร้างผลงานการประดิษฐ์ขึ้นเป็นรายแรก.

³¹ Article 2 of Japanese Patent Act of 1959

(1) “Invention” in this Act means the highly advanced creation of technical ideas utilizing the Laws of nature.

Step” เสียทีเดียว เนื่องจากหลักเกี่ยวกับเรื่อง ขั้นตอนประดิษฐ์ที่สูงขึ้น (Inventive Step) นั้นได้มีบัญญัติไว้แล้วในมาตรา 29 แต่อาจเป็นความหมายที่คล้ายคลึงกับความหมายที่ระบุไว้ใน Utility Model Act of Japan

3.2.2.1 เงื่อนไขการได้รับความคุ้มครอง

การประดิษฐ์ที่จะสามารถขอรับสิทธิบัตรได้ตามกฎหมายสิทธิบัตรญี่ปุ่นจะต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ ตามที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา 29³² แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตรญี่ปุ่นจะต้องมีหลักการคล้ายคลึงกับระบบของสิทธิบัตรประเทศอื่น ๆ โดยหลักเกณฑ์พิจารณาการประดิษฐ์ที่จะได้รับความคุ้มครองจะต้องครบองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- 1) ต้องเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่³³
- 2) ต้องเป็นการประดิษฐ์ที่มีขั้นตอนประดิษฐ์ที่สูงขึ้น
- 3) ต้องเป็นการประดิษฐ์ที่สามารถนำมาใช้ในอุตสาหกรรมได้

3.2.2.2 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

มาตรา 68 ของ Patent Act³⁴ “ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้การประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรในทางการค้า...” สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรเป็นสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive

³² Article 29 of Japanese Patent Act of 1959

(1) An inventor of an invention that is industrially applicable may be entitled to obtain a Patent For the said invention, except for the following:

(i) inventions that were publicly known in Japan or a foreign country, prior to the filing of the patent application;

(ii) inventions that were publicly known in Japan or a foreign country, prior to the filing of the Patent application; or

(ii) inventions that were described in a distributed publication, or inventions that were made publicly available through an electric telecommunication line in Japan or a foreign country, prior to the filing of the patent application.

(2) Where, prior to the filing of the patent application, a person ordinarily skilled in the art of the Invention would have been able to easily make the invention based on an invention prescribed in Any of the items of the preceding paragraph, a patent shall not be granted for such an invention Notwithstanding the preceding paragraph.

³³ Article 30 of Japanese Patent Act of 1959.

³⁴ Article 68 of Japanese Patent Act of 1959.

A patentee shall have the exclusive right to work the patented invention as a business;

Rights) ที่จะให้การประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรนั้น ซึ่งเป็นการบัญญัติสิทธิของผู้ทรงกว้าง ๆ ทางตำราเห็น ว่าลักษณะของการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิบัตรตามกฎหมายญี่ปุ่น ได้แก่ การผลิต ใช้ ขาย หรือนำเข้าสิ่งประดิษฐ์ตามสิทธิบัตรเท่านั้น³⁵ ดังนั้น หากผู้ใดใช้สิทธิบัตรโดยไม่ได้รับอนุญาตย่อมถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิบัตรนั้น

3.2.2.3 ข้อยกเว้นสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

มาตรา 69 ของ Patent Act³⁶ ข้อยกเว้นที่ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิบัตร

- 1) การใช้สิทธิในสิทธิบัตรการประดิษฐ์ เพื่อวัตถุประสงค์ในการทดลองหรือค้นคว้าวิจัย
- 2) การใช้การประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรกับเรือ หรือเครื่องบินซึ่งได้ผ่านประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น หรือใช้กับเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือส่วนประกอบอื่นที่ถูกใช้ในนั้น
- 3) ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในประเทศญี่ปุ่นก่อนยื่นคำขอรับสิทธิบัตร
- 4) ผลของสิทธิในสิทธิบัตรการประดิษฐ์เกี่ยวกับยา (ผลิตภัณฑ์ที่ใช้เพื่อการวินิจฉัย บำบัด รักษาทางการแพทย์ หรือป้องกันโรคที่เกิดกับมนุษย์) ที่จะผลิตภัณฑ์ที่ใช้เพื่อการสองชนิดหรือมากกว่าหรือสำหรับการประดิษฐ์ในกรรมวิธี เพื่อผลิตยาโดยรวมยาสองชนิดหรือมากกว่า จะไม่ครอบคลุมถึงการกระทำในการเตรียมยาตามใบสั่งแพทย์หรือทันแพทย์ หรือยาที่ได้เตรียมขึ้นตามใบสั่งแพทย์หรือทันแพทย์

Provided, however, that where an exclusive license regarding the patent right in granted to a licensee, This shall not apply to the extent that the exclusive licensee is licensed to exclusively work the Patented invention.

³⁵ Tanabe, T., & Wegner, H. C., **Japanese patent law**, (Japan: Aippi Japan, 1979), 144.

³⁶ Article 69 of Japanese Patent Act

(1) A patent right shall not be effective against the patented Invention for experimental or research purposes.

(2) A patent right shall not be effective against the following products:

(i) vessels or aircrafts merely passing through Japan, or machines, apparatus, Equipment or other products used therefore; and

(ii) products existing in Japan prior to the filing o the patent application.

(3) A patent right for the invention of a medicine (refers to a product used for the Diagnosis, therapy, treatment or prevention of human diseases, hereinafter the same shall apply in This paragraph) to be manufactured by mixing two or more medicines or for the invention of a process To manufacture a medicine by mixing two or more medicines shall not be effective against the act of Preparation of a medicine as is written in a prescription from a physician or a dentist and the Medicine ‘prepared as is written in a prescription from a physician or a dentist.

ข้อยกเว้นในการใช้สิทธิเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตรในการใช้งานเพื่อทดลองหรือวิจัยของประเทศญี่ปุ่นโดยทั่วไป อนุญาตให้มีกิจกรรมที่มีประโยชน์รวมทั้งการตรวจสอบความสามารถในการขอรับสิทธิบัตร วิเคราะห์หน้าที่การใช้งาน พัฒนา และแก้ไขปรับปรุงสิ่งประดิษฐ์ ก่อนที่สิทธิบัตรจะหมดอายุ เงื่อนไขโดยทั่วไปในการใช้งานเพื่อการทดลองสอดคล้องไปกับความตกลงทริปส์³⁷

- 1) การเรียกร้องค่าเสียหาย จะขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของความเสียหาย ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้จากการสูญเสียยอดขาย การสูญเสียค่าสิทธิ (Royalty) การสูญเสียยอดขายที่คาดการณ์ไว้ (Loss of Projected Sale) ยอดขายที่ผู้ละเมิดได้รับ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการบังคับสิทธิของเจ้าของอนุสิทธิบัตร
- 2) มาตรการในทางอาญาผู้ทรงสิทธิบัตรและผู้รับโอนสิทธิแบบเด็ดขาดสามารถใช้สิทธิผ่านกระบวนการทางอาญาได้โดยแจ้งความร้องทุกข์หรือใช้สิทธิฟ้องคดีเอง
- 3) กระบวนการสามารถยื่นฟ้องต่อศาลและผู้ทรงสิทธิสามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้ภายหลังสิทธิบัตรได้รับการจดทะเบียน
- 4) โทษบุคคลใดซึ่งกระทำการละเมิดสิทธิในอนุสิทธิบัตรหรือสิทธิตามสัญญา อนุญาตให้ใช้สิทธิแบบเด็ดขาดมีโทษจำคุกไม่เกินกว่า 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 3,000,000 เยน
- 5) ข้อบังคับการบังคับใช้สิทธิ เช่น ในกรณีที่ไม่มีความหมายเฉพาะ ผู้ทรงสิทธิสามารถขอความคุ้มครองตามกฎหมายการคุ้มครองการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

3.3 การบังคับใช้สิทธิทางอาญาและการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรตามกฎหมายไทย (พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522)

3.3.1 สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

มาตรา 36 วรรคแรกได้กำหนดสิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Right) ของผู้ทรงสิทธิบัตร ซึ่งให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่ผู้เดียว (Exclusive Right) อันเกี่ยวกับหารประดิษฐ์อัน โดยตรง ดังต่อไปนี้

- ก) ในกรณีสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร

³⁷ Luxardo, V. E., Towards a solution to the problem of illegitimate patent enforcement practices in the United States: An equitable affirmative defense of fair use in patent.

ข) ในกรณีสิทธิบัตรกรรมวิธี ได้แก่ สิทธิในการใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร ผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย หรือนำเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 36 นี้ ถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามหลักสากล ดังที่ได้กำหนดเป็นหลักการไว้ในความตกลง TRIPs ข้อ 28 (1) ว่าสิทธิบัตรจะก่อให้เกิดสิทธิแต่ผู้เดียวแก่เจ้าของ ดังต่อไปนี้ (เอ) ในกรณีที่สาระสำคัญของสิทธิบัตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่จะป้องกันมิให้บุคคลที่สาม ซึ่งไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของในการกระทำได้ดังต่อไปนี้ คือ การทำการใช้ การเสนอขาย การขาย หรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์นั้นเพื่อความมุ่งประสงค์เหล่านี้ (บี) ในกรณีที่สาระสำคัญของสิทธิเป็นกรรมวิธีที่จะป้องกันมิให้บุคคลที่สาม ซึ่งไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของในการกระทำเกี่ยวกับการใช้กรรมวิธี และการกระทำได้ดังต่อไปนี้ คือ การใช้ การเสนอขาย การขาย หรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์ซึ่งเกิดจากกรรมวิธีนั้นโดยตรงเพื่อความมุ่งประสงค์เหล่านี้ เป็นอย่างน้อยที่สุด

3.3.2 การละเมิดสิทธิบัตรการประดิษฐ์

เมื่อพิจารณาสินค้าต่าง ๆ ของผู้ทรงสิทธิบัตรดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สิทธิในกาผลิต ใช้ขาย มีไว้เพื่อขาย และเสนอขาย ซึ่งผลิตภัณฑ์และกรรมวิธีตามสิทธิบัตรนั้น ย่อมเป็นสิทธิที่ผู้ทรงสิทธิบัตรสมควรเป็นผู้ทรงสิทธิในฐานะเจ้าของสิทธิดังเช่นสิทธิในทรัพย์สินทั่ว ๆ ไป แต่สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรที่น่าพิจารณา ได้แก่ สิทธิในการนำเข้ามาในประเทศไทยซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรและสิทธิในการนำเข้ามาในประเทศไทยซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร ทั้งนี้การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการนำเข้าในประเทศไทยซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจึงเท่ากับว่าผู้ทรงสิทธิบัตรสิทธิในการห้ามการนำเข้าโดยบุคคลอื่นอันทำให้เป็นการละเมิดสิทธิบัตร หากมิได้รับอนุญาตหรือมิได้รับโอนสิทธิบัตรจากผู้ทรงสิทธิบัตร

ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงสิทธิในการห้ามนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร โดยในทางทฤษฎีถือว่าเป็นสิทธิของผู้ทรงสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาบางประเภทที่จะต้องมีการกำหนดไว้³⁸ อันเป็นการกระทำซึ่งในทางกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาเรียกกันว่า “Parallel Importing” อันเกิดขึ้นจากการที่บุคคลใดได้ทำการนำเข้ายังประเทศหนึ่งซึ่งผลิตภัณฑ์ทรัพย์สินทางปัญญาจากอีกประเทศหนึ่งที่มีการนำผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายอย่างถูกต้องตาม

³⁸ TRIPs, Article 28 (1) of Rights Conferred

1. A patent shall confer on its owner the following exclusive rights:

(a) where the subject matter of a patent is a product, to prevent third parties not having the Owner's consent from the acts of: making, using, offering for sale, selling, or importing for these Purposes that product;

(b) Where the subject matter of a patent is a process, to prevent third parties not having The owner's consent from the act of using the process, and from the acts of: using, offering for sale.

กฎหมาย โดยทั่วไปการกระทำดังกล่าวเป็นการขัดต่อความปรารถนาของผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ส่วนหลัก “Parallel Importing” ดังกล่าวนี้อถือว่าเป็นข้อยกเว้นหลักการสิทธิแห่งสิทธิของผู้ทรงสิทธิซึ่งมีหลักที่ว่าเมื่อผู้ทรงสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาใด ๆ ได้จำหน่ายผลิตภัณฑ์อันเกิดจากทรัพย์สินทางปัญญานั้นแก่สาธารณชนแล้ว สิทธิของผู้ทรงสิทธิในผลิตภัณฑ์ที่ได้จำหน่ายไปนั้นย่อมหมดสิ้นไป กล่าวคือผู้ทรงสิทธิต้องสูญเสียสิทธิควบคุมในการใช้หรือหาประโยชน์ของผู้มีกรรมสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เช่น การขาย แจกจ่าย การให้เช่า เป็นต้น หลักการว่าด้วยการสูญเสียแห่งสิทธินี้เป็นหลักพื้นฐานเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้มีกรรมสิทธิ์ในสิ่งใด ๆ ดังนั้น การยกเว้นสิทธิดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีกฎหมายกำหนดไว้และจะต้องกำหนดขอบเขตอย่างสมเหตุสมผลอย่างชัดเจนว่า ได้แก่ การยกเว้นแต่เฉพาะการกระทำใดบ้าง หากพิจารณาบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่ามีบทบัญญัติกำหนดข้อยกเว้นหลักการสูญเสียแห่งสิทธิไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 15 (3) โดยได้กำหนดให้เจ้าของสิทธิมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สื่อบันทึกข้อมูล ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียงอันเป็นบทบัญญัติซึ่งกำหนดข้อยกเว้นไว้ด้วยความจำเป็นในการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เฉพาะแต่เพียงการให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานบางลักษณะดังที่กล่าวมาเท่านั้น

กรณีที่จะถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิบัตรนั้นจะต้องเป็นสิทธิบัตรที่ออกให้โดยชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นสิทธิที่ออกไปโดยไม่ชอบ ย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย การผลิต ขาย หรือมีไว้เพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรที่ออกมาโดยไม่ชอบดังกล่าว ไม่เป็นการละเมิด (คำพิพากษาฎีกาที่ 872/ 2538)

3.3.3 การดำเนินคดีละเมิดสิทธิบัตร

เมื่อเกิดการกระทำละเมิดสิทธิบัตรและผู้กระทำละเมิดไม่อาจยกข้อต่อสู้จากข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิบัตรได้ ผู้ทรงสิทธิบัตรย่อมมีสิทธิที่จะดำเนินคดีไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญาแก่ผู้กระทำละเมิดนั้น แต่ในที่นี้จะขอกล่าวถึงเฉพาะในส่วนที่เป็นการดำเนินคดีทางอาญา อันได้แก่

3.3.3.1 อายุความในการฟ้องคดีอันเกี่ยวกับสิทธิบัตร

พระราชบัญญัติสิทธิบัตรไม่ได้กำหนดอายุความในการฟ้องคดีอันเกี่ยวกับสิทธิบัตรไม่ว่าจะเป็นการฟ้องคดีแพ่งหรือในคดีอาญาไว้แต่อย่างใด ดังนั้น อายุความในการฟ้องคดีอาญาในความผิดอันเกี่ยวกับสิทธิบัตรการประดิษฐ์นั้นจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยอายุความในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ

(1) ยี่สิบปีสำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกยี่สิบปี

(2) สิบห้าปีสำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

- (3) ลิปปีสำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปี ถึงเจ็ดปี
- (4) ห้าปีสำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือน ถึงหนึ่งปี
- (5) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิด หลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้ว นับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

3.3.3.2 คำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับคดีละเมิดสิทธิบัตร

พระราชบัญญัติสิทธิบัตรกำหนดให้ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในบางกรณี เช่น บรรดาสินค้าที่อยู่ในครอบครองของผู้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนสิทธิของสิทธิบัตรตามมาตรา 36 ให้รีบเสียทั้งสิ้น ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรอาจมีคำสั่งให้ทำลายสินค้าดังกล่าวหรือดำเนินการอย่างอื่นเพื่อป้องกันมิให้มีการนำเอาสินค้าดังกล่าวออกจำหน่ายอีกก็ได้ (มาตรา 77 จัตวา)

3.3.3.3 บทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับสิทธิบัตร

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 หมวด 6 ได้กำหนดโทษสำหรับการกระทำใด ๆ อันถือว่าเป็นความผิดทางอาญา อันได้แก่

มาตรา 81³⁹ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการขอรับสิทธิบัตร เปิดเผยแพร่รายละเอียดการประดิษฐ์หรือให้บุคคลใดตรวจหรือคัดสำเนารายละเอียดการประดิษฐ์ อันเป็นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 21 หรือเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดการประดิษฐ์ที่อธิบดีฯ ได้สั่งให้ปกปิดไว้เป็นความลับ อันเป็นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 82⁴⁰ บุคคลใดเปิดเผยรายละเอียดการประดิษฐ์ โดยรู้อยู่แล้วว่าการประดิษฐ์นั้นมีผู้ยื่นคำขอรับสิทธิบัตรไว้แล้ว อันเป็นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 22 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 83⁴¹ บุคคลใดเปิดเผยสาระสำคัญหรือรายละเอียดการประดิษฐ์ที่อธิบดีฯ ได้สั่งให้ปกปิดไว้เป็นความลับ อันเป็นการกระทำซึ่งฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

³⁹ มาตรา 81 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

⁴⁰ มาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

⁴¹ มาตรา 83 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

มาตรา 84⁴² บุคคลใดใช้ข้อความอันเป็นการแสดงสิทธิอันเป็นเท็จ อันได้แก่ แสดง การได้รับสิทธิบัตรด้วยการใช้คำว่า “สิทธิบัตรไทย” หรืออักษร สบท. หรืออักษรต่างประเทศที่มีความหมายเช่นเดียวกัน หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเดียวกัน ให้ปรากฏที่ผลิตภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อของผลิตภัณฑ์ หรือในกัโฆษณาการประดิษฐ์โดยไม่มีสิทธิดังกล่าวอันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 75 หรือแสดงการรับสิทธิบัตรด้วยการใช้คำว่า “รอรับสิทธิบัตร” หรือคำอื่นที่มีความหมายเช่นเดียวกัน ให้ปรากฏที่ผลิตภัณฑ์ ภาชนะ บรรจุ หรือหีบห่อของผลิตภัณฑ์ โดยไม่มีสิทธิดังกล่าวอันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 76 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 85⁴³ บุคคลใดกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 26 เช่น ทำการผลิตซึ่ง ผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร ใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร และผลิตซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้ กรรมวิธีผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร ใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร และผลิตซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธี ตามสิทธิบัตร เป็นต้น โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตร ย่อมถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิบัตรการ ประดิษฐ์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 87⁴⁴ บุคคลใดยื่นขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์โดยการแสดงข้อความอันเป็น เท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ไปซึ่งสิทธิบัตร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่

มาตรา 88⁴⁵ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร เป็นนิติบุคคล ผู้ดำเนินกิจการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องโทษตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับ ความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือ ยินยอมด้วย

3.3.4 การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรและสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

ประเทศไทยให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรแก่ผู้ประดิษฐ์ที่ได้ยื่นคำขอเป็นรายแรก (First-to-File System) ส่วนในบางประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกากฎหมายจะให้ความคุ้มครองแก่ผู้ที่ได้คิดค้น การประดิษฐ์ขึ้นก่อน (Firs-to-Invent System) นอกจากนี้กฎหมายสิทธิบัตรของนานาประเทศก็ยังมี ความแตกต่างกันอีกในเรื่องอื่น ๆ เช่น ความแตกต่างในเรื่องของกระบวนการตรวจสอบคำขอความ แตกต่างในเรื่องของการแก้ไขคำขอรับสิทธิบัตรความแตกต่างในเรื่องสิทธิของลูกจ้างผู้ทำการคิดค้นการ

⁴² มาตรา 84 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

⁴³ มาตรา 85 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

⁴⁴ มาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

⁴⁵ มาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522.

ประดิษฐ์ความแตกต่างในเรื่องค่าธรรมเนียมรายปีความแตกต่างในเรื่องของหลักเกณฑ์การวินิจฉัยการกระทำละเมิดสิทธิบัตรหรือความแตกต่างในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิ⁴⁶

แม้จะมีความแตกต่างกันดังกล่าว แต่กฎหมายสิทธิบัตรของนานาประเทศก็มักจะกำหนดเงื่อนไขของการขอรับสิทธิบัตรไว้ใกล้เคียงกัน โดยการประดิษฐ์ที่สามารถนำมาขอรับสิทธิบัตรตามกฎหมายของประเทศต่าง ๆ มักมีอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ ต้องการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ (New or Novelty) มีขั้นตอนการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น (Inventive Step) สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมได้ (Industrial Applicability)

เงื่อนไขการได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 5 พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 ก็ได้บัญญัติไว้ในแนวเดียวกันว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 9 การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้ต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่
- 2) เป็นการประดิษฐ์ที่มีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น และ
- 3) เป็นการประดิษฐ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม

ความคิดสร้างสรรค์ใด เมื่อมีลักษณะเข้าตามความหมายอันถือว่าเป็นการประดิษฐ์ (Inventions) ตามมาตรา 4 และไม่ถือว่าเป็นการประดิษฐ์ที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 9 แล้ว ย่อมจะต้องมีลักษณะเข้าตามหลักเกณฑ์ที่มาตรา 5 บัญญัติไว้ จึงจะสามารถขอรับสิทธิบัตรตามกฎหมายได้

การประดิษฐ์ขึ้นใหม่ (New or Novelty)

สิทธิเด็ดขาดตามกฎหมายสิทธิบัตร (Exclusive Right) มีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนกับการให้สังคมได้มาซึ่งรายละเอียดของข้อมูลการประดิษฐ์ ดังนั้นผู้ที่ได้รับสิทธิเด็ดขาดก็ควรนำเสนอแต่สิ่งใหม่ต่อสาธารณชน เพื่อให้เหมาะสมกับการที่สังคมต้องแบกรับภาระในการให้สิทธิเด็ดขาดแก่ผู้ทรงสิทธิ

ภายใต้กฎหมายสิทธิบัตร การประดิษฐ์ขึ้นใหม่ (New or Novelty) หมายถึง สิ่งใหม่ที่ยังไม่เคยมีมีปรากฏต่อสาธารณชนมาก่อน ซึ่ง “ความใหม่” (New or Novelty) ของการประดิษฐ์นั้นถือว่าเป็นเงื่อนไขประการแรกที่กฎหมายสิทธิบัตรของประเทศกำหนดไว้

สรุปคือ หลักเกณฑ์เรื่อง “ความใหม่” (New or Novelty) ของการประดิษฐ์จะทำหน้าที่เป็นเครื่องรับประกันต่อสังคมว่าสิ่งที่สังคมจะได้รับเพื่อเป็นการตอบแทนจากผู้ทรงสิทธิบัตรนั้นเป็นสิ่งที่ยังไม่เคยปรากฏแพร่หลายมาก่อนขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น (Inventive Step)

⁴⁶ Ohkuma, Y., Sahashi, M., Hsueh, H.-W., & Brennan, J., **Patent Trolls in the U.S., Japan, Taiwan and Europe** [Online], 2006. Available from <http://www.law.washington.edu/Casrip/Newsletter/default.aspx?year=2006&article=newsv13i2BrennanEtAl>.

การประดิษฐ์ทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์ (Products) และกรรมวิธี (Processes) ที่จะสามารถรับสิทธิบัตรได้นั้น นอกจากจะต้องเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ (New or Novelty) แล้ว ยังจะต้องมีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น (Inventive Step) อีกด้วย

กฎหมายไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณา “ขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้น” (Inventive Step) ไว้ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตรว่า “การประดิษฐ์ที่มีขั้นตอนการ” ประดิษฐ์สูงขึ้น ได้แก่ การประดิษฐ์ที่ไม่เป็นที่ประจักษ์โดยง่ายแก่บุคคลที่มีความชำนาญในระดับสามัญสำหรับงานประเภทนั้น” จากคำนิยามดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า การประดิษฐ์ที่กฎหมายคุ้มครองจะต้องเป็นการประดิษฐ์ที่ไม่สามารถคิดค้นหรือทำขึ้นได้โดยง่าย (Non-Obvious) โดยผู้ที่มีความรู้พื้นฐานทั่วไปในเรื่องนั้น หากการประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นไม่ได้ใช้ความสามารถในเชิงประดิษฐ์คิดทำขึ้น แต่ใช้เพียงทักษะของช่างฝีมือเท่านั้น สิ่งนั้นก็ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย การที่กฎหมายกำหนดให้การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้ จำเป็นต้องมีขั้นตอนการประดิษฐ์สูงขึ้น (Inventive Step) ก็เพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าอันแท้จริง

ความสามารถในการประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม (Industrial Applicability)

การประดิษฐ์ที่ขอรับสิทธิบัตรได้ นอกจากจะเป็นการประดิษฐ์ขึ้นใหม่ (New or Novelty) และมีขั้นการประดิษฐ์สูงขึ้นแล้ว (Inventive Step) ยังต้องเป็นการประดิษฐ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม (Industrial Applicability) ด้วยซึ่งเงื่อนไขประการที่สามของการรับสิทธิบัตรในข้อนี้ ความหมายว่า กระประดิษฐ์ที่จะได้รับสิทธิบัตร จะต้องเป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตทางอุตสาหกรรมได้ เพราะกฎหมายสิทธิบัตรมีเจตนารมณ์สำคัญที่ต้องการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการทางอุตสาหกรรม กฎหมายจึงกำหนดให้การประดิษฐ์ที่ขอรับการคุ้มครองต้องเป็นสิ่งที่ มีประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรมได้ (Industrial Applicability)

การประดิษฐ์ที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายภายใต้เงื่อนไขข้อนี้จะต้องเป็นการประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในทางปฏิบัติ โดยไม่ได้เป็นเพียงแนวคิด กฎเกณฑ์หรือทฤษฎีอันไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการผลิต

มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร ซึ่งกำหนดว่า “การประดิษฐ์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในทางอุตสาหกรรม ได้แก่ การประดิษฐ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตทางอุตสาหกรรม รวมทั้งหัตถกรรม เกษตรกรรม และพาณิชยกรรม”

กล่าวโดยสรุปคือ การประดิษฐ์ที่อาจขอรับสิทธิบัตรได้จะต้องเป็นผลิตภัณฑ์ (Products) หรือกรรมวิธี (Processes) ที่สามารถทำให้เกิดขึ้นได้จริง (Reproducibility) และเป็นสิ่งที่สามารถให้

ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม (Practicality) การประดิษฐ์ที่ขาดลักษณะดังกล่าว ย่อมไม่ใช่สิ่งที่ขอรับสิทธิบัตรได้⁴⁷

สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร

เนื่องจากสิ่งที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายสิทธิบัตรมีลักษณะเป็นความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นนามธรรม ไม่ใช่วัตถุที่มีรูปร่างดังเช่นทรัพย์สินทั่วไปจึงทำให้ลักษณะของสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรแตกต่างไปจากสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินที่มีรูปร่างทั่วไปด้วยโดยเฉพาะสิทธิเด็ดขาดหรือสิทธิแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive Rights) ของผู้ทรงสิทธิบัตร

ในพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 มาตรา 36 ได้บัญญัติในเรื่องของสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรที่มีอยู่หลังจากมีการออกสิทธิบัตรแล้วว่า “มาตรา 36 ผู้ทรงสิทธิบัตรเท่านั้นมีสิทธิดังต่อไปนี้”

(1) ในกรณีสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ สิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร

(2) ในกรณีสิทธิบัตรกรรมวิธี สิทธิในการใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร ผลิตใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร”

แม้ในมาตรา 36 นั้นมิได้มีการใช้คำว่า สิทธิแต่เพียงผู้เดียว อย่างเช่นที่ กฎหมายลิขสิทธิ์หรือเครื่องหมายการค้ากำหนดไว้ แต่กลับใช้คำว่า ผู้ทรงสิทธิบัตร “เท่านั้น” ที่มีสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด แต่ความหมายก็เป็นเช่นเดียวกันคือ ผู้ทรงสิทธิเป็นผู้ที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากการประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่กฎหมายกำหนด บุคคลอื่นไม่มีสิทธิดังกล่าว ซึ่งสิทธิที่มาตรา 36 ได้รับรองไว้นั้นมีหลายประการดังจะแยกอธิบายได้ดังนี้

1) กรณีสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์

มาตรา 36 (1) ในกรณีสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์ สิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรในมาตรา 36 อนุมาตราหนึ่งนี้คือเรื่องของสิทธิเด็ดขาดผู้ทรงสิทธิบัตรที่จะแสวงหาประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในสิทธิบัตรไว้ เช่น อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เครื่องจักร หรือยา เป็นต้น ผู้ที่ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย หรือเสนอขายผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร หรือนำเข้ามาในประเทศไทย ตามสิทธิบัตรนั้น ๆ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้ว

คำว่า “ผลิต” หมายถึง การทำขึ้นเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ อุตสาหกรรม หรือทางพาณิชย์ต่าง ๆ ดังนั้นจากบทบัญญัตินี้ ถือได้ว่า ผู้ทรงสิทธิบัตรเป็นผู้ที่มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการ ผลิตสินค้าตามขอบเขตสิทธิบัตรขึ้นมาเพื่อใช้ในทางพาณิชย์กรรม หรืออุตสาหกรรม

⁴⁷ ไชยยศ เหมะรัชตะ, ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2545), 141-147.

คำว่า “ใช้” หมายถึง ใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร ในเชิงอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม หรือการพาณิชย์กรรมเท่านั้น ไม่รวมถึงการใช้ส่วนตัวด้วย ดังนั้นเมื่อผู้ทรงสิทธิบัตรขายสินค้าที่คิดค้นขึ้นตามสิทธิบัตรไปแล้วผู้ซื้อก็สามารถใช้สิ่งประดิษฐ์นั้นได้ตามปกติในการใช้งานทั่วไป แต่ห้ามนำสินค้านั้นไปใช้ในเชิงอุตสาหกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม หรือการพาณิชย์กรรม เช่น บริษัท เอ ได้คิดค้นแชมพูสูตรใหม่ขึ้นมา และได้ขายให้นาย บี นาย บี สามารถ “ใช้” แชมพูขวดนั้นได้ตามปกติ แต่ห้ามนาย บี ผลิตเลียนแบบ หรือนำไปจำหน่ายต่อให้แก่ผู้อื่นในเชิงพาณิชย์

คำว่า “ขายมีไว้เพื่อขาย เสนอขาย” หมายถึง การโอนกรรมสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์ ตามสิทธิบัตร โดยมีค่าตอบแทน รวมทั้งการมีไว้ขายและการเสนอขายด้วย

คำว่า “นำเข้า” หมายถึง การสั่งหรือนำเข้าจากต่างประเทศมาในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้ามาใช้ส่วนตัวหรือนำเข้ามาขายต่อก็ตามที

2) กรณีสิทธิบัตรกรรมวิธี

มาตรา 36 (2) ในกรณีสิทธิบัตรกรรมวิธี สิทธิในการใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตร ผลิตใช้ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้ กรรมวิธีตามสิทธิบัตรในมาตรา 36 อนุมาตรา สองนั้นกำหนดเกี่ยวกับเรื่องของสิทธิบัตรกรรมวิธี ซึ่งเป็นสิทธิบัตรที่คุ้มครองวิธีการ กระบวนการ หรือกรรมวิธีในการผลิตต่าง ๆ รวมตลอดถึงกระบวนการการเก็บรักษา หรือการปรับสภาพสิ่งต่าง ๆ ด้วย ผู้ทรงสิทธิบัตรจะมีสิทธิในการที่จะผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยกรรมวิธีที่ระบุไว้ในสิทธิบัตร ในการคุ้มครองกรรมวิธีนี้จะคุ้มครองกรรมวิธีการผลิตในการผลิตสินค้านั้น ๆ และคุ้มครองการผลิตใช้ ขาย นำเข้ามาในราชอาณาจักรของสินค้าที่ผลิตตามกรรมวิธีที่ได้รับสิทธิบัตรด้วย ซึ่งเป็นการคุ้มครองที่กว้างมากกว่าสิทธิบัตรผลิตภัณฑ์

3.3.5 ข้อยกเว้นสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรหลังได้รับสิทธิบัตร

มาตรา 36 วรรค 2 ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่

(1) การกระทำใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง หรือวิจัย ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อการใช้ประโยชน์ตามปกติของผู้ทรงสิทธิบัตร และไม่ทำให้เสื่อมเสียต่อประโยชน์อันชอบธรรมของผู้ทรงสิทธิบัตรเกินสมควร

(2) กาลผลิตผลิตภัณฑ์หรือใช้กรรมวิธีดังที่ผู้ทรงสิทธิบัตรได้จดทะเบียนไว้ ซึ่งผู้ผลิตผลิตภัณฑ์หรือผู้ใช้กรรมวิธีดังกล่าวได้ประกาศกิจการหรือมีเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อประกอบกิจการดังกล่าวโดยสุจริตก่อนวันยื่นขอรับสิทธิบัตรในราชอาณาจักร โดยผู้ผลิตหรือผู้ใช้กรรมวิธีไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรรู้ถึงการจดทะเบียนนั้น ทั้งนี้ โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 19 ทวิ

(3) การเตรียมยาเฉพาะรายตามใบสั่งแพทย์ โดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบโรคศิลปะ รวมทั้งการกระทำต่อผลิตภัณฑ์ยาดังกล่าว

(4) การกระทำใด ๆ เกี่ยวกับการขอขึ้นทะเบียนยา โดยผู้ขอมีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตจำหน่าย หรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ยาตามสิทธิบัตรหลังจากสิทธิบัตรดังกล่าวสิ้นอายุลง

(5) การใช้อุปกรณ์ซึ่งเป็นการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรที่เกี่ยวกับตัวเรือ เครื่องจักร หรือ อุปกรณ์อื่นของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตรซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ในกรณีที่ว่าเรือดังกล่าวได้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหรือโดยอุบัติเหตุ และจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ดังกล่าวกับเรือนั้น

(6) การใช้อุปกรณ์ซึ่งเป็นการประดิษฐ์ที่ได้รับสิทธิบัตรที่เกี่ยวกับการสร้างการทำงานหรือ อุปกรณ์อื่นของอากาศยาน หรือยานพาหนะของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิบัตรซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ในกรณีที่อากาศยาน หรือยานพาหนะดังกล่าวได้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหรือโดยอุบัติเหตุ

(7) การใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งผลิตภัณฑ์ตาม สิทธิบัตร หากผู้ทรงสิทธิบัตรได้อนุญาต หรือยินยอมให้ผลิต หรือขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวแล้ว

การเพิกถอนสิทธิบัตร

มาตรา 55 อธิบดีอาจขอให้คณะกรรมการสั่งเพิกถอนสิทธิบัตรได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีการออกใบอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตรใด ตามมาตรา 50 แล้ว ปรากฏว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตดังกล่าว ผู้ทรงสิทธิบัตร ผู้รับอนุญาตจาก ผู้ทรงสิทธิบัตร หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิตามสิทธิบัตร มิได้ดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์หรือไม่มีการ ใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรนั้นในราชอาณาจักรโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือในขณะนั้นไม่มีผู้ใดขายหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อขายซึ่งผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตรหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตาม สิทธิบัตรนั้น หรือมีการขายผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในราคาสูงเกินควร และอธิบดีเห็นว่ามีเหตุ อันควรที่จะ เพิกถอนสิทธิบัตรดังกล่าว

(2) ผู้ทรงสิทธิบัตรได้อนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิบัตรโดย ฝ่าฝืนมาตรา 41 ก่อนการขอให้ คณะกรรมการสั่งเพิกถอนสิทธิบัตร ให้อธิบดีมีคำสั่งให้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงและแจ้งคำสั่งให้ ผู้ทรงสิทธิบัตรหรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิตาม สิทธิบัตรทราบเพื่อยื่นคำแถลงแสดงเหตุผลของตน การยื่นคำแถลงดังกล่าวต้องยื่นภายใน หกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งอธิบดีจะเรียกให้บุคคลใด มาให้ถ้อยคำชี้แจงหรือให้ส่งเอกสารหรือสิ่งใดเพิ่มเติมก็ได้หลักเกณฑ์สำคัญคือ การไม่ใช้การประดิษฐ์ ให้เกิดประโยชน์ในประเทศนั้นจะเป็นเหตุให้อธิบดีทำรายงานการสอบสวนเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิบัตรหลักเกณฑ์สำคัญคือ การไม่ใช้การประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์ในประเทศนั้น ที่จะเป็นเหตุให้เพิกถอนสิทธิบัตรจะต้องปรากฏว่าผู้ทรงสิทธิบัตรไม่มีเหตุผลอันสมควร ถ้ามีเหตุผล อันสมควรจะเพิกถอนสิทธิบัตรไม่ได้ เช่น รัฐบาลไม่อนุญาตให้ตั้งโรงงาน เป็นต้น

3.4 ลักษณะความผิดและความหมายของความผิดที่ยอมความได้และความผิดที่ยอมความไม่ได้

หากจะกล่าวถึงการกระทำที่เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาแล้ว มักจะได้ยินคำว่า “ความผิดอาญาแผ่นดิน” หรือ “ความผิดต่อแผ่นดิน” และคำว่า “ความผิดต่อส่วนตัว” หรือ “ความผิดอันยอมความได้” อยู่บ่อย ๆ ประกอบกับหากผู้ได้ยินถ้อยคำดังกล่าวนี้ได้ผ่านการศึกษาวินิจฉัยคดีมา โดยเฉพาะแล้วก็อาจมีความสงสัยว่าความผิดหรือถ้อยคำเหล่านี้มีความหมายเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร เช่น คำว่า “ความผิดอาญาแผ่นดิน” กับ “ความผิดต่อแผ่นดิน” นั้น มีนัยความหมายเหมือนกัน เช่นเดียวกับคำว่า “ความผิดต่อส่วนตัว” กับคำว่า “ความผิดอันยอมความได้” นั้น ก็มีนัยความหมายเหมือนกันเพียงแต่ถ้อยคำดังกล่าวนี้ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายคนละฉบับกันและใช้ถ้อยคำต่างกันเท่านั้น กล่าวคือในประมวลกฎหมายอาญาใช้คำว่า “ความผิดอันยอมความได้” แต่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะใช้คำว่า “ความผิดต่อส่วนตัว”

“ความผิดอาญาแผ่นดินและความผิดอันยอมความได้” ความหมาย รวมทั้งผลในทางกฎหมายของคดีอาญาทั้ง ๒ ประเภทดังกล่าว ต่อไปนี้

ความหมายหรือลักษณะของ “ความผิดอาญาแผ่นดิน” และ “ความผิดอันยอมความได้” **ความผิดอาญาแผ่นดิน** คือ ความผิดที่หากมีการกระทำแล้วนอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกระทำโดยตรงแล้วยังมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอีกด้วย ดังนั้น รัฐจึงต้องเข้าดำเนินการเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ แม้ผู้ที่ถูกกระทำนั้นจะไม่ติดใจเอาความหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไปแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันสังคมโดยรวมความผิดอันยอมความได้ คือ ความผิดที่หากมีการกระทำแล้วมีผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกระทำโดยตรงเท่านั้น และไม่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ดังนั้น เมื่อผู้ที่ถูกกระทำไม่ติดใจเอาความหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไปแล้วรัฐก็ไม่จำเป็นต้องเข้าไปดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอีกต่อไป นอกจากนี้ประมวลกฎหมายลักษณะอาญาของไทยในอดีตได้มีการกำหนดนิยามคำว่า “ความผิดต่อส่วนตัวไว้ในมาตรา ๖(๗) ว่า “ความผิดส่วนตัว” นั้น ท่านหมายความว่า บรรดาความผิดได้มาร้องทุกข์ขอให้ว่ากล่าว”⁴⁸

ข้อพิจารณาว่าความผิดใดเป็นความผิดอันยอมความได้

ความผิดที่กฎหมายถือว่าเป็นความผิดอันยอมความได้นั้น ได้มีการรอบความคิดในทางนิติบัญญัติว่า “ความผิดอันยอมความได้” ควรจะมีลักษณะ ดังนี้

- ๑) เป็นความผิดที่มีความเป็นอาชญากรรมน้อย
- ๒) เป็นความผิดที่มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากที่พึงเคารพในเจตจำนงของผู้เสียหายหรือมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคลโดยแท้

⁴⁸ คณิศ ฌ นคร, *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2551), 140.

๓) เป็นความผิดที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริงสำหรับกฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่มีโทษทางอาญาของไทยนั้นการที่จะพิจารณาว่าการกระทำความผิดใดจะเป็น “ความผิดอาญาแผ่นดิน” หรือ “ความผิดอันยอมความได้” นั้นมีหลักในการพิจารณาอยู่ว่าความผิดใดจะเป็น “ความผิดอันยอมความได้” ต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าเป็น “ความผิดอันยอมความได้” ส่วนความผิดนอกจากนั้นถือว่าเป็น “ความผิดอาญาแผ่นดิน” ทั้งสิ้นดังจะพิจารณาเห็นได้ตามประมวลกฎหมายอาญาที่ได้มีบทบัญญัติระบุมความผิดที่ยอมความได้ไว้หลายมาตรา เช่น ความผิดเกี่ยวกับการค้า มาตรา ๒๗๒, ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา ๓๐๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๑๑ วรรคหนึ่ง (ดูมาตรา ๓๒๑), ความผิดฐานเปิดเผยความลับ มาตรา ๓๒๒ – มาตรา ๓๒๔ (ดูมาตรา ๓๒๕), ความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา ๓๒๖ – มาตรา ๓๓๒ (ดูมาตรา ๓๓๓ วรรคหนึ่ง), ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา ๓๔๑ มาตรา ๓๔๓ มาตรา ๓๔๔- มาตรา ๓๔๗ (ดูมาตรา ๓๔๘), ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ มาตรา ๓๔๙- มาตรา ๓๕๐ – มาตรา ๓๕๗ (ดูมาตรา ๓๕๑), ความผิดฐานยักยอก มาตรา ๓๕๒ – มาตรา ๓๕๕ (ดูมาตรา ๓๕๖), ความผิดฐานทำให้เสียหายทรัพย์สิน มาตรา ๓๕๘ และมาตรา ๓๕๙ (ดูมาตรา ๓๖๑), และความผิดฐานบุกรุก มาตรา ๓๖๒-มาตรา ๓๖๔ (ดูมาตรา ๓๖๖) เป็นต้น โดยจะพิจารณาเห็นได้ว่าความผิดดังกล่าวเป็นความผิดที่ผู้เสียหายหรือผู้ถูกระทำโดยเฉพาะนั้นได้รับความเสียหายมากกว่ารัฐ จึงควรที่จะให้ผู้เสียหายเป็นผู้วินิจฉัยหรือตัดสินใจว่าควรใช้บังคับกฎหมายอาญาแก่ผู้กระทำความผิดหรือไม่ ถ้าผู้เสียหายไม่ตั้งใจจะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดย่อมสามารถยอมความกันได้⁴⁹

ผลในทางกฎหมายของ “ความผิดอาญาแผ่นดิน” และ “ความผิดอันยอมความได้”

การเริ่มต้นและการฟ้องคดี

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘ ได้กำหนดให้ผู้ที่มิอำนาจฟ้องคดีอาญา ได้แก่ พนักงานอัยการและผู้เสียหาย แต่ในการฟ้องคดีอาญาตามปกติแล้วส่วนมากพนักงานอัยการจะเป็นผู้ฟ้อง กรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญานั้นมีน้อยมาก ทั้งนี้ เพราะว่าการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทยนั้นเป็น “การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ” ซึ่งถือว่ารัฐเป็นเสียหายโดยตรง และเจ้าพนักงานของรัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีอาญาคือ “พนักงานอัยการ” อย่างไรก็ตาม หลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐดังกล่าวก็ไม่ได้ผูกขาดการดำเนินคดีอาญาไว้แต่เพียงฝ่ายเดียวโดยเด็ดขาด เนื่องจากกฎหมายได้บัญญัติให้สิทธิแก่ผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตัวเองหรือจะเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการซึ่งได้ฟ้องคดีนั้นไว้แล้วก็ได้

⁴⁹ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค ๑, พิมพ์ครั้งที่ 9 (กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์, 2549), 14.

โดยสรุปแล้ว “ความผิดอาญาแผ่นดิน” และ “ความผิดอันยอมความได้” มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเริ่มต้นและการฟ้องคดีที่มีความแตกต่างกันดังนี้

3.4.1 ความผิดอาญาแผ่นดิน

คดีความผิดอาญาแผ่นดิน พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายจะเป็นผู้ฟ้องคดีก็ได้หรือพนักงานอัยการจะขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับผู้เสียหายในคดีที่เป็นความผิดอาญาแผ่นดินก่อนคดีเสร็จเด็ดขาดก็ได้หรือผู้เสียหายจะขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการก่อนศาลชั้นต้นพิพากษาคดีนั้นก็ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ อย่างไรก็ตามในคดีความผิดอาญาแผ่นดินบางฐานความผิดถือว่ารัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย เอกชนผู้ได้รับผลจากการกระทำดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นผู้เสียหายจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีหรือขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการได้ เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒, ความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พุทธศักราช ๒๔๙๐, ความผิดตามพระราชกำหนดกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน, ความผิดฐานย้ายหรือทำลายศพตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙๙, ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๘ ฐานเป็นเจ้าของพนักงานทำให้เสียหายเอาไปเสียซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดซึ่งตนมีหน้าที่ดูแลรักษา, ความผิดฐานเจ้าพนักงานเบียดบังยกยอกทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗, พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔, พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒, ความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒, ความผิดฐานย้ายศพเพื่อปิดบังเหตุแห่งการตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙๙ ซึ่งความผิดเหล่านี้เป็นความผิดเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ให้ประชาชนปฏิบัติเพื่อความเป็นระเบียบ ความสงบสุขและความปลอดภัยแก่ประชาชน และเป็นความผิดที่ไม่มีผู้ถูกกระทำถือว่าเป็นการกระทำต่อรัฐ โดยตรงรัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย ดังนั้น เอกชนจึงไม่สามารถเป็นโจทก์ฟ้องคดีเหล่านี้ได้ หรือจะเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการก็ได้เช่นกัน เพราะในกรณีดังกล่าวผู้มีอำนาจดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดคือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพนักงานอัยการเท่านั้น

อนึ่ง คดีความผิดอาญาแผ่นดินนี้แม้ผู้เสียหายไม่ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการก็สามารถฟ้องคดีนั้นต่อศาลได้ เพราะในความผิดอาญาแผ่นดินความเห็นชอบของผู้เสียหายไม่ใช่สาระสำคัญในการดำเนินคดีอาญาดังกล่าว

3.4.2 ความผิดอันยอมความได้

ในคดีความผิดอันยอมความได้นี้ พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายจะเป็นผู้ฟ้องคดีก็ได้ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีเองจะต้องฟ้องภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่ “รู้เรื่องความผิด” และ “รู้ตัวผู้กระทำความผิด” โดยผู้เสียหายไม่ต้องร้องทุกข์แต่อย่างใด อย่างไรก็ตามในคดีความผิดอันยอมความได้นี้ หากผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนไว้แล้วภายใน ๓ เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิด

และรู้ตัวผู้กระทำความผิด ผู้เสียหายสามารถฟ้องคดีเกิด ๓ เดือนได้ ทั้งนี้ โดยอยู่ภายใต้กำหนดอายุ ความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕

ในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๑๒๑ ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ว่าจะต้องมีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน ซึ่งอำนาจในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนในกรณีความผิดอันยอมความได้จะเกิดขึ้นเมื่อ “ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์” ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าในคดีความผิดอันยอมความได้พนักงานอัยการจะเป็นผู้ฟ้องคดีได้ต่อเมื่อมีการร้องทุกข์จากผู้เสียหายในการกระทำความผิดนั้นด้วย

สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ

๑) ความผิดอาญาแผ่นดิน

ในคดีอาญาแผ่นดินนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ ได้บัญญัติกรณีที่ จะทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปเมื่อมีเหตุต่อไปนี้

(๑) โดยความตายของผู้กระทำความผิดกรณีนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๘ ซึ่งได้บัญญัติไว้ว่า “โทษให้เป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด” และการที่ กฎหมายต้องบัญญัติไว้แบบนี้ก็เพราะว่าโทษทางอาญาหรือความรับผิดในทางอาญาถือเป็นเหตุ เฉพาะตัว ไม่สามารถโอนหรือรับมรดกโดยทายาทได้ ดังนั้นคดีจึงเป็นอันระงับเพราะความตายของ ผู้กระทำความผิดเสมอ

(๒) เมื่อคดีเลิกกันโดยผู้กระทำความผิดยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับ ความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิพากษา หรือชำระค่าปรับตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้เปรียบเทียบแล้ว ทั้งนี้ เฉพาะความผิดบางประเภทตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ เท่านั้น

(๓) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องคำพิพากษาคดีเสร็จเด็ดขาด หมายถึง คดีที่ศาลได้มีการวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีและได้มีคำพิพากษาไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แม้จะ เป็นเพียงคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและคดียังไม่ถึงที่สุดเพราะอยู่ระหว่างกำหนดเวลาในการอุทธรณ์ หรือฎีกาก็ตามก็ถือว่ามีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว

(๔) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้นกรณี ดังกล่าวสอดคล้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งได้วางหลักไว้ว่า บุคคลจักต้องรับโทษทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ดังนั้น เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดเช่นนั้นแล้วก็เท่ากับว่าบุคคลนั้นหลุดพ้นจาก การเป็นผู้กระทำความผิดทันที

(๕) เมื่อคดีขาดอายุความที่จะมีผลทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับได้จะต้องเป็นกรณีอายุความฟ้องคดีอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๕ หรือมาตรา ๘๖ เท่านั้น

(๖) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษกฎหมายยกเว้นโทษดังกล่าวนี้จะต้องประกาศใช้ภายหลังจากกระทำความผิดแล้วเท่านั้น แต่ความผิดที่กระทำก็ยังคงเป็นความผิดทางกฎหมายอยู่ เพียงแต่มีกฎหมายออกมายกเว้นโทษให้แก่ความผิดนั้นเท่านั้น และก็มีผลทำให้สิทธินำคดีอาญาไปฟ้องระงับไปด้วย

๒) ความผิดอันยอมความได้

ในคดีความผิดอันยอมความได้นั้น การที่สิทธินำคดีอาญาไปฟ้องจะระงับนอกจากจะมีสาเหตุเดียวกันกับกรณีของความผิดอาญาแผ่นดินตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๘ (๒) ยังกำหนดไว้โดยเฉพาะว่าสิทธินำคดีอาญาไปฟ้องระงับเมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้เนื่องจากความผิดอันยอมความได้นั้นถือว่าเอกชนเป็นผู้เสียหายโดยตรงกฎหมายจึงให้สิทธิแก่ผู้เสียหายว่าจะดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดหรือไม่ ถ้าผู้เสียหายไม่ตั้งใจจะเอาความแก่ผู้กระทำความผิดก็จะไม่ร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานได้ หรือเมื่อได้มีการร้องทุกข์ไปแล้วหรือฟ้องคดีนั้นต่อศาลแล้วก็สามารถที่จะถอนคำร้องทุกข์หรือถอนฟ้องคดีหรือยอมความกันเมื่อใดก็ได้ก่อนคดีถึงที่สุด เพราะรัฐถือว่าเมื่อผู้เสียหายไม่ต้องการดำเนินคดีแล้วรัฐก็ไม่มีสิทธิ์ที่จะดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ ดังนั้น เมื่อมีการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันตามกฎหมายแล้วก็ถือว่าสิทธิที่จะนำคดีอาญาไปฟ้องระงับไปด้วย ซึ่งเห็นว่าแตกต่างกับความผิดอาญาแผ่นดิน ซึ่งแม้ผู้เสียหายจะได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันเองแล้วก็ตาม ก็ไม่ได้มีผลให้คดีนั้นสิ้นสุดแต่อย่างใด รัฐสามารถดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดต่อไปได้

3.4.3 อายุความ

ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องอายุความคดีอาญาของความผิดทั้ง ๒ ประเภท ดังกล่าวไว้ดังนี้

๑) ความผิดอาญาแผ่นดิน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๕ ได้กำหนดอายุความการฟ้องคดีอาญา ซึ่งเป็น “ความผิดอาญาแผ่นดิน” ไว้ว่า ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิดถือว่าคดีนั้นขาดอายุความ

- (๑) ๒๐ ปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุก ๒๐ ปี
- (๒) ๑๕ ปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่า ๗ ปี แต่ยังไม่ถึง ๒๐ ปี
- (๓) ๑๐ ปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่า ๑ ปี ถึง ๗ ปี
- (๔) ๕ ปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่า ๑ เดือน ถึง ๑ ปี

(๕) ๑ ปี สำหรับความผิดต่อระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ เดือน ลงมาหรือต่อระวางโทษ
อย่างอื่น

อนึ่ง ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือ
วิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงด
การพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

๒) ความผิดอันยอมความได้

สำหรับความผิดอันยอมความได้นั้นประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ได้กำหนดอายุความ
การฟ้องคดีอาญาไว้โดยมีกำหนดอายุความเดียวกันกับอายุความฟ้องคดีอาญา ซึ่งเป็น “ความผิดอาญา
แผ่นดิน” ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้เสียหายจะต้องมีการร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลภายใน ๓ เดือน
นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ถ้าระยะเวลาได้พ้น ๓ เดือนแล้ว แต่ผู้เสียหายยัง
ไม่ได้ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลแล้ว กฎหมายถือว่าอายุความในคดีนั้นขาดทันที

บทสรุป

จากหลักกฎหมายหรือลักษณะของการกระทำความผิดทั้ง ๒ ประเภท ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า
ที่กฎหมายได้มีการแบ่งแยกประเภทหรือลักษณะของความผิดออกเป็น “ความผิดอาญาแผ่นดิน”
และ “ความผิดอันยอมความได้” นั้น ก็ด้วยเหตุผลที่ว่าความผิดทั้ง ๒ ประเภท ดังกล่าวมีผลกระทบต่อ
ต่อสังคมที่แตกต่างกันเนื่องจากความผิดอาญาแผ่นดินเป็นความผิดที่ผลกระทบต่อรัฐและสังคม
ส่วนรวมโดยตรง กฎหมายจึงถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายในคดีความผิดเช่นนี้ด้วย แม้ไม่มีการร้องทุกข์จาก
ผู้เสียหายก็สามารถดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ แต่ในคดีความผิดอันยอมความได้ถือว่าเป็นความ
เสียหายต่อผู้เสียหายโดยตรง และไม่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมหากผู้เสียหายไม่ตั้งใจเอาความหรือ
ดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดแล้ว รัฐเองก็ไม่สามารถดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดได้ และการแบ่ง
แยกดังกล่าวยังมีผลต่อสิทธิและกระบวนการในการดำเนินคดีของพนักงานอัยการและของผู้เสียหาย
รวมทั้งยังมีผลต่อความระงับไปซึ่งสิทธิในการฟ้องคดีที่มีความการและของผู้เสียหาย รวมทั้งความผิด
อันยอมความได้นั้นการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความกันตามกฎหมายจะทำให้สิทธินำ
คดีอาญามาฟ้องระงับ ในขณะที่ความผิดอาญาแผ่นดินการถอนคำร้องทุกข์ถอนฟ้องหรือยอมความกัน
ตามกฎหมายไม่ทำให้คดีนั้นระงับไป ตลอดจนส่งผลต่ออายุความของคดีอาญาซึ่งมีกำหนดระยะเวลาที่
แตกต่างกันซึ่งความผิดอันยอมความได้นั้น ถ้าผู้เสียหายไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีภายใน ๓ เดือน จะทำ
ให้คดีอาญาขาดอายุความทันทีแต่ความผิดอาญาแผ่นดินนั้นกฎหมายถือว่าเป็นความผิดอันมิอาจยอม
ความได้แม้จะไม่มีกรร้องทุกข์ภายใน ๓ เดือน ก็ไม่ทำให้คดีขาดอายุความด้วยเหตุนี้ได้

บทที่ 4

วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกฎหมายสิทธิบัตรที่จะเป็นความผิดอันยอมความได้

แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งบุคคลได้ทุ่มเทสติปัญญา ความรู้ เวลา และค่าใช้จ่ายในการคิดค้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีที่สูงขึ้นเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม รัฐจึงเข้ามาให้ความคุ้มครองแก่ผู้คิดค้นโดยให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิเด็ดขาดที่จะปกป้องตนเองจากผู้ละเมิดงานประดิษฐ์ของตน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีหน้าที่ต้องเปิดเผยลักษณะและรายละเอียดของการประดิษฐ์ต่อสาธารณชนเป็นการตอบแทน

สำหรับในประเทศไทยกฎหมายสิทธิบัตรถูกตราขึ้นเพื่อส่งเสริมให้มีการค้นคว้าวิจัยนวัตกรรมขึ้นใหม่เพื่อเป็นประโยชน์และความก้าวหน้าของประเทศจึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เป็นการให้ความคุ้มครองปัจเจกชนให้ได้รับค่าตอบแทนจากการคิดค้น และเพื่อมิให้ผู้ใดละเมิดสิทธิบัตร หากมีการละเมิดสิทธิบัตรย่อมเป็นความรับผิดทางแพ่งระหว่างเอกชนกับเอกชนโดยไม่มีผลกระทบกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใดจึงไม่มีการบัญญัติความผิดทางอาญาเอาไว้ แต่ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ทาละเมิด และเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ แต่การที่รัฐได้กำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดอาญานั้น ทั้งที่แต่เดิมกฎหมายสิทธิบัตรมีเจตนารมณ์และเห็นว่ากฎหมายสิทธิบัตรเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชน ไม่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้นจึงมีประเด็นว่าการนำโทษทางอาญาที่ยอมความไม่ได้มาใช้ในกฎหมายสิทธิบัตรนั้นมิเกิดจากการกดดันของประเทศที่พัฒนาแล้วดังเช่นอเมริกา หรือเพราะเหตุผลใดและมีความเหมาะสมกับประเทศไทยหรือไม่เพียงใด ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการวิเคราะห์กฎหมายของประเทศอเมริกา ญี่ปุ่นและประเทศไทยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ปัญหากฎหมายสิทธิบัตรของประเทศอเมริกา

ระบบสิทธิบัตรในประเทศที่พัฒนาแล้วได้ศึกษาว่าเป็นระบบที่เต็มไปด้วยปัญหา ซึ่งขัดกับทฤษฎีที่เคยเชื่อว่าการผูกขาดจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์ มีสิทธิบัตรจำนวนมากที่ไม่ควรได้รับการจดทะเบียนแต่ยังได้รับการจดทะเบียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาเช่นกัน

ดังข้างต้น อเมริกาเป็นประเทศที่มีมาตรการบังคับทางอาญาในลักษณะความผิดที่ยอมความไม่ได้สำหรับมาตรการทางแพ่งที่มีการกำหนดค่าเสียหายและค่าเสียหายเชิงลงโทษเป็นจำนวนเงินที่สูง และการมีคำสั่งห้ามกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นการละเมิด (Injunction) ที่เป็นกระบวนการทางแพ่งที่มีประสิทธิภาพ แต่อเมริกากลับผลักดันให้ประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยเข้มงวดในการปกป้องคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งเกินไปกว่ามาตรฐานขั้นต่ำในข้อตกลงระหว่างประเทศ

ในประเทศไทยคดีทรัพย์สินทางปัญญาส่วนใหญ่เป็นคดีอาญาแผ่นดินอันยอมความไม่ได้ ดังเช่นกฎหมายสิทธิบัตรที่ผู้วิจัยได้หยิบยกมาเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ โดยคดีสิทธิบัตรส่วนใหญ่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน แต่เมื่อสิทธิบัตรเป็นคดีอาญาแผ่นดิน รัฐจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทั้งที่เอกชนเป็นผู้เสียหาย ระบบสิทธิบัตรของประเทศไทยที่ใช้กันในปัจจุบันนี้เป็นผลมาจากกลุ่มผลประโยชน์นอกประเทศ ได้แก่ สหรัฐ, WIPO, WTO และ FTA โดยเป็นข้อตกลงที่ประเทศพัฒนาแล้วกดดันให้ประเทศคู่เจรจาที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยยอมรับมาตรฐานทรัพย์สินทางปัญญาที่สูงกว่าทริปส์

ดังข้างต้นเหตุผลที่ทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วดังเช่นอเมริกา กดดันให้ประเทศไทยที่ร่วมเป็นภาคีในข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ต้องยอมปฏิบัติตามเนื่องจาก สิทธิบัตรเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่จำกัดอุตสาหกรรม งานโดยทั่วไปมีสิทธิบัตรอยู่ในทุกอุตสาหกรรมและเป็นงานที่ต่อยอดกันไปได้เรื่อย ๆ จากสิ่งที่มีอยู่ก่อน โดยสิทธิบัตรของสหรัฐนั้นพบว่าจะอยู่ในอุตสาหกรรมยา และอุตสาหกรรมเคมีเกษตร ฉะนั้นเมื่อสหรัฐสามารถผลักดันให้ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายรวมทั้งประเทศไทยให้มีการบังคับทางอาญาอย่างเข้มงวดแล้ว สิทธิการผูกขาดและอำนาจการต่อรองและการแสวงหาประโยชน์จากเจ้าของสิทธิบัตรในอเมริกาจะยิ่งสูงขึ้น

ดังข้างต้น เมื่อประเทศสหรัฐอเมริกามีมาตรการบังคับทางอาญาที่ไม่เคร่งครัดสำหรับกฎหมายสิทธิบัตรโดยแสดงออกให้ประเทศอื่นเข้าใจว่าเพื่อให้มีการต่อยอดและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และการประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาโดยรวมแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงไม่ควรใช้มาตรการกดดันให้ประเทศที่กำลังพัฒนาใช้มาตรการบังคับทางอาญาที่เข้มงวดหรือสูงกว่าข้อตกลงระหว่างประเทศหากไม่เช่นนั้นอาจกลายเป็นว่าในประเทศตนเองหรือในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วต่างส่งเสริมให้มีการพัฒนาต่อยอดสิทธิบัตรได้โดยไม่มีมาตรการทางอาญามาบังคับใช้ และเมื่อได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับสิทธิบัตรอย่างใดออกมาจำหน่ายแล้ว จึงแสวงหาประโยชน์โดยใช้มาตรการกดดันให้ประเทศที่กำลังพัฒนาเข้มงวดในการละเมิดผลิตภัณฑ์ที่มีสิทธิบัตรดังกล่าวโดยใช้ทฤษฎีผูกขาดอย่างเคร่งครัด

การใช้ทฤษฎีผูกขาดและใช้มาตรการกดดันให้ประเทศกำลังพัฒนาเข้มงวดในการใช้มาตรการทางอาญาสำหรับสิทธิบัตรนั้น มีบทความที่แสดงความคิดเห็นว่าการเสนอกฎหมายสิทธิบัตรในอเมริกานั้นบิดเบือนไม่ตรงกับเจตนารมณ์ ซึ่งจัดทำโดยนักวิชาการด้านกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในสหรัฐอเมริกาชื่อนาย Noel Mendez ซึ่งได้เผยแพร่บทความเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิบัตรของอเมริกาโดยผู้วิจัยได้ทำการแปลไว้ดังต่อไปนี้

อเมริกาควรกำหนดให้การละเมิดสิทธิบัตรเป็นคดีอาญาแผ่นดินหรือไม่

ในปี 2005 คณะกรรมาธิการประชาคมยุโรปได้ร่างข้อเสนอให้การละเมิดสิทธิบัตรเป็นอาชญากรรมในยุโรป¹ ข้อเสนอของประชาคมยังเป็นที่ยกเถียงกันอยู่ว่า “ความแตกต่างระหว่างกระบวนการลงโทษของประเทศทำให้เกิดความยุ่งยากในการต่อต้านการปลอมแปลงและการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนั้นการละเมิดลิขสิทธิ์และการปลอมแปลง² “ได้กลายเป็นกิจกรรมที่ให้ผลตอบแทนสูงทำนองเดียวกับอาชญากรรมขนาดใหญ่อื่น ๆ เช่น การค้ายาเสพติด³ สหรัฐอเมริกายังคงเพิ่มความพยายามที่จะขยายบทลงโทษทางอาญาต่อการรั่วไหลของเงินในรูปแบบต่าง ๆ และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาผิดประเภท⁴ ในความเป็นจริง กระทรวงยุติธรรมสนับสนุนให้การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศและความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของผู้ประกอบการ⁵ อย่างไรก็ตามในสหรัฐอเมริกายังไม่มีบทลงโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตร⁶ โดยปกติแล้วการเยียวยาสำหรับการละเมิดในสหรัฐอเมริกาทันทีโดยคำสั่งศาล⁷ ความเสียหาย⁸ และค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนายแก่คู่ความซึ่งชนะคดี⁹ อันที่จริง การจงใจละเมิดสิทธิบัตรจะลงอาญา

¹ Commission proposal for a European parliament and council directive on criminal measures aimed at ensuring the enforcement of intellectual property rights, at 3, COM (2005) 276 final [Online], 7 December 2005. Available from http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0276en01.pdf.

² Commission Proposal, supra note 1, at 2.

³ Ibid.

⁴ 86 Ghosh, Gruner & Kesan's, Intellectual Property, Private Rights, the Public Interest, and the Regulation of Creative Activity 981 (2007).

⁵ Dep' t of Justice, Progress Intellectual Property 15 (2006) [Online], 2006. Available from [http://www.usdoj.gov/criminal/cybercrime/20061PTFProgressReport\(6-19-06\).pdf](http://www.usdoj.gov/criminal/cybercrime/20061PTFProgressReport(6-19-06).pdf).

⁶ Abbott, et al., supra note 1, at 663.

⁷ 35 U.S.C. § 283 (2006). See generally H.H. Robertson Co. v. United Steel Deck, Inc., 820 F.2d 384 (Fed. Cir. 1987) (providing a comprehensive analysis of preliminary injunctions for patent infringement). See also eBay, Inc. v. Merc Exchange, L.L.C., 547 U.S.388, 390 (2006) (holding that a plaintiff can seek remedy for patent infringement in the form of a permanent injunction provided that (1) there has been irreparable injury, (2) the current remedies available do not adequately compensate the aggrieved party, (3) after comparing the possible hardships that either party may suffer as a result of granting or not granting the injunction, a remedy in equity is necessary, and (4) the public's interest is not undermined by the issuance of the injunction).

⁸ 35 U.S.C. § 284 (2006).

⁹ 35 U.S.C. § 285 (2006).

ด้วยคำตัดสินชี้ขาดด้วยค่าเสียหายสองหรือสามเท่าแต่ไม่ใช่โทษทางอาญา¹⁰ ทั้งยังมีแรงกดดันที่สหรัฐอเมริกาให้ความร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ เพราะการคุ้มครองสิทธิบัตรของอเมริกา ได้ถูกจัดให้มีความสำคัญมากของรัฐบาล¹¹ ในอดีตที่ผ่านมาสหรัฐอเมริกาได้จัดทำข้อตกลงและสนธิสัญญากับประเทศอื่นเพื่อที่จะให้แน่ใจว่าสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ถือสิทธิบัตรในสหรัฐได้รับความคุ้มครองในต่างประเทศ¹² ซึ่งรวมถึงอนุสัญญาปารีส¹³ สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร¹⁴ และสัญญาการค้าที่เกี่ยวข้องด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา¹⁵ สหรัฐอเมริกายังเป็นผู้ลงนามในสนธิสัญญากฎหมายสิทธิบัตรซึ่งออกกฎหมายในปี 2000¹⁶ นอกจากนี้ความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือไม่ได้ประกาศใช้ในขั้นต้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญายังมีการแก้ไขการป้องกันของพวกเขา¹⁷ สหรัฐยังเป็นสมาชิกขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกด้วย (WIPO)¹⁸ ไม่จำเป็นต้องพูดว่าสหรัฐได้มีการประนีประนอมกับอำนาจอธิปไตยอื่น ๆ และองค์การระหว่างรัฐบาลเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการรักษาสหสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของนักประดิษฐ์ทั่วโลกนี้อาจเป็นการสร้างปัญหาแก่สหรัฐที่จะมอบประวัติศาสตร์ของการละเมิดสิทธิของผู้ถือสิทธิบัตร การตั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอำนาจเวนคืนทรัพย์สินไว้เลยไปช่วงหนึ่ง การสร้างบทลงโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาทั่วโลกทำให้เกิดคำถาม รัฐบาลสหรัฐอเมริกา (โดยเฉพาะรัฐสภา) ควรดำเนินการ

¹⁰ Dowling v. United States, 473 U.S. 207, 227 (1985).

¹¹ Ghosh, S. et al., supra note 4, at 230.

¹² Ibid.

¹³ Paris Convention for the Protection of Industrial Property, Mar. 20, 1883, 21 U.S.T.1583, 828 U.N.T.S. 305 [Online], n.d. Available from <http://www.eisil.org/index.php?sid=492188715&id=556&t=-linkdetails&cat=484>.

¹⁴ Patent Cooperation Treaty, June 19, 1970, 28 U.S.T. 7645, 1160 U.N.T.S. 231.

¹⁵ Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, Annex IC, Apr. 15, 1994, 1869 U.N.T.S. 299, 33 I.L.M. 1197 [Online], n.d. Available from http://www.wto.org/english/docs_e/legal-e/27-trips.pdf.

¹⁶ Patent Law Treaty, 39 I.L.M. 1047 [Online], 1 June 2000. Available from <http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/ip/plt/pdf/trtdocsw038.pdf>.

¹⁷ 17 North American Free Trade Agreement, 32 I.L.M. 289, 605 [Online], 17 December 1992. Available from <http://www.eisil.org/index.php?sid=324668279&id=509&t-linkdetails&cat=479>.

¹⁸ World Intellectual Property Organization, Member States [Online], 29 January 2009. Available from <http://www.wipo.int/members/en/>.

บัญญัติ การเยียวยาทางแพ่งสำหรับการละเมิดสิทธิบัตรต่อไปหรือควรปฏิบัติตามแนวโน้มการเติบโตภายในประชาคมระหว่างประเทศและสร้างบทลงโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตรและถ้าเป็นเช่นนั้นจะเป็นไปในรูปแบบใด ในการตรวจสอบความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิในการทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ถือครองสิทธิบัตร ก่อนอื่นให้คำอธิบายสั้น ๆ เกี่ยวกับกฎหมายสิทธิในสหรัฐอเมริกาตามมาด้วยการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นที่รัฐบาลกลางอาจจะต้องเผชิญถ้ามันกำลังจะกลายเป็นอาชญากรละเมิดสิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกา สุดท้ายผู้เขียนจะตั้งคำถามเกี่ยวกับแนวโน้มระหว่างประเทศในการบังคับใช้การคุ้มครองสิทธิของทรัพย์สินทางปัญญาและมันจะมีผลกระทบต่อนโยบายกฎหมายสิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกาอย่างไร และความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหา

กฎหมายสิทธิบัตรของสหรัฐอเมริกาส่วนที่สำคัญที่สุด¹⁹

ในอเมริกา รัฐบาลมอบสิทธิในการประดิษฐ์ให้กับนักประดิษฐ์เพื่อกระตุ้นการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และศิลปะที่มีประโยชน์²⁰ จากนั้นสิทธิบัตรจะถูกมอบให้กับใครก็ตามที่ประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่หรือการพัฒนาสิ่งที่มีประโยชน์ เครื่องจักร ผู้ผลิตหรือ องค์กรประกอบของวัตถุหรือเป็นของที่ปรับปรุงใหม่มีประโยชน์²¹ การป้องกันอาจขยายแม้แต่จุลินทรีย์ที่มนุษย์สร้างขึ้น (เช่นการผลิต) และไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ²² ระยะเวลาของการประดิษฐ์ยังรวมถึงการค้นพบ นอกจากนี้ สิ่งประดิษฐ์จะต้องเป็นประโยชน์ ไม่เคยมีมาก่อนบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญจะคล้ายกับคนธรรมดาในกฎหมายละเมิด มีหลายปัจจัยที่จะช่วยตรวจสอบว่าผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะธรรมดา นี้ รวมถึงระดับการศึกษาของนักประดิษฐ์ ปัญหาที่พบในงานศิลปะ การแก้ปัญหาทางานที่ปรากฏอยู่แล้วที่จะมี ปัญหา ความรวดเร็วในการนวัตกรรม ความซับซ้อนของเทคโนโลยี (ภายในศิลปะ) และระดับ

¹⁹ For the purposes of this Comment, I will focus primarily on utility patents in order to provide the reader with a general understanding of U.S. patent law, since utility patents are the most common of patents. GHOSH ET AL., supra note 4, at 229.

²⁰ 102 24 U.S. CONST. art.1, § 8, cl. 8. Many argue that the notion of having intellectual property rights in creative and inventive works stems from John Locke's philosophy regarding ownership of one's own labor. GHOSH ET AL., supra note 4, at 1. Locke argues that "every Man has a Property in his own Person." JOHN LOCKE, Two TREATISES ON GOVERNMENT 287 (Peter Laslett ed., Cambridge Univ. Press 1988) (1690). As a result, man owns "[t]he Labour of his Body, and the Work of his Hands." Id. at 287-88. The right of ownership over one's own labor, according to Locke, is "unquestionable." Id. at 288.

²¹ 35 U.S.C. § 101 (2006).

²² Diamond v. Chakrabarty, 447 U.S. 303, 309-10 (1980).

การศึกษาของ (บุคคลอื่น) ในวงการ เพื่อตรวจสอบว่าสิ่งประดิษฐ์นั้นไม่เป็นที่ประจักษ์ ศาลมักจะมองไปที่ขอบเขตของงานที่ปรากฏอยู่ก่อน ความแตกต่างระหว่างงานที่ปรากฏอยู่ก่อนและการเรียกร้องในคำถาม ระดับทักษะของผู้ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และการพิจารณาชั้นที่สอง รวมถึงแต่ไม่จำกัดความสำเร็จในเชิงพาณิชย์ของงานที่ปรากฏอยู่ก่อน ไม่ว่าจะเป็นการอ้างถึงหัวข้อที่จะแก้ปัญหาคำถามระยะยาว ยังไม่ได้รับการแก้ไขและความล้มเหลวของนักประดิษฐ์อื่น ๆ ก่อนหน้านี้ แม้จะขาดการสนับสนุน ศาลสหรัฐเคยมองไปที่การสอนเดิม ข้อเสนอแนะหรือแรงจูงใจที่จรรวมงานที่ปรากฏมาก่อนเป็นแบบทดสอบสำหรับสิ่งไม่เป็นที่ประจักษ์ แต่วิธีการนี้ได้ถูกตัดสินแล้วว่าค่อนข้างจำกัดเกินไปในการประยุกต์ใช้

นอกจากนี้เกณฑ์ลำดับความสำคัญในอเมริกาชี้ให้เห็นว่าการคุ้มครองสิทธิบัตรเจ้าตัวจะเป็นคนแรกที่เริ่มความคิดและลดมันเพื่อที่จะปฏิบัติด้วยความรอบคอบและเหมาะสม ผู้ใดที่พยายามจะพิสูจน์ให้เห็นว่าเข้ามามีความสำคัญกว่านักประดิษฐ์อื่น ๆ จะต้องแสดงให้เห็นด้วยว่าเขาลดสิ่งประดิษฐ์ที่ทดลอง โดยที่คนที่ปกป้องการกระทำที่ละเมิดสิทธิจะต้องพิสูจน์ว่าเจตย์ทั้งสองไม่ได้ลดมันลงเพื่อปฏิบัติซึ่งเขาลดความคิดที่จะให้ผู้ใช้ที่อ่อนกว่าปฏิบัติด้วยตัวเองก่อนที่ผู้ใช้ที่อาวุโสหรือกระตุนนักประดิษฐ์อาวุโสให้ลดการปฏิบัติก่อนที่นักประดิษฐ์อาวุโสล้มเหลวหลักจากทำมาเป็นเวลานาน โดยไม่ได้อธิบายและไม่รับประกันความล่าช้าในกระบวนการความคิดสร้างสรรค์

การฟ้องร้องสิทธิบัตร

เมื่อสิ่งประดิษฐ์ที่เชื่อว่าได้รับการคุ้มครองที่คุ้มค่า จากนั้นนักประดิษฐ์จะต้องเปิดเผยและเรียกร้องเรื่องที่จะคุ้มครองสิทธิบัตร²³ ขั้นตอนในการขอเป็นที่รู้จักกันว่าฟ้องร้องสิทธิบัตรและจะมีการอธิบายที่ดีที่สุดว่าเป็นการกระบวนกรตอบโต้ระหว่างสำนักสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าสหรัฐและนักประดิษฐ์²⁴ นักประดิษฐ์จะนำข้อเรียกร้องบางอย่างและสำนักสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าจะเลือกยอมรับหรือปฏิเสธอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้โอกาสนักประดิษฐ์แก้ไขได้ตามที่พวกเขาต้องการกระบวนกรนี้ถูกออกแบบมาอย่างเข้มงวด ระบุว่านักประดิษฐ์ยื่นหยัดเพื่อผลประโยชน์อย่างสูงจากผลตอบแทนในการคุ้มครองสิทธิบัตร²⁵ การแลกเปลี่ยนนี้เพื่อให้มั่นใจว่านักประดิษฐ์จะได้รับสิทธิพิเศษเหนือสิ่งประดิษฐ์ของเขา สิทธิบัตรที่ได้ถูกกล่าวถึงเป็นทุนผูกขาดตามกฎหมายซึ่งหมายถึงกระตุนให้มีการประดิษฐ์โดยให้รางวัลแก่นักประดิษฐ์ที่มีสิทธิ จำกัดเวลาเพียงหนึ่งปีกำหนดโดยสิทธิบัตร โดยไม่คนอื่นที่ใช้สิ่งประดิษฐ์ของเขา²⁶ ดังนั้น มีข้อสันนิษฐานว่านักประดิษฐ์มีสิทธิเฉพาะ

²³ Ghosh, S. et al., supra note 4, at 316.

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ Sears, Roebuck & Co. v. Stiffel Co., 376 U.S. 225, 229 (1964).

สิทธิบัตรเมื่อสาธารณชนได้รับบางสิ่งที่มีค่าในการโต้เถียง²⁷ นักวิชาการหลายคนเชื่อว่าความคิดของการตอบแทนในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาโดยนักประดิษฐ์ได้ถูกผูกขาดในการถกเถียงสำหรับการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะคือ ล้าสมัย และอุปมาได้ถูกละเมิดเช่นกรณี Eldred²⁸ แต่ความจริงที่ยังคงอยู่ในความสนใจของประชาชนจะถูกบ่อนโดยการโต้เถียงนี้เพราะนักลงทุนจะได้รับการสนับสนุนในการคิดค้นและสิ่งประดิษฐ์ที่ได้ถูกเผยแพร่กับสำนักสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าสำหรับการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ทันทีที่สิทธิบัตรหมดอายุเพื่อที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินคดีสิทธิบัตร เงื่อนไขสี่ข้อที่จะต้องพบ หนึ่งในนักประดิษฐ์จะต้องอธิบายสิ่งประดิษฐ์เป็นภาษาเขียน ข้อนี้จะทำให้สามเหตุผล มันตั้งเป็นสาธารณะในครอบครองของเรื่องสิทธิบัตร ดังนั้นสำนักสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าและศาลสามารถตัดสินใจแต่ถึงกระนั้นนักประดิษฐ์เป็นที่รู้จักแก่สาธารณะหรือถูกนำไปใช้งานทั่วไป สิ่งสำคัญในการเขียนเตือนมิเช่นนั้นนักประดิษฐ์ผู้บริสุทธิ์อาจจะละเมิดลิขสิทธิ์และจะช่วยให้ให้นักประดิษฐ์ในอนาคตทำและใช้สิ่งประดิษฐ์ สิ่งจำเป็นในการเขียนอธิบายเพื่อให้เป็นที่พอใจถ้ามันมีเหตุผลที่ถ่ายโอนการเรียกร้องเรื่องนี้นักประดิษฐ์คนอื่นที่มีความสามารถในทักษะขณะนั้นถูกถ่ายโอนไป ภาพวาดยังสามารถทดแทนสิ่งที่เขียนอธิบาย

สอง การยื่นขอจดสิทธิบัตรต้องช่วยบุคคลใดที่มีทักษะในงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำและใช้สิ่งประดิษฐ์ การเรียกร้องสิทธิไม่สามารถกว้างมากเกินไปเนื่องจากไม่สามารถให้ความสามารถอื่น ๆ ได้ใช้ทำซ้ำหรือสร้างสิ่งประดิษฐ์²⁹ หากนักประดิษฐ์รุ่นหลังมีส่วนร่วมในการทดลองที่ไม่เหมาะสมเพื่อที่จะทำสิทธิบัตรซ้ำ สิทธิบัตรถือว่าไม่เพียงพอ³⁰ ศาลพิจารณาจำนวนของการทดลองที่จำเป็นระดับของคำแนะนำหรือแนวทางที่นักประดิษฐ์ระบุไว้ในคำขอ ขาดตัวอย่างที่แนบในคำขอ ลักษณะของตัวนักประดิษฐ์เอง งานที่มีมาก่อน ระดับความสามารถของผู้ปฏิบัติ การคาดการณ์โดยธรรมชาติ (หรือขาดสิ่งนั้น) ในงานและของเขตการเรียกร้องสิทธิของตนเอง ข้อกำหนดที่เหมาะสมนั้นจะต้องมีอย่างน้อยหนึ่งวิธีที่จะอธิบายไว้ในข้อกำหนดสิทธิบัตร³¹ ประการที่สาม การเรียกร้องสิทธิจะต้องชัดเจนและรัดกุม การเรียกร้องสิทธิจะต้องมีความชัดเจนว่าบุคคลที่มีทักษะในผลงานสามารถได้มา

²⁷ Ghosh, S. et al., supra note 4, at 228.

²⁸ Ghosh, S., Patents and the Regulatory State: Rethinking the Patent Bargain Metaphor after Eldred, 19 BERKELEY TECH. L.J. 1315 (2004); see also Eldred, v. Ashcroft, 537 U.S. 186, 205-06 (2003) (holding that the CTEA, which extends copyright protection for a creative work for the life of the author plus 70 years after his death, is constitutional).

²⁹ Consol. Elec. Light Co. v. McKeesport Light Co., 159 U.S. 465, 474 (1895).

³⁰ In re Wands, 858 F.2d 731, 736-37 (Fed. Cir. 1988).

³¹ Spectra-Physics, Inc. v. Coherent, Inc., 827 F.2d 1524, 1533 (Fed. Cir. 1987).

ซึ่งขอบเขตของการเรียกร้องได้อย่างง่ายดาย สุดท้าย นักประดิษฐ์จะต้องกำหนดวิธีการพิจารณาอย่างดีที่สุดโดยความสมบูรณ์ของสิ่งประดิษฐ์ของนักประดิษฐ์ นี่เป็นการถ่ายทอดซึ่งนักประดิษฐ์จะต้องเปิดเผยวิธีการที่ดีที่สุดหรือกระบวนการในการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ที่เขาพยายามที่จะจดสิทธิบัตร แตกต่างจากข้อกำหนดที่เหมาะสม รูปแบบข้อกำหนดที่ดีที่สุดคือความรู้เชิงจิตวิสัยของนักประดิษฐ์ เพื่อที่จะพิจารณาสิ่งที่เขาหรือเธอคิดว่าเป็นวิธีหรือกระบวนการที่ดีที่สุดเพื่อความสมบูรณ์ของสิ่งประดิษฐ์³² สหรัฐเป็นประเทศเดียวที่กำหนดว่าวิธีการที่ดีที่สุดในการประดิษฐ์จะได้รับการเปิดเผย³³ การละเมิดสิทธิบัตร

พระราชบัญญัติสิทธิบัตรแสดงให้เห็นว่า ผู้ใดก็ตามไม่มีอำนาจในการกระทำ ใช้งาน เสนอขาย หรือขาย สิทธิบัตรการประดิษฐ์ใด ๆ ภายในสหรัฐอเมริกาหรือนำเข้ามาสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ภายในสหรัฐอเมริกาในช่วงเวลาของสิทธิบัตรนั้นถือว่าละเมิดสิทธิบัตร นอกจากนี้ใครก็ตามมีความพยายามก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิบัตรจะต้องระวางโทษเป็นผู้ละเมิด³⁴ การละเมิดโดยทั่วไปกำหนดว่าการเรียกร้องสิทธิบัตรครอบคลุมสินค้าที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดหรือกระบวนการ แต่การตัดสินใจเรียกร้องให้ใช้คำในการกล่าวอ้างได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน การพิจารณาเป็นสิ่งที่ต้องการเพื่อที่จะให้ศาลตีความสิทธิบัตร³⁵ นอกจากนี้ การตีความสิทธิบัตรเป็นคำถามในทางกฎหมายที่จะได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาไม่ใช่ขณะลูกขุน ยิ่งกว่านั้น การละเมิดสิทธิสามารถทำได้โดยตรงหรือทางอ้อม การละเมิดทางตรงอ้างว่าการจดสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์และการถูกกล่าวหาว่าละเมิดสิทธิบัตรเป็นเหมือนกัน โดยทั่วไปศาลเห็นด้วยว่าการละเมิดโดยตรงนั้นหายากมากในทางกลับกัน การละเมิดทางอ้อมนั้นมีความซับซ้อนกว่ามาก การละเมิดทางอ้อมยังเป็นที่รู้จักว่าเป็นหลักแห่งความเท่าเทียมกันควบคุมให้ผู้ที่ได้รับสิทธิบัตรอาจฟ้องที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิด หากสิ่งประดิษฐ์ที่ละเมิดดำเนินการเช่นไปในทิศทางเดียวกันผลได้ผลเหมือนกันอย่างมาก เพื่อที่จะพิจารณาสิ่งเหล่านี้ ศาลจะดูที่ตัวสิทธิบัตร ผลงานที่ปรากฏมาก่อน คดีที่อยู่ในสถานการณ์เฉพาะ วัตถุประสงค์ขององค์ประกอบภายในบริบทของสิทธิบัตร คุณภาพขององค์ประกอบเมื่อรวมกับองค์ประกอบในการกล่าวอ้างสิทธิบัตรอื่น ๆ องค์ประกอบของเป้าหมายในหน้าที่และ ไม่ว่าจะบุคคลใดที่มีทักษะในงานจะรู้ว่าองค์ประกอบในสิทธิบัตรนั้น แลกเปลี่ยนกับอีกคนที่ไม่ได้ถูกกล่าวอ้าง เหตุผลหลักสำหรับหลักการคือเพื่อป้องกัน

³² Courts have often confused the enablement requirement, that requires an objective a inventor's particular knowledge of the subject at the time he claimed the invention. *Id.* At 1532.

³³ Ghosh, S. et al., *supra* note 4, at 344.

³⁴ § 27 1(b) (encompassing willful infringement).

³⁵ See Edward Brunet, Markman Hearings, Summary Judgment, and Judicial Discretion, 9 LEWIS & CLARK L. REV. 93, 94 (2005). This hearing is generally known as a "Markman hearing." *Id.* at 95.

นักประดิษฐ์จากการเปลี่ยนที่ไม่มีนัยยะสำคัญแก่สิทธิบัตรเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการต้องรับผิดชอบต่อการละเมิด

อย่างไรก็ตาม มีการป้องกันการต่อต้านคำขอร้องต่อหลักแห่งความเท่าเทียม หากเจ้าของสิทธิบัตรถูกบังคับให้ยอมจำนนต่อองค์ประกอบเพื่อที่จะผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากสำนักสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า เขาถูกกฎหมายปิดปากจากการกล่าวอ้างหลักการในการดำเนินคดีตามมา³⁶ หรือที่รู้จักกันในชื่อกฎหมายปิดปากประวัติศาสตร์การฟ้องร้อง เว้นแต่เจ้าของสิทธิบัตรจะสามารถยืนยันได้ว่า ณ ขณะที่ยอมจำนน บุคคลผู้มีความชำนาญในระดับสามัญไม่สามารถคาดหวังที่จะร่างข้อเรียกร้องที่จะครอบคลุมองค์ประกอบที่เทียบเท่าที่ถูกกล่าวหา เขาไม่สามารถเรียกร้องหลักการที่กล่าวถึงในภายหลังว่าเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งประดิษฐ์ของเขา³⁷ ในอีกนัยหนึ่ง เจ้าของสิทธิบัตรได้มีการโต้แย้งว่าเมื่อเขาร่างคำขอจดสิทธิบัตร เขาไม่สามารถคาดเดาได้ว่าการยอมจำนนต่อองค์ประกอบจะเทียบเท่ากับองค์ประกอบในการเรียกร้อง ยังมีการต่อสู้อื่น ๆ อีกเช่นกัน³⁸

ในกรณีนี้ ปัญหาอยู่ที่อเมริกาจะสามารถกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตรอย่างไรซึ่งกำหนดว่ามีตัวแปรมากมายที่จะส่งผลกระทบต่อตัดสินในการรับผิดชอบ สิ่งที่มาคือการพิจารณาความสมเหตุสมผลของนโยบายที่แตกต่างสำหรับการไม่กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตรในบริบทนี้เช่นเดียวกับการตรวจสอบตัวชี้วัดศักยภาพที่อาจถูกกำหนดไว้ในระบบยุติธรรมทางอาญาถ้าการละเมิดสิทธิบัตรจะได้รับความผิดทางอาญาที่สหรัฐอเมริกา

ปัญหาที่อาจเกิดกับอาชญากรรมการละเมิดทางสิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกา

ในขั้นนี้ ในการบังคับใช้กฎหมายของคณะกรรมการที่ปรึกษาองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกได้ร่างหลายนโยบายที่สมเหตุสมผลเพื่อการละเมิดสิทธิบัตรที่ไม่ได้เป็นความผิดทางอาญา³⁹ เหนือสิ่งอื่นใด โดยทั่วไปศาลอาญาจะพูดโดยไม่ผ่านการรับรองเพื่อจัดการปัญหาสิทธิบัตร สิทธิบัตรที่ได้รับ

³⁶ Warner-Jenkinson Co. v. Hilton Davis Chem. Co., 520 U.S. 17, 18-19 (1997).

³⁷ Festo Corp. v. Shoketsu Kinzoku Kogyo Kabushiki Co., 535 U.S. 722, 741 (2002).

³⁸ For example, an inventor may not obtain a patent if he abandons his invention because abandoning the invention would give another inventor the opportunity to work on the subject matter in question. 35 U.S.C. § 102(c) (2006). Additionally, an inventor may not obtain a patent if he, intentionally or otherwise, suppresses or conceals his invention during an interference. § 102(g)(1). See also Fujikawa v. Wattanasin, 93 F.3d 1559, 1566-69 (Fed. Cir.1996).

³⁹ World Intellectual Property Organization [WIPO], The Enforcement of Intellectual Property Rights by Means of Criminal Sanctions: An Assessment, at 15, WIPO/ACE/4/3 (Nov. 1, 2007) [hereinafter Enforcement Assessment].

ใด ๆ ก็ตามอาจครอบคลุมสิ่งประดิษฐ์หลายอย่าง ความไม่สมเหตุสมผลของสิทธิบัตรโดยทั่วไปจะป้องกันการละเมิด มันเป็นไปได้จริงในสำหรับผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อตรวจสอบว่าสินค้าเฉพาะใด ๆ ก็ตามเป็นสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ คดีสิทธิบัตรค่อนข้างแพง และอัตราส่วนที่สำคัญของสิทธิบัตรถูกเพิกถอนในกระบวนการคดีสิทธิบัตร

การพิจารณานโยบายอื่น ๆ ที่แก้ไขโดยคณะกรรมการรวมถึงทัศนคติที่ขัดแย้งหรือสับสนเกี่ยวกับการป้องกันการคุ้มครองสิทธิทางปัญญา ระดับทั่วไปของความผิดพลาดทางอาญาและทางเลือกในการใช้ดุลยพินิจที่ไม่ดีในนามของอัยการรัฐบาล นอกจากนี้ คณะกรรมการระบุว่ามีสิ่งใดก็ตามที่พิจารณาแล้วว่าจะทะเบียนได้ในหนึ่งประเทศอาจจะไม่สามารถจดทะเบียนได้ในอีกประเทศหนึ่งและได้รับการยอมรับว่าอาจจะมีปัญหาในเรื่องที่ว่าใครที่ควรจะถูกดำเนินคดี บทบาทของผู้ร้องทุกข์ คำให้การแก้ฟ้อง การลงโทษและการตัดสินชี้ขาด ผู้เขียนจะขออธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็นเหล่านี้เช่นเดียวกับแสดงให้เห็นว่าเป้าหมายของนโยบายแสดงให้เห็นถึงบทลงโทษของผู้ละเมิดกฎหมายที่อาจจะขัดแย้งกันทั้งหมดกับนโยบายที่มีเหตุผลสำหรับการบังคับใช้การคุ้มครองสิทธิของทรัพย์สินทางปัญญา

ศาลอาญาไม่รับรองการจัดการกับปัญหาสิทธิบัตร

คณะกรรมการตั้งข้อสังเกตว่ากฎหมายทั่วไปของบางประเทศ ฝ่ายตุลาการไม่มีคุณสมบัติการจัดการกับเรื่องทางเทคนิค อย่างไรก็ตาม ศาลมาร์คแมนตั้งข้อสังเกตว่าผู้พิพากษา (ในสหรัฐอเมริกา) มักจะตีความภาษาสิทธิบัตร ส่วนใหญ่ถือได้ว่าการตีความสิทธิบัตรต้องใช้การอบรมพิเศษและฝึกฝน ซึ่งเป็นความสามารถที่ผู้พิพากษาที่ไต่สวนคดีสิทธิบัตรบ่อย ๆ พึงมีผลที่ตามมา พวกเขาจะมีความเชี่ยวชาญมากขึ้นในการทำความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์หรือภาษาทางเทคนิคว่าการเฉลี่ยลูกขุน สมมุติว่านี่อาจเป็นผู้พิพากษาเขตอำนาจศาลรัฐบาลกลางจริง (เพราะพวกเขาจัดการกับคดีละเมิดสิทธิบัตรอยู่บ่อย ๆ)⁴⁰ ผู้พิพากษาศาลอาญารัฐบาลกลางอาจไม่ได้มีความเชี่ยวชาญเหมือนกัน บอกได้ว่าพวกเขาไต่สวนการฟ้องร้องทางอาญาไม่น้อยกว่า 90,407 ในช่วงเวลาน้อยกว่าหนึ่งปี⁴¹ เพื่อที่จะเพิ่มจำนวนคดีเพิ่มเติมประมาณ 2,700 คดีให้ภาระงานของพวกเขาจะเป็นภาระความผิดพลาดทางอาญาของระบบยุติธรรมของรัฐบาลกลางต่อไป⁴² สหพันธ์ผู้พิพากษาศาลอาญาหรือผู้พิพากษาที่ระดับ

⁴⁰ Ghosh, S. et al., supra note 4, at 230. The Court of Appeals for the Federal Circuit hears patent appeals. Id.

⁴¹ Bureau of Justice Statistics, US. Dep't of Justice, Compendium of Federal Justice Statistics, 2002 [Online], 1 September 2004. Available from <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/pub/pdf/cfjs02.pdf>.

⁴² Bureau of Justice Statistics, US. Dep't of Justice, Intellectual Property Theft, 2002 [Online], 2004. Available from <http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/pub/pdf/ipt02.pdf>.

พิจารณาคดีในระดับเพียงเท่านี้ไม่สามารถอุทิศเวลามากพอที่จะให้แก่คดีละเมิดสิทธิบัตรที่มีความซับซ้อนทางวิทยาศาสตร์ นอกเหนือไปจากภาระงานปกติของพวกเขา⁴³

การได้รับสิทธิบัตรใด ๆ อาจครอบคลุมถึงสิ่งประดิษฐ์หลายอย่าง

ตามที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ว่าองค์ประกอบในการเรียกร้องในการจดสิทธิบัตรไม่ได้จำกัดอยู่แค่ที่เขียนอะไรในคำขอ⁴⁴ องค์ประกอบในการกล่าวอ้างนั้น อาจมีหลายที่เหมือนกัน บางสิ่งอาจไม่ได้เป็นที่รู้จักในขณะที่คำขอถูกยื่นต่อสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า เพราะภาษาไม่ใช่องค์ประกอบของสิ่งประดิษฐ์ที่สมบูรณ์ ศาลไม่บังคับให้ภาษาเป็นการกล่าวอ้างอย่างตามตัวอักษร เพื่อที่จะหยุดยั้งสิทธิบัตรจากการกล่าวอ้างความเหมือนที่เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องการจดสิทธิบัตร พวกเขาเชื่อในงานที่ปรากฏมาก่อนในการตัดสินใจหากสิ่งประดิษฐ์มีความเป็นไปได้ที่จะมีการละเมิดนั้นที่จริงแล้วเหมือนกับสิ่งประดิษฐ์ที่ถูกกล่าวอ้าง การที่ศาลมีงานที่งานคั่งค้างที่สำคัญนำมาใช้ในการตีความสิทธิบัตร การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตรอาจลดทอนผู้มีอำนาจการพิจารณาคดีในศาลลงอย่างจริงจังเพื่อประสิทธิภาพในการแก้ไขข้อพิพาท จะไม่มีช่องว่างในการจัดการปัญหา คำสั่งห้ามของศาล หรือการเยียวยาอื่น ๆ

การทำให้สิทธิบัตรเป็นโมฆะเป็นแบบอย่างป้องกันการละเมิด

พระราชบัญญัติสิทธิบัตรระบุว่าสิทธิบัตรเป็นโมฆะหากมันไม่ผ่านตามข้อบังคับใด ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเอง การลงโทษทางอาญานั้นไม่ควรนำมาใช้ในบริบทของการละเมิดสิทธิบัตรเพราะกระบวนการของตัวพระราชบัญญัติก่อนหน้านี้เข้มงวดมากอยู่แล้ว แม้ว่าแนวโน้มเมื่อไม่นานมานี้ของศาลถือครองสิทธิบัตรอย่างถูกต้อง

มันเป็นไปไม่ได้จริงสำหรับผู้บังคับใช้กฎหมายที่จะตัดสินว่าผลิตภัณฑ์ใดเป็นผลิตภัณฑ์ละเมิด

บุคลากรที่บังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไปจะได้รับการฝึกอบรมอำนาจในการจับกุม วิธีการพิจารณาความอาญา (รวมถึงการสืบค้นข้อกำหนดของหมายอาญา ข้อยกเว้น หมายจับและการซักถามระหว่างคุมตัว) กฎหมายอาญา (รวมถึงการก่ออาชญากรรมต่อบุคคล ทรัพย์สิน และอาชญากรรมต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน) และสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน

⁴³ Ghosh, S. et al., supra note 4, at 354 (noting that “litigated patents ... tend to be more complex” and “take longer to prosecute”).

⁴⁴ Festo Corp. v. Shoketsu Kinzoku Kogyo Kabushiki Co., 535 U.S. 722, 727 (2002)
127 See generally N.Y. Police Dep't , Police Student's Guide (2004) (on file with author); N.Y. Police Dept , Patrol Guide (2006) (on file with author).

ยุติธรรม⁴⁵ อย่างไรก็ตามพวกเขาอาจไม่ได้รับการอบรมในด้านวิทยาศาสตร์หรือด้านเทคนิคอื่น ๆ⁴⁶ ดังนั้น พวกเขาอาจไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องวิทยาศาสตร์ เช่นนี้แล้วพวกเขาอาจไม่มีคุณสมบัติที่จะทำการตัดสินใจ ขึ้นอยู่กับสาเหตุความน่าจะเป็นคนนั้นได้ละเมิดสิทธิบัตร ตัวแทนอาจสามารถได้รับข้อเท็จจริงที่เป็นไปได้จากการจัดสินของศาลจากผู้พิพากษาก่อนที่จะมีการจับกุมผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดสิทธิบัตรแต่แล้วเราก็กลับไปปัญหาแรก กล่าวคือ ผู้พิพากษาอาจไม่มีเวลาให้ตัวเองได้ทำความเข้าใจความคุ้นเคยกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีการละเมิดสิทธิบัตร

คดีสิทธิบัตรมีค่าใช้จ่ายสูง

บางคนแย้งว่าคดีสิทธิบัตรอาจไม่ได้มีราคาสูงหากต้องเกี่ยวข้องกับระบบยุติธรรมทางอาญา⁴⁷ ดังนั้นการพิจารณาการละเมิดสิทธิบัตรในกรณีนี้จะไม่สอดคล้องกับกระแสการเฉลิมฉลองวีรบุรุษนักคิดค้นและลงโทษผู้ที่แสวงหาผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรม⁴⁸ แม้ว่าคดีสิทธิบัตรจะมีไม่บ่อย จำนวนเงิน 4.33 ล้านดอลลาร์ ถูกจ่ายเพื่อให้นักประดิษฐ์ได้รับสิทธิบัตรประจำปี⁴⁹

นอกจากนี้ มีนักวิชาการหลายคนโต้แย้งว่าสำนักงานสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าไม่รู้เหตุผลเพราะทรัพยากรทางการเงินที่จำเป็นเพื่อตรวจสอบสิทธิบัตรซึ่งสำคัญมาก เป็นไปได้หรือไม่ที่ศาลอาญาพยายามที่จะไม่รู้เหตุผลซึ่งระบุว่าหากพบสิทธิบัตรที่ต้องตามกฎหมาย (เพราะค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบมันสำคัญมาก⁵⁰ ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดจะต้องติดคุกหรือไม่ Ghosh ตั้งข้อสังเกตว่าเพื่อที่จะให้ระบบสิทธิบัตรน่าพอใจที่สุด บทบาทของศาลในการรักษาการทำงานของพวกเขาจะต้อง

⁴⁵ Generally N.Y. Police Dep't , Police Student's Guide (2004) (on file with author); N.Y. Police Dep't , Patrol Guide (2006) (on file with author).

⁴⁶ Law enforcement personnel may be well versed in electronic surveillance techniques or certain computer or scientific technologies (as they relate to the administration of criminal justice), but the level of training required in order to understand scientific principles relating to certain patentable subject matter may be far greater than what an agent possesses. The Federal Bureau of Investigation, for example, dictates that persons with backgrounds in the physical sciences are eligible for the position of "special agent," but doesn't stipulate whether an advanced degree is required. Fed. Bureau of Investigation, FBI Special Agent Critical Skills.

⁴⁷ Borland, supra note 22, at 197.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ghosh, S. et al., supra note 4, at 354.

⁵⁰ Lemley, M. A., Essay, Rational Ignorance at the Patent Office, 5 Nw. U. L.REV. 1495 (2001).

กำหนด⁵¹ ควรพิจารณาทุนทางสังคม ดูเหมือนว่าคดีสิทธิบัตรจะมีค่าใช้จ่ายสูงทั้งทางการเงินและทางสังคม และเมื่อเป็นเช่นนี้ การดำเนินคดีไม่ควรเกิดขึ้นในศาลอาญา

อัตราส่วนที่สำคัญของสิทธิบัตรถูกเพิกถอนในกระบวนการคดีสิทธิบัตร

ตามที่ระบุไว้ก่อนหน้านี้การทำงานร่วมกันระหว่างนักประดิษฐ์และสำนักสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าเป็นที่รู้จักกันในชื่อการจดทะเบียนสิทธิบัตรรวมทั้งดำเนินคดีของหน่วยงานและการปฏิเสธ ในที่สุดกระบวนการนี้ได้กำหนดสิ่งที่นักประดิษฐ์ต้องเปิดเผยและสิทธิพิเศษที่จะได้รับจากเขา Ghosh แย้งว่าข้อกำหนดต่ำกว่า 35 U.S.C. § 112 นั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในกระบวนการเปิดเผยข้อมูล เมื่อพิจารณาถึงความเข้มงวดของข้อกำหนดในการคำขอความท้าทายในการจดสิทธิบัตรมากมายเกิดขึ้นขณะระหว่างกระบวนการพิจารณาข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิบัตรที่ฝ่ายหนึ่งแทรกแซงการจดสิทธิบัตรอื่นโดยให้เหตุผลว่าเข้าเป็นคนแรกหรือเริ่มขอสิทธิ อีกนัยหนึ่ง กระบวนการพิจารณาข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิบัตรสามารถช่วยในการกำหนดแต่ถึงอย่างนั้นผู้ที่ละเมิดสิทธิบัตรของผู้อื่นเพราะกระบวนการช่วยกำหนดคำถามในการคิดค้น นอกจากนี้ ในปี 2002 น้อยกว่าร้อยละสองของข้อพิพาท 7,445 ข้อที่กังวลเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (ที่ซึ่งเกี่ยวกับสิทธิบัตรประมาณ 2,700 เรื่อง) ส่งผลต่อการตัดสินของศาลพิจารณาคดี คงไม่ต้องบอกว่า คดีละเมิดสิทธิบัตรมากมายได้รับการแก้ไขก่อนเริ่มขั้นตอนการพิจารณาคดีทั้งขณะยื่นขอจดหรือก่อนคำตัดสินของคณะลูกขุนจะออก แม้ว่าอัยการจะมีอำนาจในการต่อรองคำแก้ต่าง⁵² ก่อนการพิจารณาคดีแยกกันและการพิจารณาคดีที่เป็นไปได้ในช่วงต้นของศาลชั้นต้นจะไม่สามารถใช้ได้เนื่องจากคดีละเมิดสิทธิบัตรจะถูกดำเนินความผิดในศาลอาญา

ยกตัวอย่างเช่น วิธีพิจารณาความแพ่งเสนอวิธียกฟ้องคดี⁵³ หลายครั้งที่โจทก์ต้องการที่จะยกฟ้องคดีโดยสมัครใจโดยปราศจากความอคติก่อนที่จำเลยยื่นคำให้การต่อศาล⁵⁴ เมื่ออัยการตัดสินใจดำเนินคดีเธอจะทำในนามของพลเมืองของประเทศ⁵⁵ และเมื่อรัฐบาลตัดสินใจดำเนินคดีกับใครบางคนเพื่อความผิดทางอาญา เขี่ยอาจไม่เพียงแค่ออกคำให้การ จำเลยมีสิทธิเผชิญหน้ากับเขา นอกจากนี้ ระเบียบกลางอนุญาตให้คู่กรณียื่นคำขอเพื่อสิ่งที่เรียกว่าเป็นคำตัดสินของศาลโดยตรงหรือการตัดสินที่เป็นข้อกฎหมาย สิ่งนี้ยินยอมให้ศาลรับคำร้องในการตัดสินเสมือนข้อกฎหมายต่อ

⁵¹ Ghosh, S. et al., supra note 4, at 355. (2004) (on file with author).

⁵² Dripps, D., Criminal Justice Process, in I ENCYCLOPEDIA CRIM. JUST. 362, 364-69 (2002), reprinted in Kaplan, J. et al., Criminal Law 5 (5th ed. 2004).

⁵³ Subrin, S. N. et al., Civil Procedure 446 (2d ed. 2004). The examples cited herein are clearly not exhaustive; they are illustrative.

⁵⁴ FED. R.Civ. P. 41(a)(l).

⁵⁵ N.Y. Police Dep't, Police Student's Guide: Introducing Law and Justice 26.

คู่กรณีในคำขอโดยมีเงื่อนไขว่าคู่กรณีจะได้ยื่นประเด็นระวางการพิจารณาคดี นอกจากนี้การยื่นคำขอของคู่กรณีสามารถทำได้ไม่ว่าจะเวลาใดก่อนที่หัวข้อจะถูกส่งไปให้คณะลูกขุน นี่อาจทำยินยอมให้คู่กรณีหลีกเลี่ยงสิทธิของผู้อื่นในการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุนในศาลแพ่งโดยไม่ต้องส่งเรื่องไปให้คณะลูกขุน แม้ว่าผู้คัดค้านในกัลโลเวย์จะแย้งว่าคดีนี้มีส่วนทำให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ห้าถูกทำลายด้วยการพิจารณาคดีที่ละน้อย ความจริงยังคงเหลืออยู่ซึ่งถูกใช้ในการดำเนินคดีตั้งกลยุทธ์และหากการละเมิดสิทธิบัตรเป็นความผิดทางอาญามันไม่มีความเป็นไปได้เพราะในศาลอาญาผู้ถูกกล่าวหาไม่มีสิทธิ์ในการพิจารณาคดีของคณะลูกขุนศาลฎีกาตัดสินในปี 1968 ว่าการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุนในคดีอาญาเป็นหลักพื้นฐานของโครงสร้างความยุติธรรมของอเมริกา สุดท้ายระเบียบกลางยังช่วยให้คู่กรณียื่นคำขอต่อคำพิพากษาเสมือนข้อกฎหมายแม้หลังจากที่คณะลูกขุนได้คำตัดสิน นี่อาจช่วยให้การตัดสินใจของคณะลูกขุนต่อสู่กับการพิจารณาคดีใหม่ หรือศาลยื่นคำตัดสินตรงตั้งข้อกฎหมาย กลยุทธ์นี้อาจจะต้องยกเลิกถ้าการละเมิดสิทธิบัตรถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาเพราะจำเลยมีสิทธิที่จะถูกพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน

ทัศนคติที่ขัดแย้งหรือสับสนเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

การจูงใจละเมิดลิขสิทธิ์ในสหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นความผิดทางอาญาและรัฐสภาได้กำหนดบทลงโทษที่รุนแรงสำหรับผู้ที่ถูกพบว่าทำความผิดในการละเมิดลิขสิทธิ์ รวมถึงการหากำไรจากผลงานลิขสิทธิ์ การทำงานเกี่ยวกับลิขสิทธิ์โดยไม่มีแรงจูงใจเรื่องกำไร การกระจายผลงานก่อนเผยแพร่งานลิขสิทธิ์ การใช้เทคโนโลยีที่หลีกเลี่ยงการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ การปลอมแปลงฉลาก เอกสาร และบรรจุภัณฑ์ของงานลิขสิทธิ์ การสร้างบันทึกผิดกฎหมายและบันทึกวิดีโอหลากหลายการกระทำผิดทางอาญาตามมาด้วยการลงโทษอย่างรุนแรง นอกจากนี้ ยังมีการกระทำปลอมแปลงเครื่องหมายการค้าลงโทษผู้ที่เจตนาปลอมแปลงสินค้าและบริการ การปลอมแปลงเครื่องหมายการค้ายังเผชิญกับการลงโทษอย่างรุนแรง รวมถึงค่าปรับไม่เกินสองล้านเหรียญสหรัฐจำคุกสิบปีหรือทั้งจำทั้งปรับ แม้แต่การขโมยความลับทางการค้าได้ใช้สิทธิ์ในการป้องกันผ่านมาตรการทางอาญา แต่การละเมิดสิทธิบัตรตามที่ได้ระบุไว้ก่อนหน้านั้นยังไม่เป็นความผิดทางอาญาในอเมริกา นักวิชาการตั้งสมมติฐานว่านี่เป็นเพราะสิทธิบัตรจำนวนมากถูกพบว่าไม่ถูกต้อง คำอธิบายที่เป็นไปได้อีกอย่างหนึ่งคือ บริษัทอเมริกามีส่วนในข้อพิพาทการละเมิดสิทธิบัตรบ่อย ดังนั้นจึงพยายามใช้อิทธิพลของตนในคดีแบบนี้ ทั้งสองวิธีมีสิ่งหนึ่งที่แน่นอนคือ มีความขัดแย้งอย่างเป็นธรรมชาติในวิธีที่อเมริกาช่วยปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา

ระดับทั่วไปของความผิดทางอาญา

คณะกรรมการพบว่าสภานิติบัญญัติการฟ้องร้องและศาลมีการจัดลำดับงานของพวกเขาและอาชญากรรมทรัพย์สินทางปัญญาไม่ได้มีการตั้งภูมิลำเนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่มีอาชญากรรมสูง

FBI ตั้งข้อสังเกตว่าในปี 2002 มีการกระทำความผิดในสหรัฐอเมริการวมทั้งสิ้นประมาณ 11,877,218 คดี⁵⁶ ประมาณ 1,426,325 เป็นคดีที่พิจารณาว่ามีความรุนแรง⁵⁷ ในอาชญากรรมเหล่านี้ กระทรวงยุติธรรม ดำเนินคดีฆาตกรรม 279 คดี ข่มขืน 315 คดี และปล้น 2,070 คดี⁵⁸ ถูกจัดว่าเป็นอาชญากรรมรุนแรง ที่ถูกพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ⁵⁹ การละเมิดสิทธิบัตรเหมือนจะไม่ได้ได้รับความสนใจจากระบบยุติธรรม ของรัฐบาลกลาง

ทางเลือกในการตัดสินใจที่ไม่ดีในนามของรัฐบาล

คณะกรรมการถือว่าการตัดสินใจที่ผิดพลาดนั้นเป็นเพราะบางครั้งข้อมูลไม่เพียงพอ

สันนิษฐานว่าอัยการสหรัฐมีเทคนิคหรือพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่จำเป็นจะต้องตรวจสอบประเด็น สิทธิบัตรอย่างถูกต้องและขอกกล่าวหาในการละเมิด ความคิดที่ว่าอัยการการใช้ดุลพินิจเสี่ยงได้รับการ วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในหลายปีที่ผ่านมา โดยทั่วไปนายความของรัฐบาลกลางมีดุลพินิจ ในการชักถาม อำนาจนี้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะอัยการ สามารถคัดกรองผู้ต้องสงสัยว่าที่จริงแล้วเป็นผู้บริสุทธิ์เช่นเดียวกับตัดสินใจเรื่องความเหมาะสมเรื่อง ค่าปรับทางอาญา นอกจากนี้อัยการต้องตรวจสอบว่ามีหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าจะเกิดเหตุที่น่าสนใจหรือไม่ในการดำเนินคดีกับผู้ที่ถูกกล่าวหาและค่าใช้จ่ายในการยื่นคำร้องถ้า เธอตัดสินใจจะดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหา แต่ได้รับการตัดสินใจของอัยการที่จะดำเนินคดีกับบุคคลที่ อาจจะได้รับผลกระทบจากความเชื่อส่วนบุคคลหรือมุมมองทางการเมือง เราจะเพิกเฉยความเป็นไปได้ ที่อัยการล้มเลิกโดยผลประโยชน์ทางการเงิน

ใครควรถูกดำเนินคดีทางอาชญากรรม

ในการตัดสินใจที่จะดำเนินคดีทางอาญาต่อบุคคลใดก็ตามอาจเป็นปัญหาต่อรัฐบาลเพราะ

(1) มันอาจเป็นเรื่องยากที่จะตัดสินใจว่าใครมีความสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น ใครที่เป็นนักประดิษฐ์คนแรก ที่สามารถยื่นฟ้องต่อผู้ละเมิดและ (2) มันอาจเป็นเรื่องยากที่จะตรวจสอบว่าใครเป็นผู้ละเมิดสิทธิบัตร ของผู้อื่นในกรณีที่มีการละเมิดทางอ้อม ที่ละเมิดจะถูกกำหนดโดยการยื่นหลักแห่งความเท่าเทียม

⁵⁶ Uniform Crime Reporting (UCR) Program, Crime in the United States 9 (2002)

[Online], n.d. Available from http://www.fbi.gov/ucr/cius_02/pdf/02crime.pdf.

⁵⁷ Id. at 15. Violent crime consists of “murder and no negligent manslaughter, forcible rape, robbery, and aggravated assault.” Id. Moreover, violent crimes are those which involve the use of “force or the threat of force.” Id.

⁵⁸ Federal Justice Statistics, supra note 88, at 28.

⁵⁹ Uniform Crime Report, supra note 146, at 9. her invention from the public” indefinitely with the intention to profit from having withheld it. Paulik v. Rizkalla, 760 F.2d 1270, 1273 (Fed. Cir. 1985).

1) บุริมภาพตามที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ สิทธิบัตรจำนวนมากถูกคัดค้านผ่านกระบวนการบริหารจัดการหรือที่เรียกว่าการแทรกแซง⁶⁰ อย่างไรก็ตามการจะกำหนดว่าใครคือนักคิดค้นคนแรก อาจจะใช้เวลาและกระบวนการที่ยากลำบาก⁶¹ และยังมีหลายปัจจัยที่อาจกระทบต่อการกำหนด ความสำคัญ เหล่านี้รวมถึงการเจตนาปราบปรามสิ่งประดิษฐ์ การอนุমানกำจัดหรือปกปิด กระตุ้น หรือลดสิ่งประดิษฐ์ในการปฏิบัติก่อนนักประดิษฐ์อื่น ๆ ในฟูจิภาวะ นักประดิษฐ์ต่างชาติ (ฟูจิภาวะ) ของอุทธรณ์คำตัดสินของคณะกรรมการสิทธิบัตรและข้อพิพาทซึ่งได้รับความสำคัญของการประดิษฐ์ กว่าสารประกอบและวิธีการในการยับยั้งการสังเคราะห์คอเลสเทอรอลในมนุษย์และสัตว์อื่นต่อ นักคิดค้นคนอื่น (วรรณะสิน) ในการสนับสนุนการตัดสินใจของคณะกรรมการ ศาลตรวจสอบการ ได้แย้งหลายข้อที่ทำโดยฟูจิภาวะเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวข้างต้น

การเจตนากำจัดหรือปกปิด เริ่มต้นฟูจิภาวะระ นักคิดค้นอาวุโสแย้งว่าวรรณะสินจงใจกำจัด งานประดิษฐ์ของเขา ตามข้อกำหนดของศาล⁶² การเจตนากำจัดจะต้องมีมากกว่าเรื่องของเวลา มัน จะต้องแสดงหลักฐานว่าผู้คิดค้นจงใจยื่นคำขอจดสิทธิบัตรล่าช้าเพื่อยืดเวลาระหว่างที่สิ่งประดิษฐ์ถูก เก็บไว้เป็นความลับและฟูจิภาวะไม่สามารถแสดงหลักฐานดังกล่าวได้อย่างไรก็ตาม ศาลตั้งข้อสังเกต ว่าวรรณะสินไม่ได้มีประสิทธิภาพในการเตรียมการยื่นจดสิทธิบัตรของเขามากเท่าที่ควร เขาขอ ยื่นจดทะเบียนสิทธิบัตรมากกว่าปีครึ่งและเขาลดสิ่งประดิษฐ์ที่ทดลอง ดังนั้นการเก็บรักษาความลับ สิ่งประดิษฐ์ของเขาเป็นระยะเวลาสิบเจ็ดเดือน แม้จะพ้นกำหนดเวลาแต่ศาลถือว่าวรรณะสินไม่ได้มี เจตนากำจัดสิ่งประดิษฐ์ของเขา หากการละเมิดสิทธิบัตรจัดเป็นความผิดทางอาญา ความยากใน การกำหนดว่าใครมีความสำคัญเหนือกว่าสิ่งประดิษฐ์ในบริบทนี้อาจนำไปสู่หายนะ ยกตัวอย่างเช่น นักประดิษฐ์ที่พบว่าความสำคัญเหนือกว่าผู้อื่นอาจตัดสินใจที่จะเรียกร้องการดำเนินคดีทางอาญาต่อ ผู้อื่น แม้ว่าเหตุผลเดียวที่ผู้ถูกกล่าวหาว่าละเมิดจะพยายามปกป้องหัวข้อนี้ในประเด็นแรกเพราะเหยื่อ (นักประดิษฐ์อาวุโส) เจตนากำจัดหรือปกปิดงานของเขา เนื่องจากเขาไม่ได้เปิดเผยว่าเขาเป็นนัก ประดิษฐ์คนแรก แต่ในกรณีของฟูจิภาวะบ่งชี้ว่าแม้นักประดิษฐ์จะยกเลิกงานของเขาเป็นเวลาสิบเจ็ด เดือนแต่เขายังคงมีความสำคัญ ดังนั้น ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดอาจถูกกักขังอย่างง่ายตายเพียงเพราะ นักประดิษฐ์คนแรกจะจับหรือปกปิดงานของตนจากสาธารณะ ผู้คิดค้นคนแรกไม่ได้อธิบายทุกคน ไม่ต้องพูดถึงผู้ที่ถูกกล่าวหาที่แจ้งว่าพยายามในประเด็นนั้น ดังนั้นเขาไม่ควรกล่าวหาผู้อื่นว่าละเมิด หรือใครก็ตามถูกกล่าวหาว่าละเมิด⁶³

⁶⁰ Ghosh, S. et al., supra note 4, at 271; see also discussion supra Part I.F.

⁶¹ 143 See Fujikawa v. Wattanasin, 93 F.3d 1559, 1563-69 (Fed. Cir. 1996).

⁶² Id. at 1567. An inventor intentionally suppresses her invention when she withholds.

⁶³ Ibid.

การเจตนาจำกัดหรือปกปิด สอง พูจิกาวะยังแย้งว่าการจำกัดและ/หรือปกปิดจะได้รับการอนุमानว่าเพราะวรรณะสินได้รับแรงกระตุ้นให้ยื่นขอจดสิทธิบัตรไม่นานหลังจากบุคคลที่สามออกสิทธิบัตรซึ่งแวดล้อมไปด้วยประเด็นที่คล้ายของเขา ศาลยอมรับว่าหลักฐานที่นักประดิษฐ์คนแรกถูกกระตุ้นให้เปิดเผยผ่านกิจกรรมของนักประดิษฐ์คนที่สองที่มักจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญเพราะมันสร้างการอนุमानนั้น แต่สำหรับความพยายามของนักประดิษฐ์ที่สอง ประชาชนจะไม่ได้รับความรู้ของสิ่งประดิษฐ์ แต่ศาลได้ข้อสรุปว่ามันจะยื่นฟ้องบุคคลที่สามในคดีปัจจุบัน⁶⁴ การกระตุ้นด้วยวิธีใด ๆ อาจก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญถ้าผู้ที่ละเมิดสิทธิบัตรถูกจับกุมและตั้งข้อหาความผิดทางอาญา ศาลยอมรับว่าการกระตุ้นมักจะเกี่ยวข้องกับสองนักประดิษฐ์คู่แข่งแต่ละคนอ้างสิทธิซึ่งพวกเขามีวิธีที่จะจดสิทธิบัตรในงานประดิษฐ์⁶⁵ ศาลยังตั้งข้อสังเกตว่าการแก้ปัญหาของคำถามนี้มีอาจจะได้รับผลกระทบจากความจริงที่ว่าหนึ่งในนักประดิษฐ์เลือกที่จะรักษาสิ่งประดิษฐ์เป็นความลับจนกว่าจะมีการเปิดเผยโดยคนอื่นกระตุ้นให้เข้ายื่นให้เราเดาว่านักประดิษฐ์ A เลือกที่จะไม่เปิดเผยงานของเขาสู่สาธารณะชนในตอนแรกและจากนั้นเขาถูกกระตุ้นให้ทำเช่นนั้นตอนหลังเพียงเพราะคู่แข่งของเขานักประดิษฐ์ B จบการเปิดเผยงานของเธอเอง ให้เราเดาต่อว่านักประดิษฐ์ A นั้นตัดสินใจเรียกร้องให้ตั้งข้อหาทางอาญาต่อนักประดิษฐ์ B เรื่องการละเมิดสิทธิบัตร ซึ่งระบุว่า B คัดลอกองค์ประกอบงานของ A (เนื่องจาก B ไม่รู้ด้วยตัวเอง เริ่มทำงานเกี่ยวกับงานที่เป็นความลับของนักประดิษฐ์ A) ก็ต่อว่า B จะถูกประกาศว่ามีความผิดจากการละเมิด แม้ว่านักประดิษฐ์ A ไม่ได้ตั้งใคร ๆ บนข้อสังเกตว่าเขาทำงานเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นประเด็นนักประดิษฐ์ B เกิดเป็นคู่แข่งกับนักประดิษฐ์ A และ นักประดิษฐ์ B ไม่ได้มีเจตร้ายที่จำเป็นสำหรับความผิดในการละเมิด⁶⁶ กล่าวอีกนัยหนึ่ง นักประดิษฐ์ B จะถูกตัดสินว่าผิดจริง ไม่ใช่เพราะเขาปฏิบัติด้วยความตั้งใจที่จะละเมิดหรือ

⁶⁴ Id. at 1568.

⁶⁵ Id. at 1567 (quoting *Brokaw v. Vogel*, 429 F.2d 476, 480 (C.C.P.A. 1970)).

⁶⁶ Generally speaking, statutory criminal offenses require that defendants have “awareness of some circumstance or the likelihood of some harmful result.” Kaplan et al., supra note 115, at 158. A person is culpable for his actions if he acts purposely, knowingly, recklessly or with criminal negligence. MODEL PENAL CODE § 2.02 (Proposed Official Draft 1962). Additionally, some federal courts have held that a statutory crime that is unknown to the common law and subjects a defendant to severe criminal penalties (including damage to his reputation) must require the prosecution to prove that the defendant acted with the requisite culpable mental state (*mens rea* or *scienter*, as it is often referred to). See, e.g., *United States v. Wulff*, 758 F.2d 1121, 1125 (6th Cir. 1985) (holding that the felony provision of the Migratory Bird Treaty Act was unconstitutional because it allowed for severe criminal penalties without proof of the mental state needed to commit the crime).

แสดงความรู้ว่าเขาได้ละเมิดสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ของนักประดิษฐ์ A แต่เพราะ นักประดิษฐ์ ตั้งใจ
ระงับการเปิดเผยข้อมูลของเขาเพื่อประโยชน์ทางการเงินของเขาเอง

สิ่งแรกที่จะลดแนวคิดที่ปฏิบัติได้จริง สุดท้ายการกำหนดซึ่งนักประดิษฐ์ที่เป็นคนแรกที่จะลด
แนวความคิดที่ปฏิบัติได้จริง ด้วยเหตุนี้จึงสร้างแนวคิดลำดับสำคัญขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่จะถูก
ดำเนินคดีทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตร ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นวรรณะสินทำงานเกี่ยวกับ
สารประกอบที่ช่วยยับยั้งระดับคอเลสเตอรอล ศาลตั้งข้อสังเกตว่างานของวรรณะสินประกอบอยู่ใน
หลอดแก้วและในการทดสอบร่างกาย เมื่อเขาควบคุมการทดสอบในหลอดแก้ว ผลการวิจัยระบุว่า
สารประกอบที่ทดสอบจะให้ผลลัพธ์ในทางบวกถ้าการทดสอบถูกควบคุมในร่างกายที่มีชีวิต แม้จะมีผล
เหล่านี้ ผู้บังคับบัญชาของวรรณะสินยังคงหยุดการทดลองเป็นระยะเวลาเกือบสองปี หลังจากการ
หยุดชะงักนี้ ผู้บังคับบัญชาของวรรณะสินเริ่มงานของพวกเขาใหม่โดยทำการทดสอบในหลอดแก้ว
เพิ่มขึ้นและมีสารประกอบที่มีความหวังมากที่สุดที่จะต้องทดสอบกับร่างกาย ทั้งหมดนี้หัวหน้างาน
ของวรรณะสินพิจารณาที่จะจดสิทธิบัตรสารประกอบหรือไม่ ท้ายที่สุด ปัญหาในการลดการทดลอง
และแนวคิดที่ปฏิบัติได้จริงเป็นกระบวนการที่อาจกินเวลาและยากลำบาก นอกจากนี้การตัดสินใจที่จะ
ทำงานเกี่ยวกับประเด็นที่อาจขึ้นอยู่กับความพร้อมของเงินทุนและเงินทุนตามลำดับ ขึ้นอยู่กับว่าการ
วิจัยเพิ่มเติมอาจส่งผลให้มีสิทธิในสิทธิบัตรที่มีคุณค่า ดังนั้นกระบวนการกำหนดนักประดิษฐ์คนแรก
ขึ้นอยู่กับหลายตัวแปร (เช่น ความยากลำบากโดยธรรมชาติในกระบวนการทดลอง การระดมทุนและ
ความมุ่งหวังในการจัดหาสิทธิในสิทธิบัตร) และหาคนที่มีความผิดฐานละเมิดเพียงเพราะพวกเขาไม่ถือ
ว่าเป็นนักประดิษฐ์คนแรกซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสองเหตุผลพื้นฐานที่สุดในการลงโทษอาชญากร

2) ความยากลำบากในการกำหนดความผิดของคู่กรณีหากผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดกล่าวหา
ว่าละเมิดทางอ้อม

ตามที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ การละเมิดทางอ้อมเกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบหาคู่ประกอบที่
แตกต่างกันของสิ่งประดิษฐ์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อตรวจสอบว่าองค์ประกอบที่ถูกใช้โดยผู้ถูกกล่าวหาใน
ความเป็นจริงเทียบเท่ากับองค์ประกอบที่ถูกอ้างสิทธิโดยนักประดิษฐ์ซึ่งได้รับความคุ้มครองโดยการ
ออกสิทธิบัตร เหตุผลนโยบายสำหรับการนำเอาหลักแห่งความเท่าเทียมมาใช้ที่ยอมให้ การเลียนแบบ
การจดสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ซึ่งไม่ได้คัดลอกทุกรายละเอียดตัวอักษรจะมีการเปลี่ยนแปลงการคุ้มครอง
สิทธิบัตรให้แก่สิ่งที่กลวงและไม่มีประโยชน์⁶⁷ หรืออีกนัยหนึ่ง ไม่ใช่หลักแห่งความเท่าเทียมเพื่อตรวจ

However, it must be noted that some criminal offenses are treated as strict liability offenses,
and therefore do not require the prosecution to prove that the accused acted with the requisite
mensrea. Kaplan et al., supra note 115, at 164. 1 doubt, however, that willful patent
infringement, indirect or otherwise, would be classified as a strict liability offense.

⁶⁷ Graver Tank & Mfg. Co. v. Linde Air Prods. Co., 339 U.S. 605, 607 (1950).

สอบการละเมิดจะถอดถอนประโยชน์ของสิ่งประดิษฐ์จากเจ้าของสิทธิบัตร ดังนั้นนักประดิษฐ์จะไม่มีแรงจูงใจในการเปิดเผยสิ่งประดิษฐ์ของเขาและอาจปกปิดมัน

กระบวนการพิจารณาการละเมิดสิทธิภายใต้สถานการณ์เหล่านี้แต่อาจเป็นเรื่องยากสำหรับสองเหตุผล หนึ่ง ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีเข้าเยี่ยมห้องปฏิบัติการ ดูการภาพเคลื่อนไหวและไตสวนพยานหลักฐานจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่านเป็นเวลาประมาณสามสัปดาห์ จากที่ได้กล่าวไว้ในส่วนก่อนหน้า นักประดิษฐ์หลายคนรวมถึงคู่แข่ง อาจจะทำงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ในเวลาเดียวกัน⁶⁸ มีความยากลำบากและค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นในการกำหนดสิ่งประดิษฐ์ชิ้นแรก และเพราะยากที่จะสืบให้แน่ชัดว่าใครที่ปัจจุบันทำงานเกี่ยวกับการป้องกันประเด็น มันอาจพิสูจน์ได้ยากที่จะตรวจสอบบุคคลที่กระทำผิดในการดำเนินคดีทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตร

บทบาทของผู้ร้องเรียน

ในกฎหมายสิทธิบัตร เจ้าของสิทธิบัตรเป็นผู้ที่เริ่มการเรียกร้องการละเมิดสิทธิ⁶⁹ แต่มักจะเป็นอัยการที่ตัดสินใจกล่าวหาผู้ต้องสงสัยในคดีอาญา⁷⁰ จากนั้นเธอจะส่งร่างเอกสารการกล่าวหา (หรือเรียกว่าคำร้อง) และผู้เสียหายลงนามภายใต้คำสาบาน (จากนั้นจึงกลายเป็นคำร้อง)

อัยการจะได้รับอำนาจนี้เพราะประชาชนต้องกำกับจัดอาชญากรรมและรักษาขนมธรรมเนียมประเพณีของชาวอเมริกัน⁷¹ อีกนัยหนึ่ง มันเป็นหน้าที่ของอัยการในการกล่าวหาอาชญากรรมแทนประชาชนแต่ถ้าการละเมิดสิทธิบัตรเป็นอาชญากรรม เป้าหมายอันสูงส่งนี้อาจจะถูกทำให้ต่างพร้อยจากข้อเท็จจริงที่ว่าเจ้าของสิทธิบัตรผู้ซึ่งหวังเรียกร้องข้อหาทางอาญาคือขึ้นอยู่กับผู้ถูกกล่าวหาว่าละเมิดมีเงินเต็มพันในส่วนนี้

⁶⁸ Fujikawa v. Wattanasin, 93 F.3d 1559, 1567-68 (Fed. Cir. 1996) (discussing the interplay between competitive inventors and the appropriate methods used to protect inventions).

⁶⁹ Generally 35 U.S.C. § 271 (2006). See also Fujikawa v. Wattanasin, 93 F.3d 1559,1561 (Fed. Cir. 1996) (noting that the real parties in interest were the assignees of both the plaintiff and the defendant, thus allowing them to initiate a patent infringement suit).

⁷⁰ Kamisar, et al., supra note 99, at 10. In many jurisdictions, all arrests are screened by the prosecutor, and no charges are filed unless the prosecutor approves of them. Id. at 10. Robert H. Jackson notes that “[t]he prosecutor has more control over life, liberty, and reputation than any other person in America.” Jackson, supra note 152, at 3.

⁷¹ Jackson, supra note 152, at 3.

ตามที่กล่าวไว้ นักประดิษฐ์ใช้เงินประมาณ 4.33 พันล้านดอลลาร์ต่อปีเพื่อจดสิทธิบัตร สิ่งประดิษฐ์ของเค้า ที่สำคัญกว่านักประดิษฐ์ประสบปัญหาค่าใช้จ่ายมากมายขณะที่ได้รับข้อมูลที่จำเป็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลิตและเข้าใจประเด็นที่เธอทำอยู่⁷² แม้ว่าค่าใช้จ่ายจะเยอะ นักประดิษฐ์รับผิดชอบงานในการคิดค้นบางสิ่งเพราะเธอจะได้รับสิทธิในการยกเว้นอื่น ๆ จึงควบคุมการใช้สิ่งประดิษฐ์ การมีอำนาจควบคุมเหนือสิ่งประดิษฐ์ของเธอเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะมันจะยอมให้เธอปกป้องไม่ให้คนอื่นผลิตหรือใช้สิ่งประดิษฐ์ที่มีต้นทุนต่ำกว่า แรงจูงใจในการประดิษฐ์คิดค้นเกิดจากความจริงที่ว่าเธอมีอิสระในการคิดราคาที่เป็นในการกู้คืนงานวิจัยและค่าใช้จ่ายในการพัฒนา เพราะค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างและการดำเนินคดี มันเป็นหน้าที่ของนักประดิษฐ์ในการกล่าวหาการละเมิด หากมีคน (แม้จะถูกต้องตามกฎหมาย) ใช้สิ่งประดิษฐ์ของเธอหรือองค์ประกอบที่มีการป้องกันในนั้นและนี่ทำให้เธอเป็นบุคคลที่น่าสนใจ⁷³ ดังนั้นแรงจูงใจของนักประดิษฐ์ในการกล่าวหาว่าบางคนละเมิดสิทธิบัตรของเธอกลายเป็นที่น่าสงสัยมากและนั่นจะทำลายความน่าเชื่อถือของเธอในฐานะโจทก์

คำให้การแก้ฟ้อง

นอกเหนือไปจากค่าใช้จ่ายของนักประดิษฐ์ที่อาจเกิดจากผลของการดำเนินการทดลอง และฟ้องร้องสิทธิบัตร กระบวนการทางกฎหมายมีราคาค่อนข้างสูง⁷⁴ Posner ยอมรับว่าเวลาของทนายความผู้พิพากษา ลูกขุนและพยานทั้งหมดเพิ่มค่าใช้จ่ายโดยรวมทั้งหมดในกระบวนการพิจารณาคดี เช่น เป้าหมายควรจะลดค่าใช้จ่ายเหล่านี้ลงและค่าใช้จ่ายในการทำข้อตกลง ตามคำบอกเล่าของ Posner ตามปกติจำต่ำกว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ด้วยเหตุนี้จำนวนคดีที่ที่ได้รับการแก้ไขผ่านข้อตกลงช่วยให้ตรวจสอบค่าใช้จ่ายรวมโดยตรงของการระงับข้อพิพาททางกฎหมาย กฎหมายอาญา ยังมีประเภทของการระงับ: การต่อรองคำรับสารภาพ

การต่อรองคำรับสารภาพ⁷⁵ เป็นกระบวนการที่อัยการตัดสินกล่าวหาจำเลยด้วยความผิดที่น้อยกว่า (เช่นการที่จะช่วยลดความรุนแรงในการกล่าวหาและจำนวนของนักโทษในคุก) เพื่อแลกเปลี่ยนกับการสละสิทธิ์ของเขาในการพิจารณาคดีและคำให้การต่อความผิดที่จะกล่าวหาน้อยกว่า

⁷² Cotropia, C. A., Patent Claim Interpretation and Information Costs, 9 Lewis & Clark L. REV. 57, 57 (2005).

⁷³ See supra note 177 and accompanying text.

⁷⁴ Posner, R. A., An Economic Approach to Legal Procedure and Judicial Administration, 2 J. LEGAL STUD. 399, 401 (1973).

⁷⁵ 157 People v. Selikoff, 318 N.E.2d 784, 788-89 (N.Y. 1974) (noting that the plea bargaining process has existed since 1804 and helps, among other things, to relieve “court calendar congestion”).

นอกจากนี้ในการต่อรองคำรับสารภาพเกี่ยวกับการรับข้อกล่าวหาที่เบากว่าอัยการและจำเลยอาจร่างข้อตกลงซึ่งอัยการจะป้องกันจากการแสวงหาโทษสูงสุดสำหรับความผิดที่ได้รับเช่นเดียวกับข้อตกลงที่เขาอาจไม่ทำการแนะนำใด ๆ ในการตัดสินการไต่สวน⁷⁶ สุดท้ายคำแก้ฟ้องอาจยังบรรเทาการฟ้องร้องและทำให้การจากความเสี่ยงที่เสี่ยงไม่ได้แลการพิจารณาคดีที่ไม่แน่นอน⁷⁷

หากการละเมิดสิทธิบัตรจัดเป็นอาชญากรรม ผู้ที่ถูกกล่าวหาอาจทำข้อตกลงในคำแก้ต่างที่กล่าวมาก่อนเพื่อหลีกเลี่ยงความรับผิดทางอาญาบางส่วนหรือทั้งหมด อย่างไรก็ตามในกรณีที่ถูกกล่าวหาอาจจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดทางอาญาทั้งหมดเขาอาจเผชิญกับผลสะท้อนที่ไม่ได้มีอยู่หากเขาถูกบังคับให้ตกลงในศาลแพ่ง ตัวอย่างภัยของการรับสารภาพส่วนที่เหลืออีกครั้งในส่วนของการละเมิดสิทธิบัตรทางอ้อม

ในส่วนที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ การละเมิดสิทธิบัตรทางอ้อมเป็นเรื่องยากที่จะตรวจสอบให้แน่ใจเพราะความยากลำบากโดยธรรมชาติในการกำหนดองค์ประกอบของสิ่งประดิษฐ์ที่เทียบเท่า (ภายใต้หลักแห่งความเท่าเทียม) กับผู้อื่นที่ไม่ได้อ้างสิทธิโดยนักประดิษฐ์ในขณะที่เธอดำเนินคดีสิทธิบัตร⁷⁸

การเยียวยานี้ถูกจัดให้มีผู้ถือครองสิทธิบัตรเพราะขณะที่สิ่งประดิษฐ์ถูกจดสิทธิบัตร มันอาจไม่เคยมองเห็นล่วงหน้าได้โดยนักประดิษฐ์ว่าองค์ประกอบที่ไม่มีผู้อ้างสิทธิซึ่งที่จริงเทียบเท่ากับสิ่งที่ถูกอ้าง ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดอาจถูกบังคับให้ยอมรับข้อเสนอให้สารภาพเพียงเพราะเขาทำงานเกี่ยวกับสิ่งที่เทียบเท่า (แต่คาดเดาไม่ได้) กับองค์ประกอบที่ถูกจดสิทธิบัตรโดยผู้อื่น

ตัวอย่างเช่น นักประดิษฐ์อ้างสิทธิสารประกอบ A, B, และ C ในสิทธิบัตรของเขา สมมติว่านักประดิษฐ์อีกคนตัดสินใจที่จะทำงานเกี่ยวกับสารประกอบ X และ Y เพื่อคิดค้นสิ่งของเธอเอง มันจะถูกกำหนดภายหลังว่า บุคคลไม่ทราบชื่อกับอัลเบิร์ตเมื่อเขายื่นและได้รับสิทธิบัตรจาก PTO สารประกอบ X คล้ายกับ (หรือเทียบเท่า) สารประกอบ A และสารประกอบ Y คล้ายกับ (หรือเทียบเท่า) สารประกอบ B ดังนั้น สารประกอบ และ Y ถูกพิจารณาภายใต้กฎหมายปัจจุบันคุ้มครอง

⁷⁶ Vetri, D. R., Note, Guilty Plea Bargaining: Compromises by Prosecutors to Secure Guilty Pleas, 112 U. PA. L. REV. 865, 866 (1964).

⁷⁷ Selikoff 318 N.E.2d at 788 (quoting U.S. President's Commission on Law Enforcement and Administration of Justice, The Challenge of Crime in a Free Society 135 (1967)).

⁷⁸ Festo Corp. v. Shoketsu Kinzoku Kogyo Kabushiki Co., 535 U.S. 722, 741(2002); see also Warner-Jenkins on Co. v. Hilton Davis Chem. Co., 520 U.S. 17, 18-19; Graver Tank & Mfg. Co. v. Linde Air Prods. Co., 339 U.S. 605, 607-09 (1950); Fujikawa v. Wattanasin, 93 F.3d 1559, 1561 (Fed. Cir. 1996); John Rawls, Two Concepts of Rules, 44THE PHIL. REV. 3, 5 (1995); see supra Part II.C, 111.B and infra Part III.N.

ภายใต้สิทธิบัตรของอัลเบิร์ต (แม้ว่าเค้าจะไม่ได้อ้างสิทธิในตอนแรก)⁷⁹ ในกฎหมายแพ่ง นำมารถ ยอมรับได้เพราะไม่ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรแก่ผู้ถือครองภายใต้สถานการณ์เหล่านี้จะกลายเป็น การได้รับสิทธิบัตรภายในช่องโหว่หรือสิ่งที่ไม่มียุทธศาสตร์ อย่างไรก็ตามการทำสำเนาอย่างเปิดเผยและ สมบูรณ์เป็นการกระทำที่ไม่ฉลาดและเป็นการละเมิดที่ไม่ค่อยพบ แต่ถ้ากฎหมายสิทธิบัตรจัดเป็น อาชญากรรม มาเรียอาจผิดฐานละเมิดสิทธิบัตรแม้ว่าเธอจะไม่มีสภาพจิตใจที่จะก่ออาชญากรรม เพราะศาลได้ขยายการคุ้มครองสิทธิบัตรจากสิ่งที่อ้างว่าเทียบเท่า (เพราะพวกเขาปฏิบัติหน้าที่ไป ในทางเดียวกันและผลลัพธ์เดียวกัน) เธอถูกบังคับให้ใช้ทั้งคำสารภาพหรือประสพภัยสู่การพิจารณา คดี⁸⁰ มันอาจถูกโต้แย้งว่าผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าละเมิดไม่ได้ถูกบังคับที่จะให้สารภาพจริง แต่ที่เขารู้ผลที่ ตามมาและสารภาพความผิดอยู่ดี ดังนั้น การสารภาพถูกต้องตามกฎหมาย นี่อาจเป็นเรื่องจริงใน ฐานะผู้พิพากษา Tuttle เคยตั้งข้อสังเกตว่าการสารภาพความผิดถูกนำเข้ามาโดยตระหนักดีถึงผล ที่จะตามมาโดยตรง รวมทั้งการระงับคดี ใดๆ ที่มีมูลค่าที่แท้จริงที่กำกับเขาโดยศาล อัยการหรือ ที่ปรึกษาของเขาต้องยื่นหยุดยั้งแต่เกิดจากภัยคุกคาม (หรือสัญญาว่าจะยุติการคุกคามที่ไม่ เหมาะสม) หรืออาจจะโดยการให้คำมั่นสัญญาว่าโดยธรรมชาติของพวกเขาที่ไม่เหมาะสมว่าไม่มี ความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับธุรกิจของอัยการ (เช่นสินบน) ในทางกลับกันก็เป็นไปได้สูงว่าข้ออ้างที่ไม่ สมจริงที่ระบุว่าภายใต้หลักแห่งความเท่าเทียม องค์ประกอบใด ๆ ที่ไม่ได้เห็นได้ล่วงหน้าในช่วงของ การอ้างสิทธิได้รับการคุ้มครองโดยสิทธิบัตร

การห้ามฟ้องซ้ำคดีอาญา

ความผิดทางอาญาฐานละเมิดสิทธิบัตรที่จริงเป็นอันตรายต่อผู้ถือสิทธิบัตรในทางที่สำคัญมาก เมื่อมีบุคคลที่พยายามและพันโทษจากความผิด รัฐบาลมักจะถูกกันออกไปจากการลงโทษคนคน เดียวกันเป็นครั้งที่สองในความผิดเดียวกัน นี่จะเป็นปัญหาถ้าเทียบเท่าถูกพบหลังจากที่ถูกกล่าวหาว่า ละเมิดจะไม่พบความผิด เขาอาจจะไม่ได้รับการพยายามอีกครั้งสำหรับความผิดเดียวกัน (เช่นการ ละเมิดสิทธิบัตร) รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ห้าป้องกันไม่ให้รัฐบาลกล่าวหาจำเลยความผิด

⁷⁹ See, e.g., Graver Tank & Mfg. Co., Inc. v. Linde Air Prods. Co., 339 U.S. 605, 608 (1950) (holding that a "patentee may invoke" the doctrine of equivalents if his invention and the infringing invention perform the same function in virtually the same way, and the result produced is virtually the same).

⁸⁰ See, e.g., People v. Selikoff, 318 N.E.2d 784, 789 (N.Y. 1974) (observing that "no two defendants are quite alike even if they have committed ... identical offenses," and to treat them as such would be tantamount to imposing the same punishment for criminals who may have had different motives for committing the same offense, or were under wholly different circumstances in the first place).

ทางอาญาเป็นครั้งที่สองในความผิดเดียวกัน⁸¹ เหตุผลสำหรับหลักการพื้นฐานของวิธีพิจารณาความอาญาได้ถูกพูดถึงอย่างน่าฟังโดย Justice Black

ความเชื่อมั่นที่เป็นไปได้มากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับความผิดที่ถูกกล่าวหา ความคิดพื้นฐานหนึ่งที่ฝังลึกอย่างน้อยระบบเองไกลอเมริกาในนิติศาสตร์คือการที่รัฐมีทั้งหมดทรัพยากรและอำนาจของตนไม่ควรได้รับอนุญาตให้พยายามที่จะลงโทษบุคคลสำหรับความผิดที่ถูกกล่าวหาให้ได้รับความอับอายค่าใช้จ่ายและความเจ็บปวดและบังคับให้เขาอาศัยอยู่ในความวิตกกังวลและความไม่มั่นคงของรัฐอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับ เช่นเดียวกับการสร้างความเป็นไปได้ว่าถึงแม้ผู้บริสุทธิ์เขาอาจจะพบความผิด⁸²

นอกจากนี้ การห้ามฟ้องซ้ำคดีอาญา ติดอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของคณะลูกขุนเมื่อคณะลูกขุนเคยลงรายชื่อกันเพื่อจะเลือกเข้ามาเป็นคณะลูกขุนและสาบาน⁸³ หรือในระหว่างพิจารณาคดีที่ไม่ใช้คณะลูกขุน

เหตุผลนโยบายลงโทษอาชญากรอาจจะสมบูรณ์ที่ขัดแย้งกับเป้าหมายนโยบายกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา

กฎหมายอาญากำหนดบทลงโทษที่รุนแรงและทำลายชื่อเสียงของบุคคลที่ถูกตั้งข้อหา LaFave ชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์กว้างของกฎหมายความผิดทางอาญาที่มี ที่จะทำให้คนทำในสิ่งที่สังคมนับถือเป็นที่พึงประสงค์และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดในสิ่งที่สังคมคิดว่าจะเป็นที่ไม่พึงประสงค์มีสองเหตุผลที่สำคัญสำหรับการกำหนดลงโทษทางอาญาต่อการดำเนินงาน:

1) การลงโทษ การให้เหตุผลในการลงโทษสำหรับการลงโทษในความผิดทางอาญาที่มีรากมาจากความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมของเขาหรือเธอไม่ชอบด้วยกฎหมายและดังนั้นจึงลงโทษ Rawls กล่าวว่า “ดูเวอร์กรม” แห่งการลงโทษขึ้นอยู่กับความคิดที่ว่า “มันเป็นความเหมาะสมทางศีลธรรมว่าคนที่ไม่ผิดต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ในสัดส่วนที่กระทำผิดกฎหมายของเขา”

2) ประโยชน์นิยมเหตุผลที่สองสำหรับอาชญากรลงโทษจะขึ้นอยู่กับหลักการประโยชน์ทฤษฎีประโยชน์รวมถึงกลุ่มอื่น ๆ คำสอนเหล่านั้นของการฟื้นฟูสมรรถภาพสูญเสียความสามารถและการป้องปราม

⁸¹ Id. Furthermore, this concept also applies to the states through the application of the Fourteenth Amendment. *Benton v. Maryland*, 395 U.S. 784, 794 (1969).

⁸² *Green v. United States*, 355 U.S. 184, 187-88 (1957).

⁸³ *Crist v. Bretz*, 437 U.S. 28, 38 (1978).

การพิจารณารัฐธรรมนูญ

สุดท้ายก็ยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะเข้าใจกฎหมายสิทธิบัตรที่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐบาลกลาง⁸⁴ ในขณะที่อำนาจเหล่านั้นที่ไม่ได้ระบุในรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาที่สงวนไว้แก่รัฐในความเป็นจริง “รัฐธรรมนูญใบอำนาจทั่วไปเพื่อห้ามการปฏิบัติโดยมิชอบที่มันเป็นก่อนที่จะให้สัตยาบันในมือของรัฐ”⁸⁵

หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ

ประเทศอื่นถือว่าการละเมิดสิทธิบัตรมีความผิดทางอาญายังมีการถกเถียงกันอยู่ว่าทรัพย์สินทางปัญญาคือ “พันธมิตร” เพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจของประเทศ⁸⁶ ในฐานะที่เป็นนักวิชาการคนหนึ่งชี้ว่า “ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหนึ่งในผู้ให้ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอเมริกัน”

นักวิชาการหลายคนตอนนี้ตระหนักดีว่าการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาเป็นสิ่งสำคัญในการค้าระหว่างประเทศ

ในการพิจารณาการค้าระหว่างประเทศมีผลกระทบต่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา⁸⁷ ที่หลายประเทศได้ลงนามในข้อตกลงการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (TRIPs Agreement) ซึ่งมี (ในข้อ 61 ของความตกลง) ที่ประเทศสมาชิกจะต้องกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับ “ปลอมแปลงเครื่องหมายการค้าใจหรือละเมิดลิขสิทธิ์ในเชิงพาณิชย์”

TRIPs Agreement ยังช่วยให้ประเทศสมาชิกเสนอขั้นตอนความผิดทางอาญาและบทลงโทษที่จะนำมาใช้ในกรณีอื่น ๆ ของการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา “ตราบใดที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ได้อีกครั้ง” ความมุ่งมั่นที่จริงจังและในเชิงพาณิชย์ บางประเทศการละเมิดสิทธิบัตรจึงมีความผิดอาญาญี่ปุ่น เช่นให้สำหรับห้าปีถูกพิพากษาจำคุกหรือปรับไม่เกิน 5,000,000 ¥ สำหรับบุคคลใดที่มีการละเมิด

⁸⁴ U.S. CONST. art.I, § 8, cl. 8. See also supra note 233 and accompanying text.

⁸⁵ Barnett, R. E., The Proper Scope of the Police Power, 79 NOTRE DAME L. REV.429, 493 (2003-2004).

⁸⁶ Cornish, W. R., The International Relations of Intellectual Property, in Globalization and Intellectual Property 3, 5 (Alexandra George ed., 2006).

⁸⁷ TRIPs Agreement, supra note 15, at 320 (noting in the Agreement's Preamble the importance of reducing “distortions and impediments to international trade,” and promoting the “effective and adequate protection of intellectual property rights”).

สิทธิสิทธิบัตรหรือใบอนุญาตเฉพาะ⁸⁸ นอกจากนี้ประเทศบราซิลและประเทศไทยยังมีความผิดอาญาจากการละเมิดสิทธิบัตร

รับรู้การยกยอกทรัพย์สินทางปัญญาโดยประเทศกำลังพัฒนาและผลของความร่วมมือระหว่างประเทศความกังวลอีกอย่างหนึ่งที่วนรอบความเชื่อที่ว่าในช่วงปี 1970 และ 1980 หลายประเทศกำลังพัฒนาถูกยกยอกทรัพย์สินทางปัญญาจากประเทศที่พัฒนาแล้ว⁸⁹ ประเทศสหรัฐอเมริกาญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป (อียู) ขอให้ WIPO แทรกแซงเพราะรับรู้เรื่องการยกยอกนี้แต่ประเทศกำลังพัฒนาเรียกร้องการปฏิรูปในทรัพย์สินทางปัญญา⁹⁰

ผลจากทางตันนี้ สหรัฐอเมริกามุ่งเน้นความพยายามที่จะเสริมสร้างทรัพย์สินทางปัญญาโดยการป้อนเข้าสู่การเจรจาซึ่งในที่สุดนำไปสู่การสร้างข้อตกลง TRIPs

แรงกดดันจากองค์กรระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ

นอกจากนี้องค์กรระหว่างประเทศจำนวนมากมียังเรียกร้องให้ลงโทษอย่างเข้มงวดสำหรับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาองค์กรต่าง ๆ เช่นองค์การการค้าโลกและ WIPO ถูกสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของระบบการค้าระหว่างประเทศ⁹¹ นอกจากนี้บริษัทข้ามชาติใช้อิทธิพลของพวกเขาในการต่อสู้เพื่อเสริมสร้างทรัพย์สินทางปัญญาในชุมชนระหว่างประเทศ⁹² นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อสหรัฐอเมริกานำมาใช้บทลงโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตร อย่างไรก็ตาม ทุกประเทศ มีความรับผิดชอบในการดำเนินการตามข้อผูกพันระหว่างประเทศของตนในกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ⁹³ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าสหรัฐอาจตัดสินใจที่จะนำมาใช้การลงโทษทางอาญาสำหรับการลงโทษผู้กระทำการละเมิดสิทธิบัตร

⁸⁸ Patent Law, No. 116 (1994) (Japan), translated in WIPO. WIPO Database of Intellectual Property. Legislative Texts [Online], n.d. Available from http://www.wipo.int/clea/docs-new/pdf/en/jp/j_p006en.pdf.

⁸⁹ Abbott, et al., supra note 1, at 3.

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Press Release, Int'l Chamber of Commerce, ICC Welcomes Governments' New Anticounterfeiting Agreement and Offers Input [Online], 23 October 2007. Available from <http://www.iccwbo.org/policy/ip/iccbgifi/index.html>.

⁹² Abbott, et al., supra note 1, at 5.

⁹³ 175 Dinwoodie, G. B., et al., International and Comparative Patent Law 3(2002).

สรุป

นักวิชาการหลายคนแนะนำกลยุทธ์ที่อาจช่วยให้การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาดีขึ้น หนึ่งในวิธีการดังกล่าวเรียกร้องให้ "ลัทธิเสรีนิยมใหม่ทั่วโลก"⁹⁴ "ลัทธิเสรีนิยมใหม่ทั่วโลกต้องถอน การกดขี่ของกฎระเบียบของรัฐบาล" จาก "ตลาดเอกชนที่มีประสิทธิภาพ"⁹⁵ อีกวิธีที่คล้ายกันคือสำหรับบริษัทที่จะสร้างมาตรฐานการปฏิบัติสำหรับพนักงานของพวกเขาจึงลดความจำเป็นในการแทรกแซงของรัฐบาล⁹⁶ แม้ว่าความกดดันระหว่างประเทศที่มีการขยายวงกว้างอย่างรวดเร็ว แต่ความผิดพลาดทางอาญาหรือการลงโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดสิทธิบัตรในสหรัฐอเมริกา⁹⁷ นั้นยังไม่ได้รับคำตอบ

4.2 วิเคราะห์ปัญหาและความเหมาะสมของการกำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรในประเทศไทยเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้

แนวความคิดในการให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับการประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งบุคคลได้ทุ่มเทสติปัญญา ความรู้ เวลา และค่าใช้จ่ายในการคิดค้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีที่สูงขึ้นเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม รัฐจึงเข้ามาให้ความคุ้มครองแก่ผู้คิดค้นโดยให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิเด็ดขาดที่จะปกป้องตนเองจากผู้ละเมิดงานประดิษฐ์ของตน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการให้ผู้ทรงสิทธิบัตรมีหน้าที่ต้องเปิดเผยลักษณะและรายละเอียดของการประดิษฐ์ต่อสาธารณชนเป็นการตอบแทน

สำหรับในประเทศไทยกฎหมายสิทธิบัตรถูกตราขึ้นเพื่อส่งเสริมให้มีการค้นคว้าวิจัยนวัตกรรมขึ้นใหม่เพื่อเป็นประโยชน์และความก้าวหน้าของประเทศจึงมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 เป็นการให้ความคุ้มครองปัจเจกชนให้ได้รับค่าตอบแทนจากการคิดค้น และเพื่อมิให้ผู้ใดละเมิดสิทธิบัตร หากมีการละเมิดสิทธิบัตรย่อมเป็นความรับผิดชอบระหว่างเอกชนกับเอกชนโดย

⁹⁴ Richards, D. G., *Intellectual Property Rights and Global Capitalism: The Political Economy of the TRIPS Agreement*, (New York: M.E. Sharpe, 2004), 121.

⁹⁵ Id. at 121-22. Richards does acknowledge that many nations have not seen economic growth despite enacting these reforms, but this has not dissuaded advocates of the theory. Id. It should also be noted that some form of legislation may still be required in order to "combat corruption, promote efficiency and transparency, and increase the protection of property".

⁹⁶ Harris, R. K., & Burgess, J. D., *Compliance Planning for Intellectual Property Crimes*, 2 BUFF. INTELL. PROP. L.J.I., 26 (2003). Specifically, they advocate that companies should create codes of conduct that "educate employees about how to avoid violations that may occur because of the nature of the company's business".

ไม่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด แต่ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดโทษทางอาญาแก่ผู้ทำละเมิด และเป็นความผิดที่ย่อมความไม่ได้ ทั้งที่แต่เดิมกฎหมายสิทธิบัตรมีเจตนารมณ์และเห็นว่ากฎหมายสิทธิบัตรเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชน ไม่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ดังข้างต้น เมื่อกฎหมายสิทธิบัตรถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้การละเมิดสิทธิบัตรเป็นความผิดอาญาที่ย่อมความไม่ได้ ทางผู้วิจัยขอเสนอหลักการพิจารณาพฤติการณ์ใดควรเป็นความผิดอาญา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าการกระทำนั้นคุกคามหรือเป็นอันตรายร้ายแรงต่อการอยู่รวมกันในสังคม
- การลงโทษทางอาญาเพื่อต้องการให้การกระทำผิดลดน้อยลง
- กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องมีประสิทธิภาพในการพิสูจน์ความผิดและลงโทษผู้กระทำความผิดโดยไม่ก่อให้เกิดภาระทั้งคุณภาพและปริมาณ

- ไม่มีทางเลือกอื่นที่เหมาะสมกว่าการลงโทษทางอาญา

- หากเป็นความผิดอาญาแล้วสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

ดังข้างต้น เมื่อได้พิจารณาพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ควรเป็นคดีอาญาแล้ว ผู้วิจัยไม่พบเหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดที่ย่อมความไม่ได้ และในการนี้ ผู้วิจัยยังได้นำเหตุผลอื่นมาประกอบจนได้พบข้อดีและข้อเสียของการกำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดที่ย่อมความไม่ได้ ซึ่งจะได้กล่าวในลำดับต่อไป

ตามที่พระราชบัญญัติสิทธิบัตร วางหลักไว้ในมาตรา 36 ว่าสิทธิในการผลิต ใช้ ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร เป็นสิทธิในการแสวงหาประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตร แสดงว่าพระราชบัญญัติสิทธิบัตรนี้ให้สิทธิแต่เพียงผู้เดียวแก่ผู้ทรงสิทธิบัตร (Exclusive Right) ที่จะแสวงหาประโยชน์จากสิทธิบัตรและกีดกันไม่ให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ในสิทธิบัตรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิ รวมทั้งผู้ทรงสิทธิบัตรสามารถอนุญาต หรือโอนสิทธิบัตรให้บุคคลอื่นได้

ดังข้างต้น เมื่อสิทธิแต่เพียงผู้เดียวของผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิตามกฎหมายมากเพียงใด ผู้รับอนุญาตและผู้รับโอนสิทธิย่อมได้รับสิทธิไปมากเช่นกัน ซึ่งหากผู้ทรงสิทธิหรือผู้ที่ได้สิทธิมาจากผู้ทรงไม่ว่าทางใดและใช้สิทธิตามกฎหมายในการอนุญาตให้ใช้สิทธิอย่างเป็นธรรมชอบธรรม (Fair Use) โดยป้องกันสิทธิเนื่องจากการถูกละเมิดอย่างเป็นธรรมแล้ว การละเมิดสิทธิบัตรย่อมลดน้อยลงไป เนื่องจากเมื่อเจ้าของสิทธิแสวงหาประโยชน์จากสิทธิบัตรโดยการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ประโยชน์จากสิทธิบัตรที่เป็นธรรมแล้ว การละเมิดสิทธิบัตรโดยการลักลอบผลิต ใช้ ขาย และนำเข้า จึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป แต่หาก ผู้ทรงสิทธิสิทธิบัตรใช้สิทธิโดยมิชอบ และการแสวงหาประโยชน์ที่ไม่เป็น

ธรรมโดยเรียกค่าตอบแทนที่สูงเกินจริง และปิดกั้นการนำเทคโนโลยีในการประดิษฐ์นั้นไปต่อยอด สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ การละเมิดสิทธิสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาอื่นย่อมมีเกิดขึ้นเป็นเงาตามตัว

ดังข้างต้น ที่ผ่านมาในประเทศไทยมีอัตราการละเมิดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทอื่นในปริมาณที่สูงขึ้นทุกปี โดยปริมาณการละเมิดและเกิดข้อพิพาทเป็นคดีอาญาที่มีปริมาณ คดีชั้นศาลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นข้อสังเกตที่ทำให้เห็นได้ว่าการแสวงหาประโยชน์ของผู้ทรง สิทธิรวมทั้งผู้รับโอนสิทธิ ใช้สิทธิที่กฎหมายกำหนดให้โดยไม่เป็นธรรม เกินขอบเขตของเจตนารมณ์ ทางกฎหมาย และมาตรการบังคับทางกฎหมายที่เป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ที่มีโทษทางอาญานั้น ไม่สามารถลดปริมาณการละเมิดสิทธิในสิทธิบัตร หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่นได้เลย

ฉะนั้น จากการศึกษากระบวนการทางกฎหมายของประเทศไทยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อ ประเทศไทยใช้กระบวนการทางกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญากับผู้ละเมิดสิทธิบัตรแล้วกลับ ปรากฏว่า กระบวนการทางอาญาที่กำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ และกำหนดโทษสูงนั้น ไม่เกิดผลในการลดปริมาณการละเมิดสิทธิบัตร แต่กลับมีผลให้ผู้ทรงสิทธิอาศัย ช่องว่างของกฎหมายสิทธิบัตรที่เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน และเป็นกฎหมายที่ไม่มีการกำหนดอายุ ความในการใช้สิทธิฟ้องคดีไว้โดยเฉพาะ โดยผู้ทรงสิทธิจะใช้วิธีการข่มขู่รีดไถ เรียกและแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ และมีระยะเวลายาวนานในการใช้สิทธิโดยมิชอบนั้นเนื่องจากกฎหมายสิทธิบัตร เปิดช่องว่างให้นำอายุความในการฟ้องร้องตามกฎหมายอาญาปกติที่เจตนารมณ์ของกฎหมายต่างกัน มาบังคับใช้และสุดท้าย หากจะต้องใช้สิทธิทางศาล ผู้ทรงสิทธิบัตรยังได้สิทธิในการใช้ทรัพยากรบุคคล ของรัฐได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ในการฟ้องร้องคดีต่อศาลแทน ซึ่งเป็นสิทธิของผู้ทรงสิทธิที่ไม่ ชอบธรรมและขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อพิพาทในกรณีสิทธิบัตรและ ทรัพย์สินทางปัญญาอื่นนั้น เป็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างเอกชนกับเอกชน หากจะต้องเกิดกรณี พิพาทกันในศาลคู่พิพาทควรใช้สิทธิดำเนินคดีด้วยตนเอง

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบหากมีการกำหนดให้สิทธิบัตรเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ (ข้อดี-ข้อเสีย)

4.3.1 ผลดี

ผลดีของการกำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ มีดังนี้

1) ผู้เสียหายมีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้เต็มที่ กล่าวคือ ความผิดอันยอมความได้เป็นความผิดที่กระทบต่อส่วนตัวของผู้เสียหาย กระทบต่อคุณธรรมทาง กฎหมายที่เป็นเรื่องส่วนบุคคลอย่างมาก ฉะนั้น ผู้เสียหายจึงควรมีอำนาจในการตัดสินใจดำเนินคดีว่า ตนประสงค์จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรือไม่

2) ผู้เสียหายมีส่วนร่วมในการดำเนินคดีอาญา กล่าวคือ ในความผิดอันยอมความได้ เจตจำนงของผู้เสียหายถือเป็นเงื่อนไขให้อำนาจดำเนินคดีแก่เจ้าพนักงานของรัฐ หากผู้เสียหายไม่แสดงเจตนาว่าตนประสงค์ที่จะดำเนินคดีผู้กระทำความผิดโดยการไม่ไปแจ้งความร้องทุกข์ ซึ่งจะมีผลให้พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจสอบสวน และพนักงานอัยการไม่มีอำนาจในการฟ้องร้องคดีต่อศาลเช่นกัน

3) ผู้เสียหายได้รับการชดเชยค่าเสียหายอย่างเต็มที่ที่กล่าวคือ การที่ผู้เสียหายตกลงยอมความในคดีความผิดอันยอมความได้ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายนั้น เป็นกรณีที่ผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดได้ไกล่เกลี่ยตกลงยอมความต่อกัน และยินยอมชำระค่าเสียหายตามความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย ซึ่งมีหลายกรณีและหลายคดีที่ผู้กระทำความผิดยินยอมชดเชยค่าเสียหายอย่างเต็มที่เต็มตามจำนวนที่เสียหาย ซึ่งรวมถึงความเสียหายที่ไม่เป็นตัวเงินด้วย เช่น การลงโฆษณาขอโทษในความเสียหายที่เกิดขึ้นในเรื่องชื่อเสียงที่กระทบกับเจ้าของสิทธิซึ่งในปัจจุบัน ผู้กระทำความผิดเมื่อคดีถึงที่สุดให้ความผิดทางอาญาแล้ว และผู้เสียหายใช้สิทธิทางแพ่งฟ้องเรียกร้องค่าเสียหาย ผลสุดท้ายผู้เสียหายจะได้รับเพียงคำพิพากษาเท่านั้น เนื่องจากผู้กระทำความผิดอาจตั้งใจที่จะไม่ชำระค่าเสียหายหรือไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะชำระค่าเสียหายและไม่มีทรัพย์สินให้บังคับคดี

4) การลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล กล่าวคือ การยอมความในคดีความผิดอันยอมความได้นั้น เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาระงับ จึงอาจกล่าวได้ว่า การยอมความ เป็นมาตรการหนึ่งที่จะสามารถช่วยลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลได้ ซึ่งเป็นผลพลอยได้อีกทางหนึ่งจากการที่กำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดอันยอมความได้

5) เป็นไปตามเจตนารมณ์และคุณธรรมทางกฎหมายที่กฎหมายสิทธิบัตรมุ่งให้ความคุ้มครองตัวผู้ทรงสิทธิบัตรที่มีสิทธิแต่ผู้เดียว และเป็นเรื่องส่วนบุคคลโดยแท้ที่จะดำเนินคดีอาญากับผู้ละเมิดหรือไม่ตั้งใจฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ละเมิดอีกต่อไป

6) ไม่เกิดการผูกขาดในสินค้า และเกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

4.3.2 ผลเสีย

ผลเสียของการกำหนดให้กฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดที่ยอมความได้ มีดังนี้

1) ความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมการที่ความผิดอันยอมความได้เป็นความผิดที่มีลักษณะให้สิทธิในการแสดงเจตนาของผู้เสียหายอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจมีผลให้ผู้เสียหายละเลยไม่สนใจในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม

2) ผู้กระทำความผิดอาจกระทำความผิดซ้ำอีก โดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย กล่าวคือ การยอมความในความผิดอันยอมความได้ตามกฎหมายไทย ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดมาเจรจาตกลงกันเองได้ โดยไม่ต้องมีองค์กรอื่นใดเข้าร่วมในการเจรจาตกลงที่เกิดขึ้น หากผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดเจรจาตกลงยอมความกันแล้ว ย่อมมีผลให้คดีอาญาระงับไป ผู้กระทำความผิดยอมหลุดพ้นไปโดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาอีกต่อไป โดยรัฐไม่สามารถที่จะนำมาตราการ

ทางกฎหมายมาบังคับกับผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวกฎหมาย และกระทำความผิดซ้ำอีก

3) ผู้เสียหายอาจอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในเรื่องของการยอมความนี้เป็นเงื่อนไขในการ ต่อรองเรียกค่าเสียหายที่มีจำนวนสูงเกินจริงกับผู้กระทำความผิดกล่าวคือ อาจมีกรณีที่ผู้เสียหายมี เจตนาไม่สุจริตที่ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐเช่น ตำรวจ โดยอาศัยลักษณะความผิดที่เป็นเงื่อนไขในการ เรียกปรับ ต่อรอง ค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิด โดยหากมีเงื่อนไขว่าจะดำเนินคดีหากผู้กระทำ ความผิดไม่ยอมชำระค่าเสียหาย ดังนี้ กรณีดังกล่าวอาจทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับภาระในการ ชดใช้ค่าเสียหายที่มากเกินไปกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ทำให้เกิดการเอาเปรียบกันระหว่าง ผู้เสียหายกับผู้กระทำความผิด

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

กฎหมายสิทธิบัตรมีวัตถุประสงค์ให้ความคุ้มครองปัจเจกชน หากมีการละเมิดสิทธิบัตรย่อมเป็นความผิดทางแพ่งระหว่างเอกชนกับเอกชนโดยไม่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด ปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม การแข่งขันทางการค้าก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประกอบการธุรกิจและผู้บริโภคเพราะการแข่งขันทางการค้าจะนำมาซึ่งการผลิตและการจัดจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเกิดการวิจัยค้นคว้าเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายสิทธิบัตรที่ต้องการให้มันักประดิษฐ์รายย่อยเกิดขึ้นจำนวนมาก ดังนั้นการบัญญัติให้การละเมิดกฎหมายสิทธิบัตรเป็นความผิดอาญาที่ยอมความไม่ได้ ซึ่งเป็นมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่รุนแรงย่อมทำให้เป็นอุปสรรคต่อนักวิชาการหรือนักประดิษฐ์รายย่อยในการค้นคว้าวิจัยทำการทดลองหาความรู้จากเทคโนโลยีอันทันสมัยเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จึงไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันในการพัฒนาประเทศ และก่อให้เกิดการผูกขาดทางการค้าและการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมรวมทั้งการแสวงหาประโยชน์ทางการค้าจากผู้ทรงสิทธิบัตรที่ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

ดังข้างต้น การประดิษฐ์หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งสำคัญเพราะการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและตลอดเวลาทำให้ทรัพย์สินทางปัญญาได้รับความสนใจเป็นพิเศษและในปัจจุบันทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากความคิดและนวัตกรรมกลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากแทนที่ทรัพยากรอย่างอื่น อีกทั้งทรัพย์สินทางปัญญายังสามารถนำไปแปลงเป็นทุนทรัพย์เพื่อใช้เป็นหลักประกันต่อสถาบันการเงินหรือใช้เป็นหลักประกันต่อหน่วยงานต่าง ๆ ได้เมื่อสิทธิบัตรเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและการประดิษฐ์โดยตรงจึงเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญต่อการคุ้มครองความคิดของผู้ออกแบบหรือผู้ประดิษฐ์ และคุ้มครองสิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตร จึงถือได้ว่าสิทธิบัตรเป็นสิ่งที่กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการสร้างสรรค์ออกแบบและประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าออกสู่ตลาดฉะนั้นเมื่อสิทธิบัตรเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีอยู่ในทุกอุตสาหกรรม ผู้ทรงสิทธิบัตรจึงเป็นกลไกร่วมที่สำคัญในการพัฒนาและแสวงหาประโยชน์จากสิทธิบัตรตามหลักสิทธิแต่เพียงผู้เดียว แต่การที่ผู้ทรงสิทธิบัตรเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวนั้น สิทธิต่าง ๆ จึงไม่ควรเกินขอบเขตทั้งเรื่องสิทธิในการแสวงหาประโยชน์และสิทธิในการบังคับใช้สิทธิ กล่าวคือเมื่อกฎหมายสิทธิบัตรเป็นกฎหมายที่ให้สิทธิแก่ผู้สร้างสรรค์แต่เพียงผู้เดียว และมีระยะเวลาการคุ้มครองสิทธิบัตรแต่ละประเภทที่แน่นอนและยาวนานเพียงพอต่อการคุ้มครองและแสวงหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจที่ผู้ทรงสิทธิบัตรมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียว โดยที่รัฐ

มิได้เข้ามามีส่วนได้เสียแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าเป็นสิทธิส่วนตัวของผู้ทรงสิทธิบัตรแต่เพียงผู้เดียว ฉะนั้น กฎหมายสิทธิบัตรจึงไม่ควรมีช่องว่างหรือช่องโอกาสให้ผู้ทรงสิทธิหรือผู้รับโอนสิทธิบัตรอาศัย รัฐเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ทั้งโดยชอบและโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งช่องว่างและช่องโอกาสของกฎหมายที่ผู้วิจัยกล่าวถึง ได้แก่ เมื่อมีผู้ละเมิดสิทธิบัตร ผู้ทรงสิทธิบัตรจะอาศัยช่องว่างของกฎหมายในการข่มขู่ ผูกขาดทางธุรกิจอย่างไม่เป็นธรรมและแสวงหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจที่เกินขอบเขต

สรุปได้ว่าความผิดอันยอมความไม่ได้ของกฎหมายสิทธิบัตรในประเทศไทยนั้น มิได้มีผลให้การละเมิดสิทธิบัตรลดน้อยลงแต่อย่างใด หากแต่เกิดการบังคับใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิบัตรที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขัดแย้งไม่ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายสิทธิบัตร แต่ลักษณะความผิดที่ยอมความไม่ได้ของกฎหมายสิทธิบัตร และการบังคับใช้ทางอาญาของกฎหมายสิทธิบัตรที่เคร่งครัดในประเทศไทยนั้น กลับกลายเป็นไปตามความต้องการและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประเทศที่พัฒนาแล้วดังเช่นสหรัฐอเมริกาและประเทศในกลุ่มอียู

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากที่กฎหมายสิทธิบัตรมีลักษณะความผิดที่ยอมความไม่ได้มาตั้งแต่ประกาศใช้บังคับ แต่การนำมาตราทางอาญาที่ยอมความไม่ได้มาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิดนั้น ที่ผ่านมากการใช้มาตรการดังกล่าวมิได้ส่งผลให้การละเมิดหรือคดีละเมิดสิทธิบัตรลดน้อยลงแต่อย่างใด และในทางตรงข้ามกลับมีปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลที่มากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นและข้อเสนอแนะดังนี้

1) ยกเลิกบทบัญญัติความผิดอาญาที่ยอมความไม่ได้ในกฎหมายสิทธิบัตร

กฎหมายสิทธิบัตรมีวัตถุประสงค์ให้ความคุ้มครองเอกชนผู้เป็นเจ้าของสิ่งประดิษฐ์หรือแบบผลิตภัณฑ์ หากมีการละเมิดสิทธิบัตรย่อมเป็นความผิดทางแพ่งระหว่างเอกชนกับเอกชนโดยไม่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและไม่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนแต่อย่างใด ดังนั้นการบัญญัติให้การละเมิดสิทธิบัตรเป็นความผิดอาญาที่ยอมความไม่ได้นั้นจึงเป็นมาตรการบังคับที่รุนแรงย่อมทำให้เป็นอุปสรรคต่อนักวิชาการหรือนักประดิษฐ์รายย่อยในการค้นคว้าวิจัยทำการทดลองหาความรู้จากเทคโนโลยีอันทันสมัยเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จึงไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมาตรการทางแพ่งเกี่ยวกับการขอให้ศาลมีคำสั่งระงับหรือละเว้นการกระทำละเมิดสิทธิบัตรก่อนฟ้องคดีและขอให้ศาลทำลายสินค้าที่ละเมิดสิทธิบัตรย่อมเป็นมาตรการที่เหมาะสมแล้ว และหากแก้ไขให้สิทธิบัตรเป็นความผิดที่ยอมความได้จะเกิดผลดีต่อสังคมส่วนรวมดังนี้

- ลดปริมาณคดีอาญาที่จะขึ้นสู่การพิจารณาในชั้นศาล
- ลดภาระบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมของรัฐ

- เพิ่มทางเลือกให้แก่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้เกิดการประนีประนอม
- ลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ
- ให้โอกาสผู้กระทำความผิด
- ประหยัดงบประมาณของรัฐ
- ผู้เสียหายได้รับการชดเชยความเสียหายอันรวดเร็ว

2) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายสิทธิบัตร

จากการศึกษาผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตรดังนี้

ประการแรก พระราชบัญญัติสิทธิบัตรมาตรา 36 ประกอบกับมาตรา 85 ได้บัญญัติ

องค์ประกอบความผิดไว้ไม่ชัดเจนโดยมีลักษณะที่กว้างเกินไปกล่าวคือ การใช้ผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร หรือการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยใช้กรรมวิธีตามสิทธิบัตรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ทรงสิทธิบัตรเป็น ความผิดโดยไม่ได้กำหนดให้การใช้ส่วนตัวเป็นข้อยกเว้นไม่เป็นความผิด ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวน่าจะ ขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายสิทธิบัตร โดยควรบัญญัติให้การใช้ส่วนตัวหรือเพื่อประโยชน์ของคนใน ครอบครัวไม่เป็นความผิดให้ชัดเจน

ประการที่สอง พระราชบัญญัติสิทธิบัตรไม่มีบัญญัติในเรื่องอายุความการฟ้องร้องไว้ใน บทบัญญัติแต่อย่างใด โดยให้ใช้อายุความตามกฎหมายอาญาทั่วไป ซึ่งขัดกับคุณธรรมทางกฎหมาย และเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องอายุความ เอาไว้ในพระราชบัญญัติสิทธิบัตรให้ชัดเจนและไม่ควรมีระยะเวลาที่ยาวนานเกินจำเป็นซึ่งที่ผ่านมา เป็นช่องว่างให้เกิดการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตของผู้ทรงสิทธิ โดยอาจพิจารณาเทียบเคียงกับกฎหมายของ ประเทศอเมริกาที่บัญญัติให้ใช้อายุความในการดำเนินคดีไว้ภายใน 6 ปี นับแต่วันละเมิดสิทธิบัตร

2) รัฐควรจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลกำหนดนโยบายการป้องกันและเยียวยาทางแพ่งแก่ ผู้ทรงสิทธิบัตรขึ้นโดยเฉพาะ

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เมื่อหน่วยงานของรัฐได้แก่กรมทรัพย์สินทางปัญญาที่มีหน้าที่ โดยตรงในการกำกับดูแลทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทย และได้ยกระดับกฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญาของไทยให้ทัดเทียมสากลมาโดยตลอด อีกทั้งสนองรับการกีดกันจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ดังเช่นสหรัฐอเมริกา ในการเพิ่มระดับการคุ้มครองให้ใช้มาตรการทางอาญาอย่างเคร่งครัดในการ ควบคุมการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา แต่ผลที่ประเทศไทยได้รับมายาวนานกลับกลายเป็นการละเมิด ทรัพย์สินทางปัญญาที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี, การเป็นประเทศแหล่งผลิตสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา, การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายที่อาศัยช่องว่างทางกฎหมายของผู้ทรงสิทธิ, การผูกขาด ของทรัพย์สินทางปัญญาข้ามชาติ (สหรัฐอเมริกาและกลุ่มประเทศอียู) ที่ไม่มีผู้ใดสามารถนำไปพัฒนาต่อ ยอดได้ เช่น สิทธิบัตรยา และเคมีเกษตร ฉะนั้นเมื่อมาตรการที่ประเทศไทยใช้บังคับมาโดยตลอดไม่ มีประสิทธิภาพและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ ต่อทรัพย์สินทางปัญญาของไทย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้

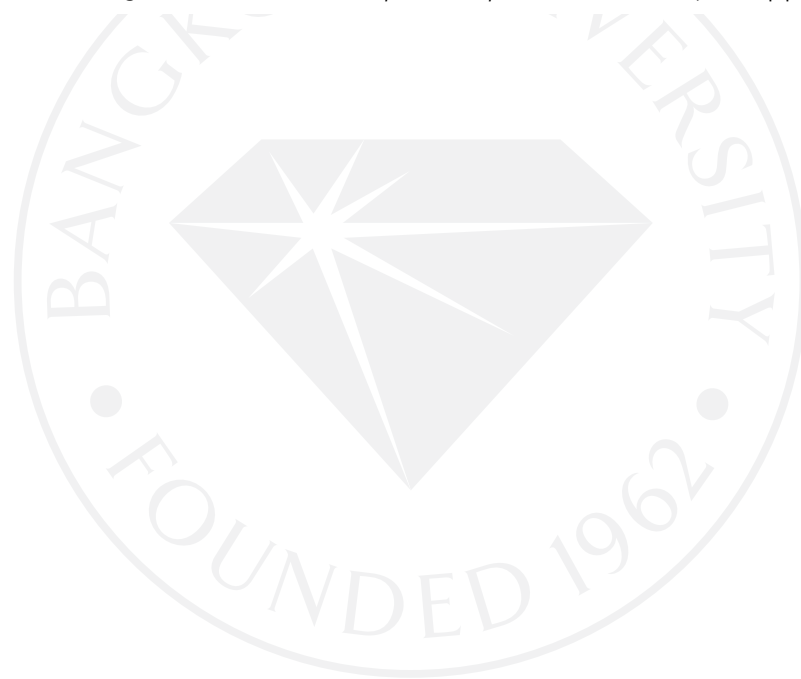
หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและอยู่ในมาตรฐานขั้นต่ำตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก และในขณะเดียวกันต้องสร้างทางเลือกให้การคุ้มครองสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาอื่นให้ยังคงมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการทางแพ่งเป็นหลักที่มีการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษเพิ่มเติมลงในบทบัญญัติ และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลจะต้องปรับปรุงกระบวนการทางนโยบาย และการดำเนินการต่าง ๆ ให้เกิดความโปร่งใส สมดุล และสร้างความไว้วางใจต่อสาธารณะและมีให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียเข้ามีส่วนร่วมในการกำกับดูแลและกำหนดนโยบาย

บรรณานุกรม

- กีกก้อง สมเกียรติเจริญ, ปัญญา ด้านพัฒนามงคล, กรกันยา สุวรรณพานิช, วัชรินทร์ ภู่นริศ, วรวัฒน์ กุสกลางกูรวัฒน์, ธนชพันธ์ วิสิทธิ์วงค์ และคณะ. (2555). *กฎหมายสิทธิบัตรออสเตรเลีย: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทย*. สืบค้นจาก http://elib.coj.go.th/Article/cpt2011_3_5.pdf.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2549). *คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค ๑* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จีรรัชการพิมพ์.
- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index2.Php?option=com_docman&task=doc_view&gid=965&Itemid=382.
- คณิต ณ นคร. (2551). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- จักรกฤษณ์ ควรพจน์. (2544). *กฎหมายสิทธิบัตร: แนวความคิดและบทวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นิตินธรรม.
- จักรกฤษณ์ ควรพจน์. (2545). *กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วย ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: นิตินธรรม.
- ฉิ้น ประสบพิชัย. (2553). *สิทธิประโยชน์ของผู้ทรงสิทธิบัตรร่วม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2545). *ลักษณะของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: นิตินธรรม.
- นิชฌาน หัสรังค์. (2551). *การให้ความคุ้มครองสิทธิบัตรกับการเข้าถึงยารักษาโรคของประเทศไทยในกรอบของข้อตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ยรรยง พวงราช. (2543). *คำอธิบายกฎหมายสิทธิบัตร* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- วรภรณ์ คงยิ่งศิริ. (2531). *มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกีดกันโดยมิชอบของผู้ทรงสิทธิบัตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Commission proposal for a European parliament and council directive on criminal measures aimed at ensuring the enforcement of intellectual property rights, at 3, COM(2005) 276 final.* (2005). Retrieved from http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/en/com/2005/com2005_0276en01.pdf.
- Dhadialla, K. (2011). *Patent trolls under the patent reform act*. Retrieved from <http://btlj.org/2011/10/15/patent-trolls-under-the-patent-reform-act/>.

- Luxardo, V. E. (2006). *Towards a solution to the problem of illegitimate patent enforcement practices in the United States: An equitable affirmative defense of fair use in patent*. Retrieved from <http://www.law.Emory.edu/fileadmin/journals/eilr/20/20.2/Luxardo.pdf>.
- Ohkuma, Y., Sahashi, M., Hsueh, H.-W., & Brennan, J. (2006). *Patent trolls in the U.S., Japan, Taiwan and Europe*. Retrieved from <http://www.law.washington.edu/Casrip/Newsletter/default.aspx?year=2006&article=newsv13i2BrennanEtAl>.
- Richards, D. G. (2004). *Intellectual property rights and global capitalism: The political economy of the TRIPS agreement*. New York: M.E. Sharpe.
- Tanabe, T., & Wegner, H. C. (1979). *Japanese patent law*. Tokyo: Aippi Japan.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นายอาทิตย์ จินตามณี
อีเมล	slumman2008@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	ปี 2555 ประกาศนียบัตรทนายความผู้ทำคำรับรองลายมือ ชื่อและเอกสาร (Notarial Services Attorney) ปี 2547 เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 56 ปี 2546 ประกาศนียบัตรหลักสูตรวิชาว่าความ จากสำนักอบรมวิชาว่าความ สภาทนายความ รุ่นที่ 16 ปี 2538 ปริญญาตรีนิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ประสบการณ์การทำงาน	ปี 2553 – ปัจจุบัน บริษัทที.เค.ดี.ไฟเบอร์ จำกัด ปี 2546 บริษัทวิญญูฯ คลาสสิฟายด์ส จำกัด ปี 2545 สำนักงานทนายความนิติดำรงธรรมทนายความ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 4 เดือน มกราคม พ.ศ. 2560

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ตติฉิน จินตามณี อยู่บ้านเลขที่ 236

ซอย ภาณุวงษ์ 1/10 ถนน ภาณุวงษ์ 1/10 ตำบล/แขวง หนองแขม

อำเภอ/เขต หนองแขม จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7570400049

ระดับปริญญา ตรี โท เอก

หลักสูตร.....นิติศาสตรมหาบัณฑิต.....สาขาวิชา..... คณะ.....นิติศาสตร์.....

ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ" ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ" อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์หัวข้อ ความผิดอันยอมความไม่ได้ของกฎหมายสิทธิบัตร Non Compoundable Criminal of Patent Law.

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร.....นิติศาสตรมหาบัณฑิต.....ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้จะเรียกว่า "สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์")

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาไว้โดย
ละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ... ...ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(นาย อาสนิต อินตามณี)

ลงชื่อ... ...ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์อภิญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ... ...พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลีมลาลัย)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ... ...พยาน
(ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร